Bernhard Schlink

Crima lui Selb

Bernhard Schlink
Selbs Mord, 2001

© 2001 by Diogenes Verlag AG Zurich
© 2005 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
SCHLINK, BERNHARD
Crima lui Selb / Bernhard Schlink
trad. Herta Spuhn. - Iaşi: Polirom, 2005
ISBN 973-681-902-7
I. Spuhn, Herta (trad.)
821.112.2-31=135.1

Versiune ebook: 1.0

PARTEA ÎNTÂI

1. La sfârşit

La sfârşit am mai plecat o dată acolo.

Nu am anunțat-o pe sora Beatrix. Ea nu-mi dă voie să fac nici măcar drumuri scurte, drepte, cum sunt cele de la Speyerer Hof până la Cimitirul Eroilor sau până la Bierhelder Hof, cu atât mai puțin îmi îngăduie să străbat un traseu lung şi anevoios, cum este cel urcând în pantă spre Kohlhof. În zadar i-am povestit că am schiat cu ani în urmă, alături de nevastă-mea, pe colina Kohlhof. Porneam de dimineață, ne înghesuiam în autobuzul plin de oameni, de schiuri, de sănii şi până la lăsarea întunericului ne îmbulzeam, cu sutele, pe povârnişul mai mult maroniu decât alb, cu o bătrână trambulină ponosită din lemn. La prânz se servea supă de mazăre la ospătăria Kohlhof. Klarchen avea schiuri mai bune şi luneca pe ele cu mai multă îndemânare decât mine; când se întâmpla să cad, ea râdea. Îmi făceam de lucru cu schiurile, îndreptam curelele de piele ale legăturilor şi strângeam din dinți. Amundsen cucerise Polul Sud pe schiuri mult mai vechi. Seara eram obosiți şi fericiți.

– Lăsați-mă să mă duc până la Kohlhof, soră Beatrix, o să merg încet de tot. Aş vrea să revăd locurile şi să-mi amintesc de vremurile de altădată.

– Vi le amintiți oricum, domnule Selb. Altfel nu mi-ați povesti despre ele.

Tot ce-mi permite sora Beatrix după cele două săptămâni petrecute în clinica de pe Speyerer Hof sunt câțiva paşi până la ascensor, coborârea la parter, alți paşi, foarte puțini, până la terasă; apoi, de pe terasă, pot coborî scările până-n

grădină şi să mă plimb un pic prin iarbă în jurul fântânii arteziene. Sora Beatrix e generoasă doar când e vorba de privelişte.

– Uitaţi ce privelişte frumoasă, vastă! Are dreptate. Privelişte a de la fereastra camerei pe care o împart cu un funcţionar de la Finanţe, bolnav de stomac, este frumoasă şi vastă, dincolo de pomi vezi câmpia şi lanţul munţilor Haardt. Mă uit aşadar pe fereastră şi gândesc că acest ţinut, unde am nimerit din întâmplare în timpul războiului, mi-a devenit drag şi-l socotesc patria mea. Dar de ce să-mi ocupe gândul ăsta ziua întreagă?

Am aşteptat ca funcţionarul de la Finanţe să adoarmă după masa de prânz, mi-am luat iute şi fără zgomot costumul din dulap şi l-am îmbrăcat, am găsit drumul spre poartă fără să-mi iasă în cale o soră sau un medic care să mă cunoască şi l-am rugat pe portar, căruia statutul meu - pacient fugar ori vizitator plecând - îi era indiferent, să-mi cheme un taxi.

Am coborât cu taxiul spre şes, am mers întâi printre pajişti cu pomi fructiferi, apoi am trecut pe lângă o pădure, printre vârfurile copacilor înalţi soarele desena pete luminoase pe autostradă şi desişuri; după aceea s-a ivit o cabană de lemn. Pe vremuri, mai era de aici o bună bucată de drum până la oraş şi excursioniştii se opreau pentru un ultim popas înainte de a se întoarce acasă. Azi, după doar două viraje apar în dreapta primele case. Undeva în stânga se află un cimitir alpin. La poalele muntelui, am oprit la semafor, lângă vechiul pavilion care mi-a bucurat întotdeauna ochii: un templu în stil elen, cu o mică terasă în faţă; copertina e susţinută de două coloane dorice.

Şoseaua dreaptă spre Schwetzingen era liberă şi înaintam cu repeziciune. Şoferul îmi povestea despre albinele lui. Am dedus că e fumător şi l-am rugat să-mi dea o ţigară. Nu avea nici un gust. Dar iată-ne ajunşi, şoferul m-a lăsat în locul indicat şi a promis că peste o oră va veni să mă ia şi să mă ducă înapoi la clinică.

M-am postat în Piața Castelului. Casa pe care dorisem s-o revăd era refăcută. Schelele nu dispăruseră încă, dar ferestrele fuseseră înnoite, iar gresia de pe postament şi de la ferestre şi poartă - curățată. Nu mai lipsea decât o ultimă zugrăvire. Atunci clădirea avea să fie iar la fel de aspectuoasă cum erau celelalte case care împrejmuiau Piața Castelului, toate cu două etaje, îngrijite, cu flori la ferestre. Încă nu se ştia ce folosință urma să se dea casei - un restaurant sau o cafenea, un birou de avocatură, un cabinet medical ori o firmă de software; prin ferestre nu se zăreau decât duşumelele acoperite cu hârtie, scările, gălețile şi rolele zugravilor.

Piața Castelului era pustie, în afara castanelor şi a statuii Vânzătoarei necunoscute de sparanghel[1].

Ce aşteptam? Ca poarta casei să se deschidă şi toate personajele să iasă, să se rânduiască în şir drept, să se încline şi apoi să se împrăştie râzând?

Un nor a acoperit soarele. În piață s-a pornit un vânt rece. Mi s-a făcut frig. În aer se simțea toamna.

2. În şanţ

Totul începuse într-o duminică din februarie. Mă întorceam cu prietena mea Brigitte şi cu fiul ei Manuel de la Beerfelden acasă, la Mannheim. O amică a Brigittei, mutată din Viernheim la Beerfelden, ne invitase la inaugurarea locuinței, oferindu-ne cafea şi cozonac. Copiii se împăcau bine, cele două amice nu se mai opreau din şuetă; când am pornit spre casă, se lăsase noaptea.

Abia demarasem, când a început să ningă cu fulgi mari, umezi, grei. Autostrada îngustă trecea prin pădure, urcând. Era pustiu, nici o maşină înaintea sau în urma noastră, nici

[1] Schwetzingen este centrul unei cunoscute zone de cultivare a sparanghelului.

una care să ne iasă în cale din partea opusă. Ninsoarea se întețea, maşina balansa la viraje, în pante roțile nu mai făceau față, vizibilitatea slabă îmi permitea cu greu să mențin maşina pe autostradă. Mánu, care sporovăise întruna cu vioiciune, a tăcut, iar Brigitte şi-a împreunat mâinile în poală. Numai câinele ei Nonni dormea, ca şi cum toate ar fi fost în ordine. Căldura din maşină nu funcționa ca lumea, dar eu îmi simțeam fruntea asudând.

– N-ar fi mai bine să oprim şi să aşteptăm până când...

– Poate să ningă ore în şir, Brigitte. Dacă ne înzăpezim, nu ne mai mişcăm de aici.

Am observat acea maşină rămasă locului numai pentru că-şi aprinsese farurile. Luminau orbitor autostrada - ca o barieră. Am oprit.

– Să vin cu tine?

– Lasă.

Am coborât, mi-am ridicat gulerul jachetei şi am înaintat anevoie prin zăpadă. Era un Mercedes; s-o fi rătăcit, în timpul unui viraj, o luase probabil pe un drum lăturalnic; încercând să revină pe autostradă, nimerise în şanț. Auzeam muzică, un pian acompaniat de orchestră, iar în spatele geamurilor aburite am zărit doi bărbați în interiorul luminat al maşinii, primul la volan şi al doilea pe bancheta din spate. Ca un vapor naufragiat, mi-am zis, sau un avion după aterizarea forțată. Muzica nu se opreşte, de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, dar călătoria s-a sfârşit. Am bătut în geamul şoferului. A lăsat geamul uşor întredeschis.

– Pot să vă ajut cumva?

Până să răspundă şoferul, celălalt s-a aplecat şi a deschis uşa din dreptul său.

– Slavă Domnului! Veniți, aşezați-vă.

S-a aşezat şi el comod şi a făcut un gest semănând a invitație. Dinăuntrul maşinii radia căldura şi urca spre mine un miros plăcut de piele şi fum de țigară. Muzica răsuna atât de tare, încât era nevoit să-mi vorbească pe un ton ridicat. S-a întors spre şofer:

– Dă muzica mai încet, te rog!

M-am urcat în maşină. Şoferul trăgea de timp. Foarte lent şi-a întins braţul spre radio, a pus mâna pe buton, l-a învârtit şi muzica s-a auzit mai slab. Şeful aştepta încruntat să înceteze de tot.

– Nu reuşim să ne urnim şi telefonul nu merge. Mă tem că suntem aici la capătul lumii.

A râs cu obidă, de parcă nu i s-ar fi întâmplat doar un ghinion tehnic, ci i s-ar fi adus o ofensă personală.

– Doriţi să vă luăm cu noi?

– Puteţi să ne ajutaţi la împins? Dacă reuşim să ieşim din şanţ, o să izbutim şi să ne continuăm drumul, maşina nu s-a stricat.

M-am uitat la şofer, aşteptându-mă să spună şi el ceva. Doar era, probabil, răspunzător pentru tot necazul. Dar nu spunea nimic. În oglinda retrovizoare îi vedeam ochii aţintiţi asupra mea.

Şeful îmi observase privirea întrebătoare.

– Cel mai bine ar fi să trec eu la volan, iar Gregor şi cu dumneavoastră să împingeţi. Avem nevoie să...

– Nu. Şoferul se întoarse. Un chip mai vârstnic şi un glas estompat, răguşit. Eu rămân la volan şi voi împingeţi.

Am desluşit în puţinele cuvinte rostite un vag accent străin, dar nu l-am putut identifica.

Şeful era mai tânăr, dar văzându-i mâinile fragile şi statura subţire, nu înţelegeam deloc propunerea şoferului. Însă şeful nu l-a contrazis. Am ieşit noi doi din maşină. Şoferul a pornit motorul, iar noi ne-am opintit; roţile se învârteau în loc, zuruind şi împrăştiind zăpadă, ace de brad, frunze veştede şi pământ. Am continuat să ne opintim, a continuat să ningă, părul ne era ud, iar mâinile şi urechile amorţite de frig. Apoi au sosit Brigitte şi Mánu, i-am pus să se aşeze pe portbagaj şi când m-am aşezat şi eu, roţile au pornit şi dintr-o smucitură maşina a ieşit din şanţ.

– Drum bun!

Am salutat şi am plecat.

– Staţi! Şeful a alergat după noi. Cui îi datorez salvarea?

Am găsit o carte de vizită şi i-am dat-o.

– Gerhard Selb...

Sufla fulgii de zăpadă de pe cartea mea de vizită şi citea cu voce tare:

– ...Investigaţii private? Adică... sunteţi detectiv particular? Aş avea ceva pentru dumneavoastră. Treceţi pe la mine.

Căuta în zadar o carte de vizită prin buzunare.

– Welker e numele meu. Banca din Schwetzingen. În Piaţa Castelului. O să ţineţi minte?

3. Profesia e profesie

Nu m-am dus la Schwetzingen nici a doua zi şi nici în următoarea. De fapt, n-aş fi vrut să mă duc deloc. Întâlnirea noastră pe Culmea Hirschhorn, noaptea sub ninsoarea deasă şi invitaţia necunoscutului să trec pe la el - totul îmi amintea de schimburile întâmplătoare de adrese din timpul călătoriilor sau a concediilor. Revederea nu e niciodată plăcută.

Dar profesia e profesie şi o comandă e o comandă. În toamnă mă ocupasem pentru firma Tengelmann de certificatele medicale ale vânzătoarelor şi descoperisem câte o falsă bolnavă. Satisfacţia era cam aceeaşi pe care aş fi simţit-o în chip de controlor la tramvaie, care urmăreşte şi prinde călătorii fără bilet. Iarna nu-mi adusese încă nici o nouă misiune. Adevărul e că nu angajează nimeni un detectiv particular trecut de şaptezeci de ani pe post de bodyguard şi nici nu-l trimite cineva să urmărească pe mai multe continente un hoţ de bijuterii. Chiar şi patronului unui lanţ de magazine, care-şi propune să spioneze vânzătoarele intrate în concediu medical, îi face mai multă impresie un vlăjgan tânăr, cu telefon mobil şi maşină BMW, eventual

mutat de la poliție în sistemul de pază particular, decât un tip bătrâior, cu un Opel Kadett învechit şi el.

N-aş spune că iarna nu-mi găseam nici o treabă, dacă nu primeam comenzi. Am făcut curățenie în biroul meu din Augustaanlage, am frecat şi dat cu ceară podelele de lemn şi am spălat geamul. E un geam foarte mare; biroul a fost cândva o tutungerie, iar actuala mea fereastră fusese vitrina. Am perseverat, făcând ordine în apartamentul meu situat după colț în Richard Wagner-Strasse şi l-am pus la regim pe motanul Turbo, care se cam îngrăşase. I-am explicat lui Mánu, la Galeriile de Artă, de ce a fost împuşcat împăratul Maximilian al Mexicului, l-am dus la Muzeul Reiss, să vadă cum arătau gorganele ridicate deasupra mormintelor străvechi de la Suebenheim, precum şi la Muzeul pentru Muncă şi Tehnică, unde erau expuse scaunele şi paturile electrice din secolul al XIX-lea, menite pe-atunci să scoată tenia din intestinul unor bolnavi. Am fost cu el la Moscheea Sultan Selim Camil şi la Sinagogă. Am urmărit la televizor, împreună cu el, realegerea lui Bill Clinton, apoi l-am privit depunând jurământul. În Luisenpark am vizitat berzele, care nu plecaseră în Africa în iarna asta, ci rămăseseră locului, iar pe malul Rinului ne-am plimbat până la ştrand, al cărui restaurant închis, alb, inaccesibil şi impozant, avea aerul unui Cazinou dintr-o hibernală staţiune balneară engleză. M-am amăgit singur spunându-mi că mă bucur să-mi ofer, în sfârşit, tot ce dorisem mereu să fac, dar nu dispusesem de timpul necesar. Până când Brigitte m-a întrebat:

– De ce te duci atât de des la cumpărături? Şi de ce nu înainte de amiază, când magazinele sunt goale, în loc să te înghesui la târguieli seara, în plină aglomerație? Vrei să-ți procuri o trăire, ca bătrânii lipsiți de întâmplări? Şi a continuat: Ăsta să fie şi motivul că mănânci la prânz la restaurant, la Nordsee ori la Kaufhof? Altădată îți plăcea să găteşti acasă, când aveai un răgaz.

Mai erau doar câteva zile până la Crăciun, când n-am reuşit să urc scările până la apartamentul meu. Un cerc de fier

părea să-mi strângă pieptul, mă durea brațul stâng, iar capul mi-l simțeam, în mod ciudat, limpede şi buimac totodată. La primul nivel m-am aşezat pe o treaptă şi am stat aşa, până au venit domnul şi doamna Weiland şi m-au ajutat să ajung la etajul superior, unde locuința lor se află vizavi de a mea. M-am trântit pe pat şi am adormit, am dormit o zi întreagă şi încă una şi chiar în seara de Ajun. Când Brigitte, supărată mai întâi şi îngrijorată apoi, a venit să vadă ce-i cu mine, în prima zi de Crăciun, m-am sculat, am mâncat din friptura ei în sos marinat şi am băut cu ea un pahar de vin roşu. Dar vreme de săptămâni nu m-a lăsat oboseala şi nu eram în stare de nici un efort fără să transpir şi să mi se taie răsuflarea.

– A fost un infarct, Gerd, şi nu unul mic, ci de-acum unul de extindere medie. Se cădea să fii internat la reanimare.

Prietenul meu Philipp, chirurg al Spitalului Orăşenesc, dădea din cap cu reproş, când i-am povestit după un timp ce pățisem.

– Nu e de glumit cu năzdrăvana de inimă.

Dacă o superi, te-ai dus pe lumea ailaltă.

M-a trimis la colegul său internist, care a vrut să-mi introducă un stent din zona inghinală până la inimă. Un stent din zona inghinală până la inimă - nu, mulțumesc; am refuzat.

4. Un partener discret

Doamna care mă serveşte cu o grijă ocrotitoare la banca mea, Badische Beamtenbank, cunoştea numele Welker şi banca aflată în Piața Castelului din Schwetzingen.

– Weller & Welker. Cea mai veche bancă particulară din spațiul Palatinatului. În anii '70 şi '80 - mă refer la secolul al XIX-lea - a fost în situația să lupte pentru supraviețuire şi a reuşit. Dar sper că ne veți rămâne credincios, nu-i aşa?

Am telefonat şi mi s-a făcut legătura.

– A, domnul Selb! Mă bucur că m-aţi chemat, mi-ar conveni să ne vedem azi sau mâine, cel mai bine ar fi... Pentru o clipă vocea i-a dispărut aproape, pesemne că acoperise receptorul cu mâna... Aţi putea azi la ora 14?

Autostrada era uscată. Zăpada se murdărise la marginea drumului, picurase din copaci şi se topise în brazdele ogoarelor. Sub un cer cenuşiu, panourile indicatoare de circulaţie, barele de protecţie, casele şi gardurile aşteptau curăţenia de primăvară.

Banca Weller & Welker nu se deconspira decât printr-o tăbliţă aburită de alamă. Am apăsat pe butonul soneriei, de alamă şi el, iar uşa, înglobată într-o poartă masivă, s-a învârtit, deschizându-se. Într-un culoar de intrare boltit şi pavat, trei trepte aflate în partea stângă duceau spre o altă uşă, care se deschidea concomitent cu închiderea celeilalte. Am suit treptele şi am intrat; mi s-a părut că trec din ziua de azi într-un alt timp. Ghişeele erau din lemn întunecat, aveau la înălţimea pieptului şi a capului grilaje de lemn şi pe lângă ele intarsii, acestea dintr-un lemn de culoare deschisă - o roată dinţată, două ciocane încrucişate, o altă roată cu aripi, o piuliţă cu pisălog, o ţeavă de tun. Bancheta din partea opusă a încăperii, din lemn întunecat la fel cu ghişeele, era acoperită cu perne din catifea de un verde-închis. Pereţii erau tapisaţi cu o stofă lucioasă, reluând verdele închis al pernelor, iar plafonul, iarăşi din lemn întunecat, avea ornamente bogate.

În încăpere domnea linişte. Nici un fâsâit de bancnote, nici un zornăit de monede, nici măcar voci estompate. În spatele grilajelor n-am zărit nici bărbaţii cu mustaţă şi părul lipit de ţeastă, cu câte un creion după ureche şi cu mânecuţe apărătoare, care s-ar fi potrivit cu ambianţa, dar nici pe urmaşii lor contemporani. M-am apropiat de un ghişeu, am văzut praful de pe grilaj, aş fi vrut să arunc o privire dincolo de el. Atunci s-a deschis uşa aflată faţă-n faţă cu aceea pe care intrasem.

În prag stătea şoferul.

– Domnule Selb, eu...

N-a apucat să-şi termine fraza. Trecând pe lângă el, Welker se grăbea să-mi iasă în întâmpinare.

– Mă bucur că aţi reuşit să veniţi. Ultimul vizitator a plecat chiar acum; poftiţi, vă rog, sus.

În spatele uşii începea o scară îngustă, abruptă. Suiam scara în urma lui Welker, iar şoferul urca în urma mea. Scara ducea spre o sală largă, cu pereţi despărţitori, cu birouri, computere şi telefoane, iar aici - da, se aflau mai mulţi bărbaţi tineri cu feţe serioase, purtând costume închise, erau şi câteva femei tinere. Welker m-a escortat cu paşi repezi spre biroul său de şef, cu ferestrele dând spre Piaţa Castelului. Am fost rugat să iau loc pe un divan de piele, pe unul din scaune s-a aşezat Welker, pe celalalt şoferul.

Welker şi-a întins braţul cu un gest ospitalier şi orientativ.

– Gregor Samarin face parte din familie. Este un conducător auto mai priceput decât mine şi şofează cu mai multă plăcere... Nu i-a scăpat expresia de mirare de pe faţa mea şi a accentuat:...credeţi-mă, conduce bine şi-i place la volan, de aceea l-aţi văzut de curând în această postură. Dar nu asta e sarcina lui. În sarcina lui cad toate problemele practice.

S-a uitat la Samarin, ca şi cum ar fi vrut să fie sigur că-i va confirma spusele.

Samarin a aprobat fără grabă, dând din cap. Părea de vreo cincizeci şi ceva de ani, avea un cap masiv, cu o frunte puţin cam teşită, ochi exoftalmici de un albastru-deschis, părul blond tuns foarte scurt. Şedea pe scaunul lui cu picioarele crăcănate, cât se poate de sigur de sine.

Welker nu şi-a continuat expunerea imediat, întâi am crezut că reflectează la ce urma să-mi spună, apoi m-am întrebat dacă nu cumva tăcerea lui reprezenta un mesaj. Ce mesaj, oare? Dar poate nu intenţiona decât să-mi lase un răgaz, ca să receptez totul, atmosfera, pe Gregor Samarin, pe el însuşi? Fusese atent şi politicos într-un mod firesc, şi în timp ce mă întâmpinase, şi când mă poftise în biroul lui şi pe divan; mi-l

imaginam ca pe un amfitrion fără cusur, i-ar fi stat bine şi într-un mediu diplomatic ori academic. Corespundea tăcerea lui unui stil, unei educaţii de şcoală veche, aşa cum se obişnuia într-o familie bună? Părea de familie bună: trăsăturile erau sensibile, inteligente, ţinuta dreaptă, gesturile cumpănite. Dar avea în acelaşi timp un aer melancolic, iar dacă faţa i se lumina pentru o clipă, în timpul unui salut sau al unui surâs, o umbră revenea numaidecât şi-i întuneca din nou chipul. Nu era numai umbra melancoliei. Gura lui trăda o trăsătură arţăgoasă şi îmbufnată a firii lui, izvorâtă din cine ştie ce dezamăgire, de parcă soarta l-ar fi înşelat, retrăgându-i un răsfăţ pe care i-l promisese.

– Vom sărbători peste puţină vreme două sute de ani de existenţă, un eveniment de seamă, cu prilejul căruia tatăl meu îşi doreşte o istorie a casei noastre bancare. De ceva timp lucrez la această istorie, atunci când treburile îmi îngăduie un răgaz; bunicul a făcut cercetări istorice şi ne-a lăsat nişte însemnări, aşa că n-am o muncă grea - în afara unui anumit punct.

Ezita; îşi ridică nişte cârlionţi de pe frunte, se lăsă un pic pe spate în scaunul lui şi-i aruncă o scurtă privire lui Samarin, rămas nemişcat şi imperturbabil.

– La 1873 Bursa din Viena şi cea din Berlin s-au prăbuşit. Depresiunea a durat până la 1880, destul de mult pentru ca zilele bancherilor particulari să pară numărate. Unii dintre ei, care au supravieţuit crizei, şi-au transformat casele în societăţi pe acţiuni, alţii au fuzionat, câţiva au renunţat şi au închis. Banca noastră a rezistat.

A ezitat din nou. Dar eu, azi, nu-mi mai pierd răbdarea. Altădată mi-o pierdeam. Totuşi, detest expunerile care nu ajung la subiect.

– Banca noastră nu a rezistat numai pentru că străbunicul şi stră-străbunicul meu au gospodărit-o bine, ceea ce au făcut şi bătrânii din familia asociată Weller. De pe la sfârşitul deceniului şapte al secolului al XIX-lea am avut un partener

discret, care până la izbucnirea primului război mondial ne-a adus o jumătate de milion. Poate că dumneavoastră nu vi se pare mult, dar era o sumă importantă. De fapt, nu-mi permit să scriu istoria băncii noastre, fără să scriu şi despre partenerul discret. Dar - aici a mimat o ezitare numai pentru sporirea efectului dramatic - nu ştiu cine a fost. Tata nu-i cunoaşte numele, bunicul nu-l pomeneşte în însemnările lui, iar eu n-am găsit nimic în documente.

– Un partener cu adevărat discret.

A râs; pentru o clipă a avut un aer tineresc şi o expresie ştrengărească.

– Ar fi frumos dacă l-aţi determina să se deconspire.

– Doriţi să...

– Doresc să aflaţi despre cine este vorba. Numele, datele biografice, de când până când a trăit, care-i era profesia, dacă avea familie. A avut copii? O să mă trezesc într-o bună zi cu un strănepot care o să-şi ceară partea?

– Parteneriatul discret nu s-a încheiat niciodată?

A negat din cap.

– În însemnările bunicului nu mai apare, după 1918, efectiv nimic în acest sens. Nici despre vreo intrare de bani, nici despre calcule, lichidare de cont, plată. Într-un fel sau altul, parteneriatul s-a sistat şi nu mă aştept în realitate la strănepotul care se iveşte brusc şi-şi cere partea. Cine avea depusă la noi, pe la 1918, o sumă mare, ar fi avut de atunci încoace destule motive să şi-o ia înapoi.

– De ce nu angajaţi un istoric? Îmi închipui că în fiecare an îşi dau examenul de absolvire câteva sute de studenţi; dacă nu găsesc de lucru, ar căuta cu plăcere parteneri dispăruţi.

– Am încercat atât cu studenţi, cât şi cu profesori de istorie pensionari. Rezultatul a fost lamentabil. La urmă ştiam mai puţin decât înainte. Nu, optez deliberat pentru o încercare cu dumneavoastră. Într-un anume sens, istoricii şi detectivii fac ceva asemănător, ambii scot la lumină adevăruri îngropate, dar procedează cu totul diferit. Poate că demersurile dumneavoastră ne vor aduce mai mult decât cele ale

istoricilor. Faceți-vă timp pentru câteva zile, uitați-vă în jur, întrebați ici şi colo, alegeți o cale sau alta. Dacă nu iese nimic, n-a ieşit - o să suport asta, fiți convins.

Şi-a mutat blocul de cecuri şi stiloul de pe masă pe genunchi.

– Cât să scriu, ca avans?

Să mă uit în jur, să întreb, să ascult, vreme de câteva zile - dacă Welker voia să plătească pentru aşa ceva, bun, aveam s-o fac.

– Două mii. Iau o sută pe oră, în afară de cheltuieli, la sfârşit primiți un decont detaliat.

Mi-a dat cecul şi s-a ridicat în picioare.

– Aştept o veste pe curând. Dacă treceți pe-aici în loc să telefonați, o să-mi pară bine. Sunt aici, zilele astea.

Samarin m-a însoțit când coboram scările şi m-a condus prin încăperea ghişeelor pustii. Ajunşi în culoarul de la intrare, mi-a luat brațul.

– Soția domnului Welker a murit anul trecut şi de atunci el lucrează ca un nebun. N-ar fi trebuit să se împovăreze şi cu istoria băncii. Vă rog să mă sunați pe mine, dacă ați descoperit ceva sau dacă aveți nevoie de ceva. Ce pot, aş vrea să rezolv eu în locul lui.

M-a privit, parcă solicitându-mi acceptul.

– Cum merg împreună numele Welker, Weller şi Samarin?

– Vreți să întrebați, de fapt, cum se potriveşte Samarin cu Weller şi Welker? Deloc. Mama mea a fost rusoaică, a lucrat în război ca translator şi a murit la naşterea mea. Am crescut în casa Welker, ca un copil de suflet.

M-a privit în continuare, cu oarecare insistență. Aştepta din parte-mi o confirmare că nu mă voi adresa lui Welker, ci lui?

Mi-am luat rămas-bun. Uşa nu avea mâner; era un buton alături de ea. Am apăsat pe buton, uşa s-a deschis, m-a lăsat să ies şi s-a închis în urma mea cu un clămpănit. Am cuprins cu privirea piața pustie şi m-am bucurat de comandă şi de cecul din buzunar.

5. Tunelul Gotthard şi calea ferată peste Munţii Anzi

În biblioteca Universității din Mannheim am găsit o istorie a activității bancare din Germania, trei volume groase cu text, cifre şi tabele grafice. Mi s-a permis să le împrumut, le-am luat cu mine, m-am instalat în biroul meu şi m-am apucat de citit. De afară se auzea vuietul circulației; s-a înserat, apoi s-a lăsat întunericul. Turcul de alături, care vindea ziare, țigări şi tot soiul de mărunțişuri, şi-a închis prăvălioara, m-a văzut prin fereastră stând la masa de lucru, cu lampa aprinsă, şi mi-a bătut în geam ca să-mi ureze seară bună. N-am plecat acasă până nu au început să mă doară ochii, iar a doua zi dimineața şedeam din nou cu cărțile în față, când turcul şi-a deschis prăvălia şi copiii, primii săi clienți, au sosit să-şi cumpere, în drum spre şcoală, gumă de mestecat şi ursuleți de cauciuc. După-amiaza parcursesem ce era esențial.

Nu mă interesasem nicicând, până acum, de activitatea bancară, n-aveam de ce s-o fac. Ce câştig se depune în contul meu curent, ce-mi trebuie pentru nevoile zilnice se scoate de acolo, după cum tot de acolo sunt extrase şi sumele pentru asigurări: de sănătate, de internare în caz de nevoie, de viață. Câteodată rămâne în cont, pentru mai multă vreme, o sumă mai mare decât aceea care se scoate. Atunci cumpăr câteva acțiuni de la întreprinderile Chimice Renane şi le adaug la depozitul meu bancar. Acolo stau neatinse de creşterea ori scăderea cursului monetar. Am constatat că activitatea bancară şi istoria ei nu erau deloc plicticoase. În cele trei volume, Banca Weller & Welker era menționată în câteva rânduri; fusese întemeiată spre sfârşitul secolului al XVIII-lea, când comerciantul suab Weller, care avea la Stuttgart o firmă de consignație şi expediție, şi bancherul Welker din Baden, care lucra pentru un văr al principelui elector, au fuzionat, începându-şi afacerea ca agenție de schimb şi trecând curând la împrumuturi de stat şi la emiterea unor hârtii de valoare. Banca lor era prea mică pentru a juca un rol de sine

stătător la finanțarea unor proiecte de anvergură. Dar era atât de serioasă şi se bucura de o reputație atât de bună, încât băncile mai mari şi-o asociau cu plăcere, bunăoară la întemeierea întreprinderilor Chimice Renane, la lansarea împrumutului din partea oraşului Mannheim de la 1868, servind construirii liniei ferate Mannheim-Karlsruhe, precum şi la finanțarea tunelului Gotthard. Casa Weller & Welker se implicase cu rezultate optime în probleme ale Americii Latine, de la împrumuturi de stat braziliene şi columbiene până la sprijinul acordat construirii căii ferate Vera Cruz - Mexico ori a celei peste Munții Anzi.

Iată un trecut ce impunea respect şi rezista comparației cu al unor bănci particulare care intraseră în istorie, precum casele Bethmann, Oppenheim şi Rothschild. Autorul îşi exprima regretul de a nu fi putut să se refere mai pe larg la băncile private. Ele îşi țineau închise arhivele, permițând accesul doar unor specialişti care, primind o astfel de însărcinare, făceau cercetări şi întocmeau scrieri în vederea unor ocazii festive, a unor jubilee bunăoară. Se întâmpla extrem de rar ca o bancă privată să-şi predea registrele arhivistice unor arhive publice, cel mult în cazul unor lichidări sau al creării unor fundații.

Am scos un pachet Sweet Afton din dulapul cu acte unde-mi țin sub cheie şi țigările, pentru a fi nevoit, atunci când mă apucă pofta de fumat, să nu iau pur şi simplu țigara din pachet, ci să mă scol, să mă duc la dulap şi să-l descui. Brigitte speră că, procedând astfel, voi fuma mai puțin. Mi-am aprins o țigară. Welker nu-mi vorbise decât despre documentația lui proprie şi nu despre o arhivă a casei sale bancare. Îşi lichidase oare Banca Weller & Welker arhiva şi o predase? Am dat un telefon la Arhiva de Stat din Karlsruhe; funcționarul de resort pentru industrie şi economie mai era la program. Nu, registrele arhivistice ale Băncii Weller & Welker nu se aflau la ei. Nu - nici în altă arhivă publică. Nu-mi putea spune cu deplină certitudine dacă banca poseda o arhivă; arhivele particulare nu erau cercetate şi înregistrate

decât incomplet. Dar n-ar fi lucru curat dacă o bancă privată n-ar avea...

– Şi nu vorbim despre o casă bancară oarecare. Parteneriatul Weller & Welker datează de aproape două sute de ani. Banca a co-finanțat tunelul Gotthard şi calea ferată care străbate Munții Anzi.

Mă lăudam un pic cu proaspăt dobânditele mele cunoştințe. Să mai spună cineva că nu e de folos să te lauzi.

– Ah, despre această bancă este vorba! N-a finanțat ea şi calea ferată Michelstadt-Eberbach? O clipă, vă rog. L-am auzit punând jos receptorul, mişcând un scaun, deschizând şi închizând un sertar. Există la Schwetzingen un domn Schuler, a continuat apoi, care are legături cu arhiva băncii. Cercetează istoria căilor ferate din Baden-Württemberg şi ne-a dat destul de lucru cu toate întrebările sale.

– Aveți adresa domnului Schuler?

– N-o am la îndemână. Trebuie să fie în dosarul unde se păstrează corespondența. Dar dacă să vă... Adică, eu cred că astea sunt date personale, nu? Şi astea sunt secrete, nu? De ce, dați-mi voie să vă întreb, doriți să aflați adresa?

Însă aveam de-acum în față cartea de telefon, deschisesem la localitatea Schwetzingen şi găsisem adresa învățătorului pensionar Adolf Schuler. Am rostit un „mulțumesc“ şi am închis.

6. Dar prost nu sunt

Învățătorul pensionar Adolf Schuler locuia într-o căsuță în spatele Parcului Castelului, nu mai mare decât casele cu grădină învecinate. După ce căutasem în zadar o sonerie şi bătusem la poarta casei, am luat-o prin zăpada fleşcăită din grădină şi, în spate, am găsit uşa de la bucătărie deschisă. Omul şedea lângă plită, mânca dintr-o oală cu lingura şi citea o carte; pe masă şi duşumea, pe frigider şi pe maşina de

spălat, pe bufet şi pe dulapuri se îngrămădeau cărţi, dosare, vase murdare, cutii de tablă şi sticle pline şi goale, pâine mucegăită, fructe pe jumătate putrezite, rufe nespălate. Te izbea un miros acru şi stătut, un amestec de duhori ca de beci şi de mâncare stricată. Şi Schuler însuşi mirosea urât; respiraţia îi puţea, iar din treningul plin de pete ieşea un abur de transpiraţie veche. Îmbibată de sudoare părea şi şapca, model american, pe care o purta pe cap; avea ochelari cu ramă metalică pe nas şi atâtea pete de bătrâneţe pe faţa ridată, încât ele se împreunau într-o culoare aparte, închisă, a pielii.

Nu mi-a reproşat că am apărut dintr-o dată în bucătăria lui. M-am prezentat drept funcţionar pensionar din Mannheim; aveam în sfârşit răgazul să aprofundez istoricul căilor ferate, de care am fost dintotdeauna interesat. Schuler s-a arătat morocănos la început, dar a devenit prietenos când a constatat cât mă bucuram de comorile ştiinţei lui. Le etala cu plăcere, mă conducea prin vizuina de viezure a casei lui ticsită de cărţi şi hârtii de la o grotă la alta, dintr-un gang la celălalt, scoţând la iveală ici o carte, colo un document, pentru a mi le arăta. După un timp, nu dădea semne că ar observa sau l-ar deranja că nu mai puneam întrebări legate de participarea Casei bancare Weller & Welker la construirea căilor ferate din Baden-Wurttemberg. Mi-a povestit despre brazilianca Estefania Cardozo, cameristă la curtea lui Pedro al II-lea, pe care Weller cel bătrân a luat-o de nevastă în 1834, în cursul unei călătorii în America Centrală şi de Sud, şi despre fiul lor, care a fugit de tânăr în Brazilia, şi-a întemeiat acolo o afacere proprie şi nu s-a întors acasă decât după moartea tatălui, cu o soţie braziliancă, preluând conducerea alături de Welker cel tânăr. Mi-a vorbit despre sărbătorirea centenarului băncii, desfăşurată în Parcul Castelului, prezent fiind şi Marele Duce; în timpul festivităţii, un locotenent din Baden aparţinând familiei Welker şi un locotenent prusac din anturajul Marelui Duce s-au luat la harţă atât de tare, încât în dimineaţa zilei următoare s-au bătut în duel, spre bucuria

lui Schuler, brav cetățean al Badenului, prusacul fiind cel care a dat ortul popii. Mi-a mai povestit despre un Welker care, la şaisprezece ani, s-a îndrăgostit în vara lui 1914 de tânăra Weller, care n-avea decât cincisprezece; neîngăduindu-i-se s-o ia căsătorie, Welker s-a înrolat ca voluntar în armată, la izbucnirea războiului, căutându-şi şi găsindu-şi moartea într-un act de bravură cu totul nechibzuit, în cadrul cavaleriei.

– La şaisprezece ani?

– Pentru ce anume eşti prea tânăr la şaisprezece ani? Pentru a muri? Pentru război? Pentru iubire? Tânăra Weller avea în vine sânge portughez şi indian, de la mama şi de la bunica ei, şi la cincisprezece ani era de-acum destul de muiere ca să-ți ia ochii şi să-ți tulbure mințile.

M-a dus la un perete pe care se înşirau fotografii, una lângă alta, şi mi-a arătat o tânără femeie cu ochi mari, întunecați, cu buze pline, bucle bogate şi cu o expresie îndurerată şi trufaşă pe chip. Da, era răpitor de frumoasă şi aşa avea să rămână şi la bătrânețe, cum se vedea dintr-o fotografie alăturată.

– Dar pentru căsătorie părinții i-au socotit prea tineri.

– N-a fost vorba despre vârstă. Părinții îşi făcuseră un principiu din a nu admite căsătorii între descendenții lor. Nu doreau ca între cei doi parteneri să intervină o relație de înrudire, să fie cumnați ori veri; potențialului de conflicte inerent afacerii nu se cuvenea să i se adauge şi o sursă de conflicte familiale. Ei bine, da, copiii ar fi putut să fugă împreună şi să accepte să fie dezmoşteniți, dar n-au avut destul curaj. Azi, pentru Welker al zilelor noastre problema nu s-a mai pus aşa. Bertram a fost copil unic, ca şi Stephanie, iar părinții lor erau bucuroşi că banii rămân laolaltă. Nici nu mai sunt atât de mulți.

– Ea a murit?

– Anul trecut a fost victima unui accident în munți, în timpul unei excursii unde au plecat împreună. Cadavrul ei n-a fost găsit niciodată.

A tăcut, am tăcut şi eu. Ştia la ce mă gândeam.

– A avut loc o investigaţie a poliţiei, cum se face totdeauna în asemenea cazuri, iar el n-a putut fi acuzat de nimic. Înnoptaseră împreună într-o cabană, el mai dormea când ea a pornit-o de una singură şi s-a aventurat pe un gheţar pe care el nu dorea să urce. N-aţi citit? Ziarele erau pline de întâmplarea asta.

– Copii?

A dat din cap afirmativ.

– Doi, un băiat şi o fată. De atunci sunt într-un internat în Elveţia.

Am dat din cap la rândul meu. Da-da, viaţa e dură. Schuler a oftat, am scos şi eu sunete de compasiune. S-a dus cu paşi târşâiţi în bucătărie, a luat o cutie de bere din frigider şi un pahar murdar de pe masă, a şters paharul cu mâneca treningului, a deschis cu greu cutia, cu degetele lui deformate de gută, a turnat jumătate din conţinut în pahar. Mi l-a întins cu stânga; i-am luat cutia din mâna dreaptă şi am spus:

– Noroc!

– Baftă!

Am ciocnit şi am băut.

– Sunteţi arhivarul Casei Weller & Welker?

– Cum v-a venit ideea asta?

– Funcţionarul de la Arhiva de Stat vorbea despre dumneavoastră ca şi cum aţi fi colegi.

– Despre a fi colegi, a zis, sughiţând, nu prea poate fi vorba, şi nici despre o arhivă adevărată. Welker cel bătrân era interesat de istorie şi m-a rugat să pun în ordine documentele vechi. Ne cunoaştem din şcoală, bătrânul Welker şi cu mine, şi ne-am socotit într-un fel prieteni. Mi-a vândut casa asta pe mai nimic, iar eu i-am dat lecţii fiului şi apoi nepotului său; când aveam posibilitatea să ne ajutăm reciproc, ne-am ajutat. Pivniţa lui era plină de hârţoage vechi, şi podul la fel, şi nimeni nu ştia cum să se descurce în ele. Nici nu s-a priceput careva să le folosească.

– Dar dumneavoastră?

– Ce-am făcut eu cu ele? Welker bătrânul a instalat lumină, aerisire şi încălzire în pivniţă, când a fost reconstruit depozitul vechi. Hârţoagele există, iar eu tot le mai triez şi tot mai pun ordine în ele. Poate că totuşi sunt arhivarul lor.

– Şi în fiecare an vi se aduc alte hârţoage vechi - mie mi se pare o muncă de Sisif.

– Mda.

S-a dus la frigider, a mai scos două cutii de bere şi mi-a dat una. Apoi m-a privit drept în ochi.

– Am fost învăţător şi am ascultat o viaţă întreagă minciunile prosteşti sau isteţe ale elevilor, scuzele, pretextele, eschivările lor. La mine totul e cu susu-n jos; nepoata mea mi-o spune întruna şi o ştiu şi eu. Nu mai am miros, înţelegeţi, nu am miros nici pentru ce e bun, nici pentru ce e rău, nu simt miros de floare ori de parfum, nu-mi dau seama când se arde mâncarea la gătit sau când se ard rufele la călcat şi nici când put eu însumi. Dar - şi-a scos şapca din cap şi şi-a trecut mâna peste ţeasta chelă - prost nu sunt. Nu vreţi să-mi spuneţi cine sunteţi în realitate şi ce doriţi de fapt?

7. C sau L sau Z

Un învăţător rămâne mereu un învăţător şi în faţa unui învăţător bun rămânem elevi, oricâţi ani am avea. I-am spus cine sunt şi ce doresc. Poate că i-am mărturisit adevărul din pricina vârstei noastre; cu cât îmbătrânesc, cu atât mai des presupun că cineva de vârstă apropiată se şi află, implicit, de partea mea. Oricum, voiam să ştiu ce-ar avea el de spus.

– Partenerul discret... E o poveste veche. Bertram are dreptate: participarea lui discretă era echivalentă cu un total de o jumătate de milion, cam tot atât cât partea celor două familii asociate, şi această sumă a ajutat banca să nu dea

faliment. Nu cunoaştem numele partenerului, iar acei Weller şi Welker, pe care i-am mai apucat şi care azi nu mai sunt în viaţă, nu-l cunoşteau nici ei. Ceea ce nu înseamnă că nu ştim nimic despre el. Îşi trimitea scrisorile din Strasbourg şi probabil că a trăit la Strasbourg şi a fost jurist, jurisconsult ori avocat sau poate profesor. Când au apărut, prin anii '80 ai secolului trecut[2], cartelurile şi Banca Weller & Welker a început să arate interes pentru ele, partenerul discret i-a lămurit cum se procedează legal la o astfel de implicare şi ce înseamnă ea din punct de vedere juridic. În 1887 se gândea să vină la Heidelberg; există o scrisoare unde cere informaţii despre case şi locuinţe. Dar în loc de iscălituri citeţe nu avem de la el decât abrevieri, un C sau un L sau un Z, iar dacă iniţialele îi reprezintă numele sau prenumele rămâne o întrebare deschisă, pentru că el se tutuia cu Weller şi cu Welker, dar în vremea aceea te puteai tutui şi adresându-te interlocutorului cu numele de familie.

– Nu vor fi existat pe-atunci chiar atât de mulţi jurişti la Strasbourg. O sută, două sute - ce credeţi?

– Să admitem că în intervalul în discuţie or fi fost cu totul şase sute. Cu iniţialele menţionate însă nu existau decât cel mult o sută - şi de aici mai putem elimina jumătate, şi anume pe cei care nu au trăit permanent acolo, în perioada care ne interesează. Să-i urmăreşti pe cei cincizeci rămaşi în vizor înseamnă muncă multă, dar nu-i imposibil. Welker cel bătrân însă considera că nu merită osteneala şi aşa am crezut şi eu, iar faptul că Bertram nu poate să scrie istoria băncii fără a elucida numele partenerului discret e o prostie - dar de ce nu vine el cu această problemă la mine, ci la dumneavoastră? Se înfierbântă. Oricum, de ce nu vine nimeni la mine? Eu stau în pivniţă, şi nimeni nu mi se adresează. Ce sunt eu, o cârtiţă, un şobolan, un cârcăiac?

---

[2] Este vorba de secolul al XIX-lea

– Sunteți un viezure. Priviți-vă vizuina: grote, ganguri, intrări şi ieşiri săpate într-un munte de cărți şi acte.

– Un viezure - se lovi peste pulpe - un viezure! Hai să vă arăt cealaltă vizuină a mea.

Alergă în grădină, ignorând semnalarea mea că uşa de la bucătărie s-ar cuveni închisă; deschise uşa garajului şi porni motorul maşinii. Era un BMW-Isetta, un curios produs din anii '50, cu roțile din față mai distanțate între ele decât cele din spate, partea din față constituindu-i şi portiera, care sărea în lături cu volan cu tot; proprietarul nu avea nevoie de un permis de conducere auto, fiindu-i suficient unul de motocicletă. M-am aşezat lângă el şi vehiculul a luat-o din loc, pârâind.

Vechiul depozit se afla în apropierea Pieței Castelului, într-o clădire cu două etaje, prelungă, adăpostind birouri şi apartamente şi nemaiamintind de trecuta ei menire. În secolul al XVIII-lea, pe vremea când se mai ocupau de consignație şi expediție, cei din neamul Weller îşi avuseseră aici sediul din Palatinat - contor, grajduri, pod şi pivniță cu două niveluri. În pivnița inferioară Schuler îşi stocase cutiile de carton cu documente neexaminate, în cea de deasupra mapele cu hârtii gata cercetate umpleau rafturile situate de-a lungul pereților. Şi aici domnea un miros stătut, acrişor, de mucegai; dar se simțea în aer şi mirosul plăcut al cleiului folosit de Schuler pentru a-şi lipi mapele cu acte. Intra din plin lumina zilei; afară, câmpia cobora în aşa fel, încât fusese loc destul pentru ca şi beciul să aibă o fereastră largă. Aici îşi desfăşura Schuler activitatea, aici m-am aşezat şi eu la o masă. Noianul de acte îmi lăsa impresia unui haos inextricabil. Dar Schuler ştia cu precizie de unde să ia fiecare document, mânuia hârtiile fără greş, desfăcea unul după altul vrafurile de acte din legăturile lor şi-şi expunea descoperirile în față-mi.

– Domnule Schuler!

– Uitați-vă, aici am...

– Domnule Schuler!

Abandonă actele.

– Nu-i nevoie să-mi aduceți dovezi că e adevărat ce mi-ați spus. Vă cred.

– Dar el de ce nu mă crede? De ce nu mi-a spus nimic, de ce nu m-a întrebat pe mine?

Se înfierbântă din nou; dădea din mâini şi din brațe şi împrăştia în valuri miros de transpirație. Am încercat să-l îmbunez.

– Banca a trecut printr-o criză, Welker şi-a pierdut soția şi a trebuit să se despartă de copii - nu puteți presupune că-i mai stă mintea la documente şi arhivă. M-a trimis în căutarea partenerului discret pe mine, numai pentru că ne-am întâlnit cu totul întâmplător.

– Aşa vi se pare?

Tonul lui oscila între îndoială şi speranță. Am dat din cap afirmativ.

– Îmi închipui că nu-i e uşor. Nu mi s-a părut prea robust.

Schuler se lăsă cuprins de amintiri.

– Aşa e, copiii târzii sunt fragili, şi, fiindcă s-au lăsat îndelung aşteptați, sunt mai răsfățați decât alții. Când s-a născut Bertram, în 1958, părinții lui trecuseră de patruzeci de ani. Era un copil înduioşător, înzestrat, un pic visător şi destul de răsfățat. Un copil al miracolului economic, poate ştiți ce vreau să spun. Cred că aveți dreptate, nu i-o fi uşor fără Stephanie şi fără copii, iar de la moartea părinților într-un accident de maşină au trecut numai câțiva ani.

Îşi clătină capul.

– Are câte unul tot ce şi-ar putea dori un om, şi dintr-o dată...

8. Femeile!

Seara am gătit pentru Brigitte şi Mánu mămăligă cu felii subțiri de carne de porc în sos de sardele cu măsline. Şedeam toți trei în bucătăria mea, în jurul mesei încăpătoare.

– Un bărbat are o soție, doi copii şi, împreună cu soția, mulți bani. Într-o bună zi se duc într-o excursie în munți. Doar el singur se întoarce.

– A omorât-o.

Mánu îşi trecu degetele peste beregată. Nu s-a arătat niciodată prea delicat în simțire şi de când a intrat în schimbare de voce pare şi mai puțin emotiv. Brigitte îl observă cu îngrijorare şi aşteaptă de la mine s-o sprijin - doar e o mamă singură - oferindu-i fiului ei un model bărbătesc plin de forță, dar şi multă înțelegere.

Aşadar, s-a uitat la noi amândoi cu severitate:

– Poate că a fost într-adevăr un accident tragic. De ce vă gândiți numaidecât la...

– De ce n-ai fiert nişte spaghetti? Mie nu-mi plac chestiile astea galbene.

– Bine, poate că a fost un accident, am replicat. Dar hai să presupunem că, totuşi, a omorât-o. Pentru bani?

– Avea o gagică.

– Avea ce?!

Subapreciasem cunoştințele lexicale ale lui Mánu.

– Păi, o tipă cu care se regula.

– Din pricina unei amante nu mai trebuie să-ți omori nevasta, în zilele noastre, a obiectat Brigitte. Divorțezi de nevastă şi te însori cu amanta.

– Dar pierzi jumătate din bani. Gerd tocmai a spus că împreună aveau mulți bani. Şi de ce să te însori cu amanta?

– Mie mi se par foarte reuşite şi mămăliga şi carnea şi sosul. Ai gătit pentru noi şi ai cumpărat Merlot-ul care-mi place mie şi eşti un scump. Îşi ridică paharul. Dar voi, bărbații, sunteți cam proşti. S-a întors doar el singur, ziceai?

Am aprobat din cap.

– Exact. Şi cadavrul ei n-a fost găsit niciodată.

– Păi vezi? Nu e moartă deloc. Avea un iubit, cu care a şters-o. Iar bărbatul ei, care nu i-a dat atenție nicicând, îşi merită soarta.

– Cool, mami. Dar n-ai nimerit-o. Dacă toți o consideră moartă, cum pune mâna pe banii ei?

Era rândul meu să intervin.

– Nici nu se gândeşte la bani. Chiar dacă iubitul ei nu-i decât un profesor de tenis ori de golf - e marea ei iubire, iar iubirea e mai de preț decât toate bunurile din lume.

Brigitte m-a privit cu milă, de parcă aş fi cel mai prost dintre bărbații proşti.

– Soțul şi soția n-au avut numai bani împreună. Au condus împreună şi o afacere. Iar femeia, cu regret o spun, a fost efectiv mai pricepută; şi-a scos banii fără ca el să bage de seamă şi i-a depus în Costa Rica. Acolo trăieşte acum cu iubitul ei, de altfel un tânăr pictor, şi pentru că nu-i place să stea degeaba, s-a apucat iar să muncească şi face din nou avere, aprovizionându-i cu prăjituri, cu negrese, de pildă, pe cei din Costa Rica.

– De unde ți-a venit ideea cu Costa Rica?

– Astrid s-a dus acolo într-o vacanță cu Dirk şi amândoi s-au întors entuziasmați. De ce n-am merge şi noi acolo într-un concediu? Oricum, Mánu şi cu mine vorbim braziliana, adică portugheza, pe când ei doi nu ştiu decât engleza; că, din pricina asta, au fost socotiți nişte gringos tâmpiți era unicul lucru care nu le-a convenit.

– Mami?

– Ce-i, Mánu?

– Dar de copii ce se alege? Dacă tipa se duce cu iubitul ei în Costa Rica - uită pur şi simplu de copii?

Mánu a stat mulți ani la tatăl lui în Brazilia. Brigitte n-a discutat vreodată cu el din ce motiv a fost ea de acord ca taică-său să-l ia în Brazilia şi nici el nu i-a mărturisit ce a simțit şi ce simte azi. Acum băiatul îi arunca, din ochii săi de culoare închisă, o privire greu de desluşit.

Brigitte l-a privit la rândul ei; apoi şi-a lăsat ochii în jos, nemaiuitându-se decât la farfurie. Când lacrimile i-au picurat pe mămăligă, a spus „Uf, rahat“, şi-a luat şervetul din poală, l-a pus lângă farfurie, şi-a tras scaunul, s-a sculat de la masă şi a ieşit. După un timp s-a sculat şi Mánu şi a dat să iasă. Din uşă s-a întors spre mine, a ridicat din umeri şi a rânjit:

– Femeile!

Mai târziu, când Mánu şi motanul Turbo adormiseră în faţa televizorului, iar noi, după ce-l acoperiserăm pe băiat cu o pătură, ne suisem în pat, stăteam întinşi unul lângă altul, fiecare pierdut în gândurile sale. De ce mă angajase Welker? Fiindcă-şi ucisese nevasta pentru bani şi acum se temea că un descendent al partenerului discret va intra în dispută cu el pentru banii aceia? Se temea mai tare decât îmi dăduse de înţeles? Dar de ce nu-l trimisese pe Schuler în căutarea partenerului discret, de ce nu mă trimisese pe mine la Schuler? Nu-mi puteam imagina că uitase de Schuler şi de arhivă. Nici nu era credibil că se interesa numai de istoria casei lor bancare. Că-şi ucisese nevasta - nici asta nu mi se părea o ipoteză verosimilă. Îţi ucizi nevasta şi după aceea angajezi un detectiv particular, un ins pe care profesia îl defineşte ca scormonitor şi suspicios, aşadar angajezi o iscoadă? Apoi m-am gândit la conversaţia noastră din timpul cinei şi am râs.

– Ce-i?

– Eşti o femeie minunată.

– Te însori cu mine?

– Eu, ăsta bătrân?

– Vino, tu ăsta bătrân.

S-a întors spre mine şi mi-era bine lângă ea, în braţele ei m-au cuprins întâi valuri mari, apoi valuri potolite şi la sfârşit mă găseam lângă o mare calmă.

Când s-a lipit de mine în pragul somnului, i-am simţit lacrimile.

– O să treceţi peste asta, Mánu şi cu tine.

– Ştiu. Vorbea în şoaptă. Dar tu? Cazul tău?

Am decis că nu-l voi implica pe vechiul meu prieten, comisarul principal Nägelsbach, că nu voi investiga moartea soției lui Welker, că nu voi încerca nici să-l întâlnesc pe tatăl despre care Welker îmi vorbise şi care, al lui fiind mort, nu putea fi decât un tată Weller, şi nici să mă lămuresc în ce chip se redresase banca sub raport financiar şi în ce stadiu se afla ea acum. Aveam să las la o parte toate acestea şi, aşa cum se cuvenea pentru un detectiv particular care-şi vede de treabă, aveam să-l informez pe comanditarul meu asupra înaintării cercetărilor, întrebându-l doar dacă să urmăresc pista ce ducea spre Strasbourg.

– O să trec şi eu peste asta.

Dar ea adormise de-acum.

9. Nu te opreşti niciodată

Pentru început, nu m-a iritat faptul că nu reuşeam să intru în contact cu Welker. Deocamdată nu se putea vorbi cu el, mi s-a comunicat de câteva ori, pe un ton binevoitor, la telefon, urmând întrebarea dacă n-aş dori să discut cu domnul Samarin. În ziua următoare, amabila voce feminină m-a informat, dimineața, că domnul director nu va reveni până la sfârşitul programului, să încerc mâine. Dar poate să-mi facă legătura cu domnul Samarin. Aceeaşi ofertă a fost reînnoită şi în ziua următoare, vocea exprimându-şi regretul că domnul director va lipsi ceva mai mult, întârziindu-şi întoarcerea.

– Până când?

– Nu v-aş putea spune. Dar poate ştie domnul Samarin. O clipă.

– Alo, domnule Selb! Cum merg investigațiile?

Deşi accentul lui străin se auzea mai pronunțat la telefon, tot nu eram în stare să-l definesc.

– Progresează. Când se întoarce şeful dumneavoastră?

– L-am aşteptat de ieri şi credem că va veni azi. Dar n-ar fi exclus să sosească abia mâine. Cel mai bine ar fi să daţi un telefon săptămâna viitoare. Sau aş putea să vă fiu eu de folos?

Mai târziu am primit un telefon de la Schuler, agitat şi indignat:

– Ce i-aţi spus lui Bertram despre mine?

– Nici o vorbă. Nici măcar nu am...

– Atunci de ce nu m-a lăsat Gregor Samarin, ăsta care se crede un factotum, să ajung la el? Am fost şi învăţătorul lui Gregor, mi-a fost şi el elev, ce-i drept, unul îndărătnic. Ce motiv are acum să-mi declare, condescendent, că este la curent în toate privinţele şi că n-au nevoie de mine, nici el, şi nici Bertram?

– Domnul Welker nu e la bancă zilele astea. De ce...

– Prostii! Când am ajuns eu, tocmai intrau pe poartă cu maşina ei doi, Bertram şi Gregor. Nu ştiu dacă Bertram m-a recunoscut, cred că nu, altfel nu m-ar fi ignorat pur şi simplu.

– Asta când s-a întâmplat?

– Adineauri.

Am telefonat din nou la bancă şi mi s-a răspuns că domnul director e tot plecat. Am decis să mă lămuresc pe cont propriu şi m-am dus cu maşina la Schwetzingen. Era soare, zăpada dispăruse, în grădini răsăriseră ghioceii, mirosea a primăvară. În Piaţa Castelului apăruseră primii plimbăreţi; băieţii îşi atârnaseră puloverele cu voită neglijenţă pe umeri, iar bluziţele fetelor lăsau să li se vadă buricul. Cafenelele scoseseră afară câteva mese, la care puteai sta un timp, dacă nu-ţi dezbrăcai paltonul.

M-am aşezat şi eu la una dintre ele, până când a dispărut soarele şi s-a făcut răcoare. Fumam şi beam ceai, Earl Grey, fiindcă se potrivea cu ţigările mele Sweet Afton. Vedeam cine intra în bancă şi cine ieşea, urmăream vânzoleala din larga sală-birou de la etajul întâi, se ridicau de la mese şi se aşezau, circulau grăbiţi prin încăpere. La fereastra biroului directorial însă erau trase jaluzelele din bare metalice şi nu

se zărea nimic. Dar în clipa când m-am sculat, cu intenția să mă mut înăuntrul localului la o masă lângă geam, jaluzelele s-au ridicat şi Welker a deschis fereastra, şi-a sprijinit mâinile pe pervaz şi şi-a plimbat privirea prin piață. M-am grăbit să mă instalez în local, l-am urmărit cercetând din ochi piața şi dând din cap, a negație; după un timp, a închis fereastra. Jaluzelele au fost coborâte la loc şi în birou s-a aprins lumina.

Frecvența publicului era redusă. Dintre puținii vizitatori ai băncii, majoritatea veneau cu maşina, se îndreptau spre poarta care se deschidea automat, îi lăsa să intre şi, după vreo jumătate de oră, să iasă din nou în stradă. La ora cinci, patru tinere au părăsit banca, la ora şapte plecau trei tineri. Lumina din biroul lui Welker a rămas aprinsă până la nouă şi jumătate. Îmi făcusem griji că nu voi reuşi să ajung destul de repede lângă maşina mea, ca să-l pot urmări. Dar am aşteptat în zadar, în Piața Castelului, să se învârtească poarta, deschizându-se, iar el să iasă cu maşina, ori poate pe jos, prin uşa încastrată în poartă. Banca a rămas în întuneric. După o vreme, am străbătut piața cu pas domol şi am înconjurat clădirea. Nu am descoperit altă cale de acces spre bancă. Dar într-o curte învecinată, am putut observa acoperişul casei; era lărgit în spate, şi am zărit fereastra şi o uşă de balcon, luminate. Pe câțiva pereți se vedeau tablouri, perdelele erau din stofă. Aici nu erau alte birouri, ci o locuință.

N-am plecat imediat acasă. Am sunat-o la telefon pe Babs, o veche prietenă, profesoară de germană şi franceză, care nu se culca niciodată înainte de miezul nopții.

– Sigur că mai poți să treci pe la mine.

Corecta compuneri, cu o a doua sticlă de vin roşu şi o scrumieră plină în față. I-am povestit cazul meu şi am rugat-o să sune, în dimineața următoare, la o agenție de detectivi din Strasbourg, solicitând descoperirea unor jurişti care locuiseră în perioada 1885-1918 la Strasbourg şi al

căror nume sau prenume avea inițialele L, C ori Z. Eu nu vorbesc franceza.

– Care agenție anume?

– Ți-o spun mâine dimineață. Am colaborat cu ei la începutul anilor '50. Sper că mai există.

– Cum te-ai descurcat pe-atunci cu franceza?

– Colegul de-acolo ştia germana. Dar era de-acum bătrân, precis că nu mai lucrează. Un tânăr din Baden-Baden nimerise în legiunea străină, fusese probabil deportat şi am descoperit unde se afla. Nu noi l-am salvat; a fost nevoie de o uriaşă agitație, implicând ambasadori şi episcopi. Oricum, măcar ne-am imaginat cum am putea încerca să-l eliberăm, închipuie-ți, un comando franco-german la numai câțiva ani de la sfârşitul războiului!

A râs:

– Ți-e dor de vremurile de odinioară? Când erai tânăr şi în puteri şi totul era în regulă?

– Totul în regulă - nu, nu mai era totul în regulă nici în timpul războiului şi cu atât mai puțin după război. Ori crezi că mă preocupă îmbătrânirea? Da, aşa e, deşi aş putea spune - gata, de-acum sunt bătrân. Înainte vreme credeam că într-o bună zi începi să îmbătrâneşti, tot continui aşa, iar după câțiva ani ai încheiat treaba şi te-ai şi trezit bătrân. Dar nu se întâmplă aşa. Îmbătrâneşti întruna, tot mai tare, nu te opreşti niciodată.

– Eu una sunt bucuroasă că o să ies la pensie. Nu mai predau cu plăcere. Copiii sunt nepăsători, trec prin şcoală şi apoi se pregătesc pentru o profesie, dar nu-i mişcă nimic, nici o carte, nici o idee, nici o iubire. Nu-mi mai sunt dragi.

– Dar ai tăi?

– Sigur că țin la copiii mei. Când Roschen, micuța mea Rosa, a încetat să-şi mai vopsească părul în verde şi l-a lăsat să crească, m-am bucurat. E nemaipomenit că şi-a dat cu strălucire bacalaureatul, că are o bursă de la Fundația Germană de Studii şi că, după ce a urmat numai două semestre la Facultatea de Management, a fost trimisă la

London School of Economics. Ca studentă, câştigă de-acum mai mult decât mine, profesoară cu vechime, ce zici de asta?

Am dat din cap, neîncrezător.

– Are o mică firmă de succes, care se ocupă de fundraising, de colectare de fonduri, dar pentru că în acest domeniu tot ce contează este cine şi când îşi aniversează ziua de naştere, ce firmă îşi serbează jubileul şi când anume, ce-i interesează pe nişte eventuali sponsori şi ce viaţă au dus strămoşii lor, Roschen a construit o enormă bancă de date şi continuă s-o dezvolte, lucrând cu alţi studenţi, cărora le plăteşte un salariu minim. „Mami“, m-a întrebat deunăzi, „crezi că aş putea angaja studenţi germanişti din Europa de Răsărit? Mi-aş înjumătăţi cheltuielile pentru salarizare.“

– Şi ce i-ai răspuns?

– Cool, i-am răspuns şi i-am sugerat să le ofere studenţilor din acele zone computere, pe care să le plătească lucrând fără salariu. Computere vechi, evident, care aici se scot din uz, dar cei de acolo n-au nevoie de computere foarte moderne.

– Şi?

– Fiică-mea a socotit că i-am făcut o propunere isteaţă. Dar uite ce-mi vine în minte: de ce nu l-ai trimite pe băiatul meu cel mare la Strasbourg? Doar nu e vorba despre o adevărată treabă detectivistă, mai degrabă de una cu profil istoric, iar franceza fiu-meu o vorbeşte mai bine decât mine, după ce a urmat trei semestre la Dijon. Şi-a trecut examenul, dar îşi ocupă postul de judecător specializat în legislaţia muncii abia în mai, aşa că are timp.

– Mai stă în campusul studenţesc?

– Da. Dă-i un telefon!

10. S**ă** mori de râs

A doua zi nici n-am mai încercat să-l găsesc pe Welker. În schimb, mi-am început investigaţiile în privinţa lui.

– Fireşte că avem un dosar al cazului. Elveţienii ne-au trimis raportul lor final şi ne-am băgat şi noi nasul, pe ici, pe colo. Aşteaptă o clipă.

Comisarul principal Nägelsbach[3] se arătase altădată mai şovăielnic, înainte de a-mi îngădui să arunc o privire într-un dosar al lui.

– Nu observi nimic? m-a întrebat, după ce adusese dosarul şi se instalase din nou în spatele biroului.

M-am uitat la el şi apoi în jur. Sub fereastră se afla un teanc de cutii de carton.

– Te muţi?

– Mă mut acasă. Împachetez lucrurile care-mi aparţin şi pe care le iau cu mine. Îmi încetez activitatea.

Am dat din cap a îndoială. A râs.

– Crede-mă! În aprilie împlinesc şaizeci şi doi de ani şi a trebuit să-i promit nevesti-mii că o să mă opresc, devreme ce s-a inventat pensionarea la vârsta asta. Săptămâna viitoare îmi iau restul de concediu. Poftim!

Mi-a întins dosarul peste birou.

Am început să citesc. Bertram şi Stephanie Welker fuseseră văzuţi pentru ultima oară împreună în dimineaţa când urcau spre cabana pustie, situată mai sus de gheţarul Roseg. În după-amiaza zilei următoare el apăruse singur la cabana Coaz, mai jos de gheţar. Dimineaţa găsise un bilet de la soţia sa, în care ea-i scria că va trece peste gheţar, dându-i întâlnire la ora unsprezece, la jumătatea drumului pe care urma să meargă el, ocolind gheţarul. Welker pornise imediat, o aşteptase un timp la locul indicat, se încumetase apoi să urce pe gheţar ca s-o caute, iar în cele din urmă se îndreptase, cât de repede i-a fost cu putinţă, spre cabana aflată mai jos, care dispunea de personal; de acolo îi anunţase pe salvamontişti. Căutarea durase săptămâni în şir.

---

[3] Comisarul Nägelsbach apare şi în cele două romane precedente pe care Schlink le-a dedicat detectivului Selb.

– Îți poți închipui că pur şi simplu n-ai cum găsi un cadavru pe un gheţar?

– Pe un gheţar? Într-un gheţar! Pesemne că ea a căzut într-una din nenumăratele crevase şi, neştiindu-se exact pe ce rută a luat-o, căutarea n-a putut fi direcționată cu atâta precizie ca în alte cazuri.

– O idee sinistră, nu ți se pare? Femeia zace prinsă în gheață, îşi păstrează tinerețea şi frumusețea şi, cine ştie, e găsită cândva, într-o zi îndepărtată, când soțul gârbovit de bătrâneţe se apropie de catafalcul ei şi o identifică.

– Aşa a zis şi nevastă-mea şi că există o poveste cu un asemenea subiect în literatură. Dar să nu ne grăbim. Aminteşte-ți de omul din epoca de piatră conservat în Otztal, de oştenii lui Hannibal, de cei ai unor împărați germani ori ai lui Suvorov, de călugării bernardini şi de pionierii alpinişti englezi. Toți au dispărut de multă vreme în gheţari şi e drept să aibă prioritate față de doamna Welker.

Nu-l cunoşteam pe vechiul meu amic amator de astfel de glume. Pesemne că l-am privit cu mirare.

– Ai vrea să ştii ce cred eu - dacă el a omorât-o? Că avea biletul de la ea nu înseamnă nimic; biletul nu era datat şi putea fi mai vechi. Că era cu totul terminat când a ajuns în cabana de jos iar nu spune nimic. Trebuie să fii un monstru ca să nu te lase nervii, după ce ți-ai ucis soția. Dar pe de altă parte vorbeşte în favoarea lui faptul că un gheţar din preajma unei localități ca St. Moritz nu-i destul de pustiu nici măcar dimineața devreme. Să-ți împingi în zona aceea nevasta de pe gheţar într-o crevasă este cam la fel cu tentativa de a o arunca de pe un pod pe o autostradă circulată.

– Dar dacă sunt în joc bani destui...

– ...înfrunți şi riscuri mai mari, ştiu. Însă cei doi au adunat bani - mai mult decât destui - de când cu preluarea Băncii Cooperatiste Sorbe.

– De când au făcut ce...?

– După unificarea Germaniei, Banca Weller & Welker a preluat Banca Cooperatistă Sorbă, o bancă din Est cu

centrala la Cottbus şi diverse filiale în localităţi din zone apropiate. Preluarea s-a dovedit a fi un succes şi orice investiţie era finanţată din o mie de surse, de la Berlin până la Bruxelles.

– Se riscă foarte mult şi din iubire, sau din ură...

– Nu - oricât am cercetat, n-am descoperit nici o iubită a lui şi nici un iubit al ei. Cei doi s-au iubit din copilărie şi au avut o căsnicie fericită. Ai văzut oare fotografii ale ei? O frumuseţe de femeie, tipul brunet, cu părul şi ochii de culoare închisă, cu o privire pasionată şi visătoare. Sigur, sunt ucise şi femeile frumoase, sau mai cu seamă femeile frumoase. Dar criminalul nu e tocmai soţul lor, fericit în dragoste.

– Brigitte crede că ea, cine ştie, a vrut să dispară, că a fugit.

Râse:

– Şi nevastă-mea şi-a pus o asemenea întrebare: dacă nu cumva Stephanie a fost cuprinsă dintr-o dată de un dor de ducă - oricum, ceva profund femeiesc. Da, poate că a fugit.

M-am aşteptat să aflu dacă şi cum a verificat poliţia această ipoteză, la ce concluzii s-a ajuns, cât de verosimilă i se părea lui personal o astfel de posibilitate. Dar el n-a mai spus nimic. Am insistat.

– Ar putea să fie oriunde. Nu e tocmai distins modul ăsta de a-l părăsi, dar, la urma urmei, n-ai cum să fii elegant, dacă ţi-ai pus în gând să-ţi părăseşti partenerul.

Îl ştiu pe Nägelsbach din vremea când a intrat, pe post de curier, la procuratura din Heidelberg. E un poliţist calm, serios, nu se pripeşte. Hobby-ul lui e să meşterească mici construcţii din chibrituri, de la Domul din Koln şi castelul Neuschwanstein la închisoarea din Bruchsal. De câte ori îl întâlnesc e bine dispus şi-i place să râdă de o glumă bună. Umorul sumbru, satira şi sarcasmul nu sunt genul lui.

– Ce se întâmplă? l-am întrebat.

Mi-a evitat privirea, uitându-se pe fereastră. Pomii erau golaşi încă, dar mugurii erau gata să plesnească. Şi-a ridicat mâinile şi apoi le-a lăsat să cadă.

– La pensionare o să primesc Crucea de Merit Federală.

– Te felicit din inimă.

– Mă feliciți? Întâi m-am bucurat şi eu. Dar apoi.... A respirat adânc. Aveam un şef nou, tânăr, energic, eficient. Fireşte, nu ne cunoaşte aşa cum ne cunoştea cel vechi. Dar nici nu-l interesăm. Vine el la mine şi-mi zice: „Domnule Nägelsbach, la pensionare vor să vă dea Crucea de Merit Federală şi avem nevoie de câteva pagini cu motivația decorării. Eu nu vă cunosc, aşa că puneți dumneavoastră pe hârtie de ce meritați panglica de la butonieră“. Închipuie-ți cum m-am simțit!

– Aşa sunt şefii ăştia tineri azi!

– I-am spus că eu nu fac aşa ceva. Mi a răspuns că e un ordin de serviciu.

– Şi cum a rămas?

– A râs şi a plecat.

– Chestia cu ordinul de serviciu nu era decât o glumă proastă.

– Totul nu-i decât o glumă proastă. Crucea de Merit, ordinele de serviciu, anii petrecuți aici, cazurile pe care le-am investigat - să mori de râs şi alta nu. Numai că am priceput prea târziu. Dacă pricepeam mai devreme, m-aş fi distrat mai bine.

– N-am ştiut noi asta dintotdeauna?

– Ce?

Era ofensat şi pus pe harță.

– Că ne-am fi putut distra mai bine în viață?

– Păi...

N-a mai continuat. S-a uitat din nou pe fereastră, şi-a plimbat ochii de la copaci la masa lui de lucru şi în cele din urmă şi-a oprit privirea asupra mea. Şi-a mişcat buzele, schițând un zâmbet.

– Poate că, într-adevăr, am ştiut-o şi eu dintotdeauna.

Şi-a tras scaunul, ridicându-se în picioare.

– Trebuie să plec. Ţi-ai notat adresa bătrânului Weller? Căminul Augustinum [4] din Emmertsgrund? Ceilalţi doi părinţi - adică mamele - au murit. Să ştii că Weller nu are Alzheimer.

Câteodată se preface, atunci când nu-i convine o întrebare.

11. Bani câştigaţi rapid

Emmertsgrund se află deasupra localităţii Leimen, pe costişă. Frumoasele apartamente din Căminul Augustinum au ferestrele orientate spre apus, oferind o privelişte a văii Rinului, asemenea frumoaselor camere ale sanatoriului din Speyerer Hof. La poalele muntelui se află o fabrică de ciment, împrăştiind o fină pulbere albă.

Bătrânul Weller şi cu mine şedeam lângă fereastră. Îşi amenajase cele două camere ale apartamentului său cu lucruri aduse de acasă şi-mi depanase povestea fiecărei piese de mobilier, înainte de a ne aşeza. Îmi vorbise şi despre vecinii pe care nu-i suferea, despre mâncarea fără gust, despre activităţile organizate, de la dansurile de grup până la pictura pe mătase, care nu-l interesau. Nemaiavând vederea bună, nu mai era în stare să-şi conducă maşina, aşa că nu mai putea să evadeze din Augustinum şi se simţea singur. N-am impresia că m-a crezut, când i-am spus că strâng bani pentru Uniunea Populară care ocrotea mormintele din război. Dar era atât de însingurat, încât îi era indiferent cine eram de fapt. În plus, fuseserăm amândoi răniţi în campania din Polonia.

Mi-am inventat un fiu, o noră şi un nepot, iar el mi-a povestit despre familia lui şi despre moartea fiicei sale.

– Ginerele şi nepoţii dumneavoastră nu vă vizitează?

---

[4] Colegiul Augustinum patronează un lanţ de aşezăminte pentru bătrâni, răspândite în numeroase localităţi din Germania.

– De când a murit Stephanie, ginerele meu n-a mai venit. Nu i-am făcut nici un reproş. Dar are conştiinţa încărcată. Iar nepoţii sunt într-un internat din Elveţia.

– De ce are el conştiinţa încărcată?

– Ar fi fost dator să aibă mai multă grijă de ea. Şi n-ar fi trebuit să facă prostia cu banca din zona de Est.

Când îşi descrisese traiul cotidian, avusese un ton plângăreţ. Acum vorbea cu fermitate şi-mi dădeam seama ce autoritate emanase cândva.

– Îmi închipuiam că băncile noastre câştigă aur curat în noile landuri din Est.

– Tinere - era de vârsta mea, dar îmi spunea „tinere“ -, nu sunteţi în branşa bancară şi habar n-aveţi cum merg lucrurile acolo. Banca noastră a supravieţuit pentru că s-a restrâns, în loc să se extindă. Administrăm averi, îi consiliem pe deponenţi, investim fonduri la nivel înalt, internaţional. Cei câţiva clienţi din Schwetzingen care mai au conturi la noi nu mai corespund de fapt profilului nostru actual. Îi păstrăm din sentimentalism. Dar nici clienţii Băncii Cooperatiste Sorbe nu se încadrează în profil. Chiar dacă sunt numeroşi. Dobitoacele mărunte fac şi multă murdărie.

– Ginerele dumneavoastră vede altfel lucrurile?

– Ăsta... A hohotit scurt, un râs disprețuitor, ca un behăit. Nu ştiu ce vede el şi dacă vede ceva. E un tânăr înzestrat, dar banca nu este şi nici n-a fost vreodată domeniul lui. A studiat medicina, iar Welker ar fi făcut bine dacă l-ar fi lăsat să devină medic, în loc să-l oblige să intre la bancă, doar ca să respecte tradiţia familiei. De parcă ar mai avea de-a face cu tradiţia familiei ce se petrece acum! E vorba de bani câştigaţi rapid, de noi prieteni şi de noi angajaţi, şi, dacă sectorul depozite şi investiţii de fonduri mai continuă să existe aşa cum l-am conceput noi, Welker şi cu mine, eu unul n-am cum să ştiu. Atât de departe s-a ajuns: să nu mai ştiu nimic.

Înainte să plec, mi-a arătat un portret al fiică-sii. Nu era frumuseţea debordantă pe care mi-o imaginasem,

gândindu-mă la fotografia acelei mătuşi, sora bunicului ei, pe care o văzusem la Schuler, sau la descrierea lui Nägelsbach. O faţă îngustă, părul de culoare închisă, lins, o gură severă, iar în privire nu doar pasiune şi visare, ci şi o vie inteligenţă.

– Era specializată în comerţul bancar şi studiase Dreptul. Moştenise întru totul acel simţ al banului, care se dezvoltase în familia noastră de-a lungul anilor. Dacă mai trăia, altfel ar fi mers treburile băncii noastre.

Şi-a scos portmoneul din buzunar şi mi-a dat o bancnotă de cincizeci de mărci.

– Pentru mormintele din război.

În drum spre casă, m-am oprit la Schwetzingen. Personalul cafenelei m-a întâmpinat ca pe un client vechi. Era ceasul trei şi jumătate, oră potrivită pentru o ciocolată caldă şi o felie de chec marmorat, dar - fiind vineri - se încheia curând şi programul Băncii Weller & Welker. La patru au ieşit din clădire cele trei funcţionare tinere. După ce au mai stat o clipă împreună, s-au salutat şi s-au despărţit, două pornind pe Schlossgraben, iar celelalte îndreptându-se spre gară. La patru şi jumătate au apărut cei trei tineri, luând-o tot pe Schlossgraben, dar în direcţie opusă. I-am făcut semn chelnerului, am lăsat douăzeci de mărci pe masă şi am pornit în urma lor. Au mers cale lungă, trecând de Mellplatz, apoi pe sub calea ferată, până să ajungă într-un cartier unde se aflau un depozit de cabluri, o spălătorie auto, un depozit de materiale de construcţie şi altul de băuturi. Au intrat într-un hotel de şapte etaje şi am văzut cum li s-au înmânat, la recepţie, cheile de la camere.

În biroul meu licărea luminiţa robotului telefonic. Georg îmi primise mesajul şi voia să treacă pe la mine; îmi convenea duminica ori lunea? Brigitte avea chef să mergem la un film, sâmbătă seara. Al treilea apel venea de la Schuler.

„Regret că am fost arţăgos deunăzi la telefon. Am vorbit între timp cu Bertram şi cu Gregor şi m-am lămurit că nu m-aţi vorbit de rău. Bertram a fost pur şi simplu înnebunit de prea multe treburi, dar m-a anunţat că vine pe la mine

astă-seară. Nu vreți să mai treceți şi dumneavoastră o dată? Poate săptămâna viitoare? Eventual luni?“

Râdea, dar nu era un râs vesel.

„Mai are totuşi un pic de viață-n el, bătrânul viezure! A prins o gâscă!“

12. Plină ochi

La sfârşitul acesta de săptămână, primăvara se străduia să ne convingă că a venit într-adevăr, că o să rămână şi nici zăpada ori gheața nu mai au cum s-o alunge. În Luisenpark, şezlongurile fuseseră aşezate pe pajişti, iar eu, învelit într-o pătură, am dormit dus, de parcă lumea ar fi fost teafără, iar inima mea, sănătoasă. Când Brigitte şi cu mine am ieşit de la cinema, luna plină lumina străzile şi piețele. Pe un dâmb, câțiva tineri punkişti jucau fotbal cu o cutie de bere, în fața primăriei nişte haimanale îşi dădeau din mână-n mână o sticlă de vin roşu, iar în chioşcurile din Parcul Trandafirilor perechile de îndrăgostiți îşi şopteau vorbe dulci.

Brigitte mi-a pus brațul în jurul umerilor:

– Mă bucur că vine curând vara.

Duminică, am luat prânzul cu Georg în localul numit „Micul Parc al Trandafirilor“. Îi plăcea să-mi fie de folos, scormonind la Strasbourg în tot soiul de publicații şi documente vechi - agende cu adrese, cărți de telefon, acte ale unor cabinete juridice şi notariale, cataloage cu autorii şi titlurile unor prelegeri - ca să dea de urma partenerului discret. Îşi propunea să plece acolo chiar luni. L-am numit ajutor de detectiv şi am comandat şampanie, dar el n-a acceptat decât bere fără alcool.

– Bei prea mult, unchiule Gerd.

Seara, m-am mai cufundat o dată, în biroul meu, în studierea istoriei sistemului nostru bancar. Un subcapitol îi era dedicat şi Băncii Cooperatiste Sorbe, care părea un

unicat. Băncile cooperatiste erau înfiinţate, de regulă, ca instituţii de autofinanţare ale unor grupuri profesionale. Schulze-Delitzsch dorea să-şi asocieze, creând băncile populare, meseriaşii, iar Raiffeisen - ţăranii. Hans Kleiner din Cottbus însă, care îşi întemeiase Banca Cooperatistă în 1868, năzuia să pună ideea cooperatistă în slujba întăririi minorităţii slave a sorbilor. Avea o mamă sorbă, care se îmbrăca în portul sorb, îi spunea copilului Hans basme sorbe şi-l învăţa cântece sorbe, şi aşa îşi asumase cauza sorbilor drept misiune a vieţii lui. Cât a trăit el, banca nu avea decât membri cooperatori de etnie sorbă; dar după moartea lui au fost acceptaţi şi alţi clienţi, iar banca s-a extins şi a prosperat, supravieţuind inflaţiei şi crizei economice mondiale. După aceea însă, soarta i s-a schimbat în rău; naziştii nu erau deloc interesaţi de sorbi şi au transformat Banca Sorbă într-o bancă populară obişnuită.

Când şi cum şi-o fi revenit Banca Cooperatistă Sorbă de pe urma acestei lovituri - o fi fost o chestiune de timp, nu tocmai scurt. Dar o dată ce Weller & Welker o preluaseră, era cert că se redresase şi avusese parte de un happy-end. În drumul meu nocturn spre casă, mă gândeam că ideea cooperatistă este atât de convingătoare, încât cunoscuta străduinţă a băncilor şi bancherilor de acumulare a tot mai mulţi bani mi s-a părut dintr-o dată stranie. Ce rost are să îngrămădeşti ban peste ban? Doar pentru că instinctul infantil de colecţionar nu mai poate fi satisfăcut, la vârsta adultă, cu bile colorate, capace de cutii de bere ori timbre, trebuie el să se concentreze asupra banilor?

Dimineaţa următoare m-a găsit din nou instalat la masa de lucru; era devreme, înainte de ora când copiii pornesc spre şcoală. Brutăria aflată la câteva case distanţă deschisese de-acum, aşa că aveam şi un corn matinal lângă ceaşca de cafea aburindă din faţa mea. Povestea Băncii Cooperatiste Sorbe nu mai era prea lungă. Pe când celelalte bănci populare fuseseră închise din ordinul ocupanţilor sovietici, cele din oraşul Cottbus şi din localităţile din jur au continuat

să funcţioneze sub titulatura de Bancă Cooperatistă Sorbă. Asta nu însemna mai mult decât păstrarea unei denumiri proprii; în rest, banca era afiliată întru totul sistemului caselor de economii de stat. Dar denumirea proprie a fost menţinută, respectul pentru neamul slav al sorbilor, popor-frate cu victoriosul popor sovietic, interzicea abolirea numelui. Iar o dată cu numele a fost păstrată şi o anumită autonomie, suficientă pentru a îngădui custozilor să oferteze în chip de sine stătător Banca Cooperatistă Sorbă şi s-o vândă în cele din urmă Casei Weller & Welker.

La ora nouă, circulaţia matinală de pe Augustaanlage se mai domolise. Îmi ajungeau la urechi glasuri de copii - unii care, cine ştie de ce, se duceau la şcoală mai târziu. Apoi am auzit cum o maşină a oprit la marginea trotuarului şi a rămas pe loc, motorul continuând să meargă.

După un timp, zgomotul m-a iritat - o bolboroseală, un păcănit, asurzitoare. De ce nu-şi oprea omul ăsta motorul? M-am ridicat de pe scaun şi m-am dus la fereastră.

Am dat cu ochii de Isetta verde a lui Schuler. Portiera era deschisă, maşina - goală. Am ieşit din birou pe trotuar. Schuler, în faţa intrării casei vecine, citea numele de pe tăbliţele de lângă sonerii.

– Domnule Schuler! am strigat, iar el s-a întors spre mine şi mi-a făcut un semn cu mâna. Ca şi cum voia să mă alunge de pe trotuar, să mă îndemne să mă întorc în biroul meu.

Nu-l înţelegeam şi nici nu auzeam nimic, deşi tot făcea nişte grimase, de parcă mi-ar striga şi el ceva. Apoi porni spre mine, cu paşi împleticiţi, continuând să-şi agite în aer mâna dreaptă, cu stânga apăsându-şi burta. M-am dumirit că strângea în mâna stângă mânerul unei valize diplomat de culoare neagră, care i se lovea de picioare în timpul mersului. Am înaintat câţiva paşi, iar el s-a prăbuşit aproape peste mine, i-am simţit mirosul greu şi l-am auzit şoptind „uite“ şi „pleacă“; mi-a întins valiza, iar eu am luat-o. Cu mâna cu care-mi dăduse valiza s-a sprijinit de mine, ridicându-se; s-a

dus la maşină, s-a aşezat la volan, a închis portiera şi a demarat.

L-am urmărit cum mergea pieziş de la marginea trotuarului spre banda de circulaţie din dreapta şi de aici spre cea din stânga, îndreptându-se spre barele de fier care împrejmuiau spaţiul verde din mijlocul străzii, zgâriindu-se de una, zgâriindu-se şi de a doua, atingându-se şi de semaforul din preajma lui Mollstrasse; a accelerat, fără să-i pese că semaforul era pe roşu şi fără să se sinchisească de grupul de copii care se pregăteau să traverseze pe Augustaanlage. Credeam că se va izbi ori de semafor, ori de copacul aflat la cotitura dintre spaţiul verde şi Mollstrasse. Dar s-a lovit de bordură, a ocolit semaforul şi a atins doar în trecere copacul. A fost însă de-ajuns: piatra de bordură şi copacul au dezechilibrat Isetta, care s-a răsturnat, derapând pieziş prin iarbă şi s-a oprit în alt copac.

S-a auzit un trosnet puternic şi în aceeaşi clipă frânele maşinilor de pe partea opusă a carosabilului, unde Isetta fusese cât pe ce să ajungă, au scârţâit strident, automobilele cărora nu le acordase prioritate au claxonat, iar un copil a izbucnit în ţipete: nu lipsise mult ca roţile să-i treacă peste picioare. S-a dezlănţuit un infern. Turcul din vecini, care ieşise în grabă din prăvălia lui, mi-a luat valiza din mână şi mi-a spus:

– Du-te să vezi ce s-a întâmplat, eu anunţ poliţia şi Salvarea.

Am alergat spre maşină, dar nu mă mai mişc destul de repede: până să ajung, curioşii se strânseseră de-acum roată în jurul Isettei. Am dat din coate, ca să răzbat până-n faţă. Copacul înfundase portiera şi rămăsese prins între capota şi podeaua maşinii. M-am uitat de sus, prin geamul lateral, în interior; peste tot, sânge şi cioburi de sticlă; portiera turtită îl imobilizase pe Schuler pe scaunul său, volanul îi intrase în coşul pieptului. Era mort.

Apoi au venit poliţia şi ambulanţa, în cele din urmă şi pompierii, numai ei reuşind să desprindă Isetta de copac. Poliţiştii nu se arătau interesaţi să mă interogheze ca martor,

iar eu n-am manifestat nici o inițiativă să mă prezint în această calitate. Aşa că am luat-o înapoi spre biroul meu, a cărui uşă o lăsasem deschisă. De la distanță am văzut că tocmai ieşea cineva din birou. Nu-mi dădeam seama ce ar fi avut de căutat acolo, nu ştiam ce căutase efectiv. Nu lipsea nimic. Prăvălia vecinului meu, turcul, a avut parte de oarece vânzare; curioşii urmăreau lucrările de deblocare a Isettei, se lansau în comentarii de specialitate şi-şi cumpărau batoane de ciocolată, pungi de lapte ori de musli.

Abia după ce toată agitația s-a sfârşit şi s-a reinstaurat liniştea, mi-a venit în minte valiza lui Schuler. Am adus-o de alături şi am aşezat-o pe masa de lucru, s-o privesc. Imitație de piele din material plastic negru, mat, un lacăt auriu cu cifru - o valiză diplomat obişnuită şi urâtă. Am luat o sticlă şi cutia de cafea dintr-un raft al mesei mele de lucru, mi-am turnat din Sambuca şi am pus în pahar trei boabe de cafea. Din dulapul cu dosare mi-am luat pachetul de țigări Sweet Afton; mi-am aprins o țigară, apoi spirtiera pentru flambarea rachiului; şi am rămas cu ochii la flăcăruia albastră şi la fumul albăstrui.

Mă gândeam la Schuler. Mi-ar fi plăcut să-l mai ascult povestind. Din ce cauză se luaseră la harță locotenentul Welker şi prusacul. Ce s-o fi ales de tânăra moştenitoare Weller, după ce iubitul ei îşi căutase moartea, aproape ca Romeo, numai că de astă dată familiile nu erau învrăjbite, ci prea prietene. Când începuse dragostea dintre Bertram şi Stephanie. Am stins flacăra, suflând în ea, şi mi-am sorbit băutura. I-aş fi dorit lui Schuler ca în pragul morții să-şi fi redobândit mirosul şi gustul.

Apoi am deschis valiza. Era plină ochi cu bani, bancnote uzate de cincizeci şi de o sută de mărci.

13. Sub urmărire

Nu, nu mi-a trecut prin cap să înghesui bancnotele în geanta mea de voiaj, să rânduiesc alături de ele câteva cămăşi, nişte pantaloni şi pulovere, lenjerie de corp, periuţa de dinţi şi aparatul de ras, să merg la aeroportul din Frankfurt şi să plec cu avionul spre Buenos Aires. Sau spre insulele Maldive, Azore ori Hebride. Existenţa mea e de-ajuns de complicată şi la Mannheim. Cum aş duce-o altundeva, unde nu cunosc nici măcar limba?

Nici n-am căutat un ascunziş pentru bani. Oricum, sub tortură l-aş divulga. Am coborât uşa rulantă a dulapului meu din birou, am înghesuit puţinele acte vechi într-un raft, am scos plăcile despărţitoare dintre celelalte rafturi şi am făcut loc valizei. După care am ridicat uşa rulantă.

Şi nici n-am numărat banii. Erau foarte mulţi. Destui ca să sperie de moarte pe cineva. Evocându-mi întâlnirea cu Schuler pe trotuar, gândindu-mă la mersul, la gesticulaţia, la grimasele lui, la vorbele lui bâiguite, îmi spuneam că era înspăimântat. De moarte.

Nägelsbach nu părea mai bine dispus la telefon decât fusese cu prilejul vizitei mele.

– Şi-acum ce să fie, accident sau crimă? Dumneata ştii doar că, după caz, faptele ţin de două departamente diferite.

– Nu vreau să aflu decât data când ajunge Schuler la Institutul de Medicină Legală.

– O să ajungă atunci când o să-l suni pe amicul dumitale de la Clinicile Municipale, care la rândul lui o să anunţe medicii legişti - dumneata chiar nu vrei să faci nimic de unul singur? Cât despre mine... Marţi... Nevastă-mea... şi eu... Adică, mâine e ultima mea zi de lucru, iar seara dăm o mică petrecere de adio, şi ne-am bucura dacă aţi veni, dumneata cu prietena dumitale. Veniţi?

S-ar fi zis că se temea că n-o să-i vină nimeni la petrecere. De câte ori îi văzusem împreună, soţia lui şi dânsul arătau de parcă n-ar avea nevoie de prieteni, de parcă şi-ar ajunge unul

altuia, şi câteodată îi invidiasem. Şedeau în atelier, el construia din bețe de chibrituri o miniatură a Palatului de Justiție din München, ea îi citea din *Procesul* lui Kafka, iar înainte de culcare mai beau un pic de vin. Oare simbiozele conjugale nu funcționau decât până în momentul pensionării?

Pe drumul spre Schwetzingen am fost urmărit. Mergând de la biroul meu, câțiva metri, până la maşină, am avut sentimentul că păşeşte cineva în urma mea. Dar când întorceam capul, nu vedeam pe nimeni, iar o senzație te poate înşela, deşi Brigitte crede că sentimentele spun totdeauna adevărul şi numai gândurile mint. Pe autostradă nu s-a întâmplat mare lucru. Fiesta de culoare bej, pe care am zărit-o, începând de la răscrucea spre Mannheim, în oglinda retrovizoare, m-a depăşit, ce-i drept, când am oprit lângă Pfingstberg pe tronsonul lateral, dar a plecat fără să staționeze şi a dispărut la următoarea cotitură. Numai că atunci când mi-am pornit şi eu maşina, depăşind un camion la următoarea cotitură şi uitându-mă din nou în oglinda retrovizoare, iată Fiesta tot în spatele meu. La câteva sute de metri înainte de ieşirea din Schwetzingen, am repetat jocul. Când Fiesta m-a depăşit, m-am ținut după ea, până a ieşit din oraş; apoi mi-am continuat voiajul şi doar la câțiva kilometri după Brühl am luat-o în pantă, hurducăindu-mi Opel-ul, pe un drumeag de țară.

Nu m-a mirat că în fața casei lui Schuler staționa o maşină de poliție. În fața vechiului depozit nu se afla însă nici una. Am sunat, am intrat, dar n-am reuşit să deschid uşa spre arhivă. Când mi-am continuat drumul cu maşina, Fiesta s-a ivit din nou în oglinda mea retrovizoare.

Eram obosit. Obosit de o lume în care cineva, din senin, înspăimântase de moarte un bătrânel inofensiv, pasionat de hârțoage vechi şi mirosind urât. O lume unde apăreau prea multe bancnote uzate de cincizeci şi o sută de mărci. O lume în care cineva se strecurase în biroul meu şi mă urmărise apoi într-o Fiesta de culoare bej, fără să ştiu cine era şi ce voia. O lume în care nu eram deloc împăcat cu investigația ce

mi se comandase. Comanda nu mă interesa cu adevărat şi, de fapt, n-avea de ce să-l intereseze nici pe comanditarul meu. Mă interesau în schimb persoana acestui comanditar, dispariţia soţiei lui, moartea arhivarului său. Preocupările mele n-aveau, firește, de ce să-l intereseze pe comanditarul meu. Dar ce-l interesa oare? Şi de ce îmi comandase să investighez ceea ce, de fapt, n-avea de ce să-l intereseze?

Mesajul care-mi fusese lăsat pe robot suna ca şi cum Welker mi-ar fi citit gândurile. „Bună ziua, domnule Selb. Aţi putea să treceţi mâine pe la noi? N-am mai avut de la un timp veşti de la dumneavoastră şi aş vrea să ştiu cum evoluează cercetările, în ce punct au ajuns. Problema devine tot mai presantă acum şi...“ Aici acoperise pâlnia telefonului şi pe linie se auzea un foşnet ca al scoicii de pe plaja Timmendorf, pe care mama mi-o punea la ureche, în copilărie, ca să ascult sunetul mării; cu intermitenţe prindeam frânturi de cuvinte, fără să le înţeleg. Apoi, continuase Samarin: „Ştim că domnul Schuler a fost la dumneavoastră. Că a depus la dumneavoastră bani. Trebuie să ne fiţi şi dumneavoastră de ajutor, pentru ca o unică faptă nechibzuită să nu-i ruineze prestigiul. Se cuvine ca banii să ajungă înapoi în bancă. Atunci, mâine la trei.“

Mă obosise şi jocul pe care-l jucau Welker şi Samarin. N-am telefonat nici unuia din ei. Mi-am propus să-l sun a doua zi de dimineaţă pe Georg la Strasbourg şi să-l întreb dacă a obţinut vreun prim rezultat. Mi-am pus în gând să-i telefonez şi lui Nägelsbach în ultima lui zi de slujbă la Direcţia de Poliţie. Într-un târziu, am uitat că fusesem urmărit de un automobil marca Fiesta.

14. N-am venit cu mâna goală

Dar şoferul Fiestei nu mă uitase. În dimineaţa următoare, la opt şi jumătate, suna la uşa apartamentului meu. A apăsat

pe sonerie de mai multe ori. Mai târziu, mi-a explicat că se consideră un om care ştie să-şi menajeze semenii; a sunat de câteva ori, deşi ar fi putut deschide uşa cu toată uşurinţa. Lacătul meu nu era, în ochii lui, decât o glumă.

Stătea în faţa uşii mele ca un negustor ambulant, cu o expresie insolentă şi lipsită de speranţă în acelaşi timp, într-o atitudine de pândă. Părea de vreo cincizeci de ani, nu era nici înalt, nici scund, nici gras şi nici slab, obrajii îi erau plini de vinişoare plesnite, iar părul, rar. Purta un pantalon din fibră sintetică, pantofi papuc gri, o cămaşă de un albastru-deschis cu un paspoal bleumarin la buzunar şi la baza nasturilor şi un hanorac neîncheiat. Hanoracul era bej, ca şi Fiesta.

– Dumneavoastră aţi fost, aşadar.

– Eu?

– Dumneavoastră m-aţi urmărit ieri.

A dat din cap a confirmare:

– Manevra dumneavoastră la Schwetzingen n-a fost rea. Dar ştiam încotro mergeţi. Aţi ieşit pur şi simplu de pe autostradă? Cum s-ar zice, aţi trecut graniţa verde?

A continuat cu o amabilitate condescendentă:

– Dar Mercedesul albastru? V-a urmat şi el peste graniţa verde?

N-aş fi vrut să bage de seamă că nu ştiam despre ce vorbeşte. Dar m-a ghicit:

– Ei, asta-i bună! Nici nu l-aţi observat! Şi pe mine m-aţi observat abia ieri.

– Aş prefera să nu vă observ nici azi. Ce vreţi?

M-a privit ofensat.

– De ce îmi vorbiţi aşa? Nu v-am făcut nimic. Am vrut doar...

– Ei bine?

– Sunteţi... Sunt...

Aşteptam.

– Sunteţi tatăl meu.

Mă ştiu dintotdeauna un tip lent, iar o dată cu trecerea anilor n-am ajuns mai sprinten. Reacţionez emoţional cu întârziere, constat abia la prânz că m-a jignit cineva în cursul

dimineții şi-mi vine în minte abia seara că la prânz cineva mi-a spus ceva plăcut, nişte vorbe menite să mă bucure. Nu am nici un fiu. Dar nu l-am luat în râs pe interlocutorul meu şi nici nu i-am închis uşa în nas, ci l-am poftit în camera de zi, să se aşeze pe una din sofale, iar eu m-am instalat pe cealaltă.

– Nu mă credeți? A dat din cap. Asta e, nu mă credeți. Noi nu existăm pentru dumneavoastră.

– Noi? Mai am şi alți copii?

– Nu-i cazul să vă bateți joc!

Mi-a povestit că în timpul Schimbării, sau imediat după ea, a pus mâna pe dosarul lui şi a descoperit acolo că fusese dat spre adopție, iar adevărata lui mamă era Klara Selb din Berlin.

– Ce dosar?

– Dosarul meu de cadre.

– Cadre...?

– Am lucrat la Ministerul pentru Siguranța Statului[5] şi sunt mândru de asta. M-am ocupat de criminalistică, am investigat crime grave, iar noi dispunem de o cotă a informației la care voi nu puteți decât visa. N-a fost chiar totul rău la noi şi nu îngădui să fie denigrat şi nu accept să fiu denigrat nici eu.

Am dat din mâini, încercând să-l calmez.

– Când te-ai născut dumneata?

– La 9.III.1942. Dumneavoastră participați tocmai la invadarea Uniunii Sovietice de către Wehrmacht-ul nazist.

Am făcut un calcul. La 9.III.1942 trăiam într-un hotel la Heidelberg, lăsasem în urmă campania militară din Polonia, rănirea pe front, lazaretul, terminasem Dreptul, făcusem practică în calitate de asesor, începusem să lucrez la Procuratură. Fiindcă nu găsisem încă locuință, Klara stătea la părinții ei, la Berlin. Sau poate călătorea tocmai atunci

[5] Faimoasa Stasi

prin Italia, cu prietena ei Gigi? Ori se ascundea undeva şi aducea pe lume un copil? Îmi doream copii. Dar nu pe acela născut pe 9.III.1942. Din mai până în august 1941 fusesem în Polonia în zona Warthegau şi nu petrecusem nici o noapte cu Klara.

– Îmi pare rău, am spus, dând din cap, dar nu...

– Ştiam. Ştiam că o să daţi din cap şi o să-mi spuneţi: „Îmi pare rău, dar n-am nici o legătură cu dumneata“. Să spuneţi vorbe mari, că am fi cu toţii fraţi şi surori, la asta v-aţi priceput[6] - dar când apar nişte fraţi şi surori, altceva nu ştiţi să faceţi decât să daţi din cap şi din mâini.

A dat din cap şi din mâini, aşa cum procedam noi, în închipuirea lui. Cuvintele lui se doreau sarcastice, dar tonul vocii îi trăda descurajarea.

N-ar fi trebuit să-i spun că-mi pare rău. Nu-mi părea rău că nu-i eram tată. În plus, formularea unei scuze provoca alte învinuiri, la care reacţiona din nou reflexul meu de a-mi cere scuze. Era cât pe ce să-mi cer iertare pentru toate nedreptăţile pe care Vestul le săvârşise ori nu le săvârşise faţă de Est.

– Şi nici măcar n-am venit cu mâna goală. N-aţi observat Mercedes-ul albastru, care vă urmărea la ora când aţi plecat la Schwetzingen, şi probabil că nu l-aţi observat nici dimineaţa.

Mi-a citit pe chip interesul faţă de informaţiile lui.

– Acum aţi vrea să ştiţi mai mult. Şi chiar o să vă spun mai mult. Mercedes-ul a sosit atunci când bătrânul v-a dat valiza şi s-a suit apoi în maşina lui. Isetta a demarat, Mercedes-ul însă a rămas pe loc, şi după toată zarva şi bufnitura, omul de lângă şofer a ieşit din maşină şi s-a dus să cotrobăie atât prin biroul dumneavoastră, cât şi în maşina bătrânului. Ce căuta - asta nu mai trebuie să vă spun.

---

[6] Aluzie la discursurile exaltate ale unor R.F.G.-işti adresate R.D.G.-iştilor, cu prilejul Unificării.

– Ştiţi şi cine erau cei doi bărbaţi din Mercedes?

– Nu ştiu decât că Mercedes-ul avea un număr de Berlin. Dar pot să aflu şi ceea ce vă interesează. Dacă am lucra împreună, dumneavoastră şi cu mine - fiind, nu-i aşa, din aceeaşi branşă - iar dumneavoastră n-o să... poate nu prea mult timp n-o să mai...

Ezita.

Intenţiona cu adevărat să-mi preia afacerea, fiul de la tată. Nu imediat, dar după o perioadă de tranziţie, în cursul căreia să scriem pe firmă „Investigaţii particulare. Gerhard Selb & fiul“. Nu i-am propus „Gerhard Selb şi fiul Klarei Selb“. Nu i-am explicat că era, poate, fiul răposatei mele soţii, dar în nici un caz fiul meu. Nu doream să intru în intimităţi cu el, să-i vorbesc despre căsnicia mea, să-i fac mărturisiri şi s-o discreditez pe Klara. Spre sfârşit, în căsnicia mea se instalase vidul. Dar în vremea când abia mă angajasem la Procuratura din Heidelberg şi Klara avea să mă urmeze curând, căsnicia noastră era tânără şi - gândesc azi - plină de farmec, promiţând fericire şi statornicie. Nu mi-era indiferent că existase un altul, cu care Klara avusese o relaţie, rămânând însărcinată şi dând naştere unui copil. Celălalt nici măcar nu o iubise destul ca s-o convingă să divorţeze, pentru a o lua el de nevastă. Sau căzuse pe front? Mi-a venit în minte un ofiţer prieten cu noi, despre care Klara vorbise mereu, într-un timp, iar de la un moment dat deloc. Acela căzuse în faţa Moscovei. Am încercat să desluşesc în chipul vizitatorului meu trăsături asemănătoare ofiţerului, dar n-am găsit nimic.

– Cum te numeşti dumneata?

– Karl-Heinz Ulbrich, numele mic se scrie cu cratimă, cel de familie fără t la urmă[7].

– Unde locuieşti?

– În casa Kolping din... R7 este adresa. Ce nebunie! Aşa poţi să numeşti o marcă de ţigări, dar în nici un caz o stradă.

---

[7] Aluzie la numele lui Walter Ulbricht, preşedinte al R.D.G. În perioada 1960-l973.

Dădu din cap, de astă dată cu indignare.

Am renunțat să-l lămuresc în privința cvartalurilor urbanistice ale Mannheim-ului. Nici nu l-am întrebat cum de nu se jenează să înnopteze - el, un vechi comunist - în Casa Kolping[8].

De parcă lucrurile n-ar fi fost îndeajuns de încurcate, motanul Turbo s-a întors dintr-o expediție de pe acoperişuri, a sărit de pe pervazul ferestrei pe sofa şi, în drum spre bucătărie, s-a frecat prietenos de picioarele lui Karl-Heinz Ulbrich. Acesta sâsâi un „tsstss“, se uită mulțumit în urma lui Turbo şi triumfător la mine, ca şi cum ar fi ştiut dintotdeauna şi s-ar fi dovedit acum că în Vest animalele sunt mai bune decât oamenii. Noroc că n-a spus-o cu voce tare. S-a ridicat.

– Acum e mai bine să plec. Dar am să mai vin.

Nu a aşteptat un salut din partea mea, ci a luat-o prin vestibul spre uşă; a deschis-o şi apoi a închis-o cu grijă, pe dinafară.

15. F**ără** spovedanie, nici dezlegare de p**ă**cate

Am sunat la Strasbourg. Dar nu l-am găsit pe Georg; oricum, după o singură zi petrecută la fața locului n-ar fi avut prea multe de relatat. Aşa că trebuia să mă limitez la cele aflate de la Schuler.

Însă juristul de la Strasbourg, al cărui nume începea cu litera C, ori L, ori Z, îi lăsa rece pe cei doi, pe Welker şi pe Samarin. Când şedeam față-n față cu ei, raportându-le ce am

[8] Kolping, Adolf (1813-l865), întemeietorul Asociaţiilor catolice de calfe, din 1845 preot; a fondat în 1846 prima Asociaţie de calfe la Ebersfeld. Din 1849 vicar al Domului din Köln. A scris o carte despre Asociaţiile de calfe şi numeroase povestiri.

întreprins, Samarin îşi arăta fățiş plictiseala, iar Welker se străduia disperat să mimeze răbdarea.

Ajunsesem la încheiere:

– Am în vizor urma care duce la Strasbourg şi pot s-o cercetez în continuare, dar aş putea s-o şi abandonez. S-ar spune că partenerul discret nu mai prezintă importanță pentru dumneavoastră?

Welker a ținut să mă asigure că interesul lui pentru căutarea partenerului discret a rămas neştirbit.

– Permiteți-mi să vă mai completez un cec.

Cercetările de la Strasbourg vor fi costisitoare.

Şi-a scos carnetul de cecuri şi stiloul din buzunarul interior al sacoului şi a început să scrie.

Samarin a lunecat mai în față pe scaun.

– Domnule Selb, s-ar părea că Schuler a avut acces la bancă şi a scos bani.

M-a privit țintă.

– A depus banii la dumneavoastră şi...

– Mi-a adus o valiză, pe care o voi pune la păstrare. Nu ştiu dacă s-o dau moştenitorilor sau poliției. Nu ştiu nici măcar cine sunt moştenitorii şi nici de ce a murit Schuler.

– A avut un accident de maşină.

– Cineva l-a speriat de moarte.

Samarin clătină din cap. Şi-l mişcă încet, greoi, iar o dată cu capul îşi legăna torsul într-o parte şi în alta.

– Domnule Selb, rosti el, ca şi cum cuvintele îi ieşeau cu greu din gură, nu-i face bine nimănui să ia ce nu-i aparține.

– Lasă, lasă..., interveni Welker, părând dornic să calmeze lucrurile; îi aruncă lui Gregor o privire iritată şi-mi înmână cecul.

– Vă rog să ne înțelegeți. Domnul Schuler ne-a fost învățător, cu decenii în urmă, un învățător bun, şi nu uităm asta. Moartea lui ne-a lovit, ca şi suspiciunea legată de bani. Ce-i drept, eu nu cred...

Samarin izbucni:

– Tu crezi ce...

– ...ce spui tu?

Vreme de o clipă, Welker se uită triumfător la Samarin şi la mine.

Samarin era atât de furios, încât, ridicându-se, aproape că-şi răsturnă scaunul masiv. Dar se stăpâni. Apăsat şi ameninţător zise:

– Domnule Selb, o să ţinem legătura.

Am mers pe lângă Parcul Castelului spre casa lui Schuler. Nu pricepeam de ce triumfase Welker. Şi de ce banii dispăruţi din bancă păreau să-l nelinişteasc în mult mai mică măsură decât pe Samarin.

Indiferent ce nu era în regulă cu bancnotele uzate de cincizeci şi de o sută de mărci, ori dacă Schuler le luase sau nu -, logic era ca şeful să se enerveze mai tare decât adjunctul, chiar dacă acest adjunct răspundea de problemele practice şi era arogant şi impulsiv. Sau ambii jucau pentru mine o variantă a piesei cu sticletele bun şi sticletele rău, good-cop-bad-cop? Dar atunci Samarin ar fi fost normal să explodeze, în loc să-şi ţină firea.

M-am uitat în spate, dar nu mă urmărea nimeni, nici falsul meu fiu şi nici Mercedes-ul albastru. Femeia care mi-a deschis uşa era nepoata lui Schuler. Plânsese şi a izbucnit din nou în lacrimi, îndată ce a început să vorbească.

– Puţea şi era cicălitor şi cusurgiu. Dar a fost un om atât de cumsecade, atât de drăguţ! Toţi ştiau cum era, elevii ţineau la dânsul şi-l vizitau, iar el îi ajuta ori de câte ori îi stătea în puteri.

Ea însăşi îi fusese elevă, îi fusese elev şi bărbatul ei, se cunoscuseră când veniseră întâmplător în vizită la Schuler, în acelaşi timp.

Şedeam în bucătărie, unde nepoata făcuse un pic de ordine şi de curăţenie. Preparase un ceai şi-mi oferi o ceaşcă.

– Zahăr nu există. Măcar atât am reuşit, să nu mai consume zahăr. În privinţa alcoolului, nu admitea să i se spună nimic.

Gândul ăsta îi aduse alte lacrimi în ochi.

– N-ar mai fi dus-o mult, ştiu, dar tot nu mi-e uşor dacă ştiu, înțelegeți? Nu mi-e uşor.

– Poliția ce spune?

– Poliția?

I-am povestit că accidentul unchiului ei se petrecuse chiar în fața uşii mele.

– Am plecat imediat la Schwetzingen, să vă anunț, dar sosise de-acum poliția.

– Aşa e, cei din Mannheim i-au înştiințat pe cei de aici, care au şi venit. A fost o întâmplare că tocmai eram în casă. Nu trec pe-aici în fiecare zi, el nu doreşte... adică nu dorea...

Începu să plângă iar.

– Au mai spus cei de la poliție ceva în plus sau v-au întrebat ceva anume?

– Nu.

– Când a fost la mine, cu puțin înainte de accident, unchiul dumneavoastră era într-o stare proastă. Ca şi cum ar fi trecut printr-un şoc, ca şi cum ceva l-ar fi speriat cumplit.

– De ce l-ați lăsat să se suie în maşină?

Ochii ei plânşi mă priveau cu reproş.

– Totul s-a întâmplat mult prea repede. Unchiul dumneavoastră... nici nu venise bine, că a şi plecat.

– Ați fi putut totuşi să-l opriți, vreau să zic - ați fi...

Scotoci după o batistă şi-şi suflă nasul.

– Scuzați, ştiu ce om îndărătnic era, când îşi punea ceva în cap! Cât pe ce să vă fac reproşuri! N-am vrut.

Acum mă privea doar cu tristețe, dar eu însumi îmi făceam reproşurile la care ea renunțase. Chiar aşa, de ce nu-l oprisem? De ce nu încercasem măcar? Şi de astă dată mă dovedisem prea lent - dar nu numai în reacțiile mele afective.

– Eu...

Însă nu găseam nimic de spus. Mă uitam la ea, cum stătea uşor încovoiată, ținându-şi mâinile împreunate cu resemnare peste batistă, îi vedeam fața, în care citeam căldură şi bună credință. Nu mă întrebase cine eram, ci mă primise firesc, ca pe un prieten al unchiului ei, care-i împărtăşea doliul. Mă

simțeam de parcă aş fi ratat ceva, nu numai în privința lui Schuler, dar şi în privința ei, şi i-am căutat pe chip un semn de iertare. Dar n-am desluşit nimic. Fără spovedanie, nu există nici dezlegare de păcate.

16. N-are clasă

Când Brigitte şi cu mine am ajuns la petrecerea de pensionare, în cartierul Pfaffengrund, Nägelsbach era de-acum băut şi de o veselie încrâncenată.

– Ei, domnule Selb? Întâi, colegii n-au vrut să se ostenească să-l ducă pe amicul dumitale la medicul legist, dar am vorbit eu cu ei şi i-am convins. Apropo de osteneală - de-acum înainte o să te descurci de unul singur, eu nu mai am cum să te ajut.

Soția lui ne-a luat deoparte, pe Brigitte şi pe mine.

– Şeful lui m-a întrebat ce fel de cadou i-ar face plăcere şi mă tem că o să pice în chip de musafir-surpriză. Dacă vine, o să vă ocupați de el? N-aş vrea să-l ia în primire, pe nepregătite, bărbatul meu.

Purta o rochie lungă, neagră; nu era limpede dacă marca un doliu fiindcă soțul ei îşi lua rămas-bun de la slujbă, ori o îmbrăcase fiindcă era frumoasă şi-i stătea bine; era posibil să se şi vadă în rolul cuiva, s-o facă pe Virginia Woolf, pe Juliette Greco, sau pe Charlotte Corday în drum spre eşafod. Uneori îi veneau asemenea idei.

În camera de zi şi în sufragerie, legate printr-o uşă glisantă, acum deschisă, se înghesuiau oaspeții. I-am recunoscut şi i-am salutat pe unul sau altul din angajații Direcției de Poliție Heidelberg.

Brigitte mi-a şoptit:

– Medic legist? A spus ceva despre Institutul de Medicină Legală? Tu ai de-a face cu medicina legală?

Doamna Nägelsbach ne-a adus două pahare de cruşon de caise.

Soneria se auzea iar şi iar şi oaspeţii soseau întruna. Uşa dinspre vestibul era deschisă şi am auzit o voce pe care o cunoşteam.

– Nu, nu sunt invitat. Sunt un apropiat al domnului Selb şi trebuie să vorbesc cu el neapărat.

Era Karl-Heinz Ulbrich, în hanorac bej peste cămaşa albă din perlon; avea şi o cravată înfloratã. A venit imediat la mine, m-a luat de braţ şi m-a manevrat, prin vestibul, în bucătăria unde nu era nimeni.

– Sunt ruşi.

Vorbea în şoaptă, de parcă aceia se aflau lângă el şi n-ar fi bine să-l audă.

– Cine?

– Cei de la Bancă şi din Mercedes-ul albastru. Ruşi sau ceceni sau gruzini sau azerbaidjeni.

Mă privi cu un aer plin de importanţă şi de mari aşteptări.

– Şi?

– Chiar nu aveţi habar de nimic! Dădu din cap. Cu ăştia nu-i de glumit! Mafia rusească nu-i ceva inofensiv, cum e la voi în Vest, ca italienii şi turcii voştri. Ăştia sunt efectiv răi.

– O spuneţi ca şi cum v-aţi mândri cu ei.

– Trebuie să fiţi cu băgare de seamă. Când vor ăştia ceva, capătă numaidecât! Orice ar fi în valiză - nu merită să vă puneţi cu ei!

Se dădea mare? Sau era unul dintre „ăia“, oricine ar fi fost ei? După procedeul lor dur dinafară, un procedeu blând dinăuntru, pentru a pune din nou mâna pe valiză?

– Dar ce e în valiză?

M-a privit cu tristeţe.

– Cum vreţi să colaborăm, dacă n-aveţi încredere în mine? Şi cum vreţi să aveţi o şansă împotriva ăstora, dacă nu colaborăm?

Brigitte intră în bucătărie.

– A venit şeful, şi doamna Nägelsbach...

Prea târziu însă. L-am auzit pe Nägelsbach salutându-şi şeful cu exagerată politeţe. Dorea un pahar de cruşon? Sau două, sau trei? Există situaţii pe care le suporţi numai dacă te îmbeţi. Există şi oameni de acest fel, spunea.

Brigitte şi cu mine am trecut în camera de zi, deşi Ulbrich nu înceta să mă prelucreze. Şeful îi adusese lui Nägelsbach o fotografie a Direcţiei de Poliţie din Heidelberg, din vremea când clădirea mai adăpostea Grand-Hotelul; se străduia să fie amabil şi nu înţelegea emoţiile negative pe care le stârnea. L-am antrenat într-o discuţie despre oficiile de poliţie din landuri şi din Republica Federală, ca şi despre serviciile de informaţie, iar el părea să se priceapă la problemele abordate. L-am întrebat ce ştie despre mafia rusească şi a dat din umeri.

– Ştiţi ce mi-a spus de curând un angajat al postului RTL? Că televiziunile particulare caută întruna subiecte de film, aşa cum diavolul e mereu în căutarea câte unui biet suflet, dar ce nu merge deloc la public sunt scenariile cu mafia rusească. Nu pentru că n-ar exista. Există, dar n-are clasă şi n-are stil, n-are tradiţie şi n-are nimic sfânt - nimic din tot ce ne place la italieni. Mafia rusească e brutală, atât.

Dădu din cap, cu o expresie de regret:

– Şi aici comunismul a distrus tot ce ţine de cultură.

Când am pornit cu Brigitte spre casă, Ulbrich dispăruse. Speram ca reflectoarele pe care le vedeam în oglinda retrovizoare să aparţină Fiestei lui. Dacă nu, însemna că „ăia“ aflaseră despre existenţa lui Brigitte.

17. Valiza neagră

Noaptea am rămas treaz. Chibzuiam: să-i duc valiza diplomat lui Samarin? Sau la poliţie, asigurându-mă că indivizii din Mercedes-ul albastru mă urmăresc şi văd ce fac? Ori s-o aşez lângă felinarul din faţa biroului meu, atunci

când „ăia“ vor parca la câteva maşini distanţă, şi să aştept ca ei să coboare din Mercedes, să-şi ia valiza şi să plece? Ieşind din viaţa mea?

Când l-am sunat pe Nägelsbach a doua zi dimineaţa, era mahmur. N-a fost simplu să-i explic ce voiam de la el. Când a priceput, în cele din urmă, a fost indignat.

– La Direcţia de Poliţie Heidelberg, unde mi-am petrecut toată viaţa...

Mi-a închis telefonul. După o jumătate de oră m-a chemat el.

– Putem s-o facem la Comandamentul de Poliţie din Mannheim. Cei de acolo mă cunosc, şi pot să-mi parchez maşina pentru un timp la ei în curte. La cinci, ziceai?

– Da. Şi transmite-i mulţumiri soţiei dumitale.

A râs:

– Aşa-i, a pus o vorbă bună pentru dumneata!

Nu mi-am luat decât puţine lucruri. Trebuiau să încapă în valiza neagră. Nici nu aveam nevoie de prea multe. Urma să lipsesc doar câteva zile.

Motanul Turbo a simţit că mă pregăteam de drum. Vecinii aveau să se ocupe de el, dar era supărat şi a dispărut - cum fac copiii mici, când bagă de seamă că tati şi mami pleacă într-o călătorie.

Mi-am pus bagajul în maşină şi am trecut pe la Cabinetul de Masaj Medical al lui Brigitte din Collini-Center. A trebuit să aştept şi am citit într-un număr mai vechi din revista Stern rezumatul unui film recent: înainte de Unificare, dar după introducerea mărcii vestice în R.D.G., un cuplu de tineri din Est imită modelul lui Bonnie şi Clyde şi atacă băncile vechi, cu slabe sisteme de securitate, furând noua monedă forte. Până ce se dezlănţuie cu prea mare sălbăticie, încep să jefuiască băncile din Berlin şi sfârşesc împuşcaţi. După ce pacienta ei şi-a luat la revedere, Brigitte s-a aşezat lângă mine.

– Curând vine următoarea, slavă Domnului! Reforma Sănătăţii mi-a luat o treime din vechii pacienţi şi nu-i uşor să

găsesc alții noi, care vin şi fără să plătească pentru ei Casa de Asigurări.

Am dat din cap, aprobativ.

– S-a întâmplat ceva?

– Trebuie să plec pentru câteva zile. Cercetările mele nu progresează aici, poate în altă parte vor înainta mai bine. În plus, aici nu prea mă simt la adăpost. Dacă te întreabă cineva de mine, poți să repeți ce ți-am spus.

Se sculă şi mă privi jignită.

– Cunosc scenariul ăsta. „Ce-i?“ îl întreabă ea. „Nimic“, spune el şi se uită cu o față împietrită pe fereastră, contemplând amurgul. Apoi se întoarce spre ea şi o priveşte adânc în ochi. „E mai bine aşa, micuțo. E mai bine să nu ştii nimic. Nu vreau să te hărțuiască şi pe tine!“

– Ei, Brigitte! Îți explic totul, când mă întorc. Fireşte că ai voie să afli cât ştiu şi eu. Dar acum e mai bine să nu afli. Crede-mă!

– “Ai încredere în mine, iubito“, zice mai departe scenariul. El o priveşte cu un aer grav: „E momentul să gândesc pentru amândoi.“

S-a auzit soneria. Brigitte se duse la uşă.

– Ai grijă de tine!

Nu departe de biroul meu am găsit un loc de parcare pe Augustaanlage. Când am coborât din maşină, ca să intru în birou, nu am văzut Mercedes-ul albastru. Am scos valiza neagră din lăcaşul ei şi am deşertat bancnotele într-o pungă de plastic pentru gunoi. Sub masa de lucru plasasem un săculeț cu pământ şi un ghiveci mai încăpător, cumpărate de mult, cu intenția să mut palmierul meu de cameră, care crescuse. Am aşezat punga la fundul noului ghiveci, sub palmier. Ce-i drept, îi vitregeam rădăcinile de o parte a pământului pe care i-l destinasem inițial. Dacă nu-i pria, n-avea decât să se usuce. Nu țineam la el.

În valiză mi-am înghesuit bagajul de drum. Când am ieşit cu ea din birou, Mercedes-ul albastru aştepta pe cealaltă parte a străzii. Însoțitorul şoferului deschise uşa maşinii,

coborî şi porni spre mine în goană. Dar până să ajungă, prin aglomerația sfârşitului de săptămână, lângă trotuarul meu, mă suisem de-acum în Opel-ul meu Kadett şi demaram. Omul a făcut un semn cu mâna, Mercedes-ul a claxonat şi s-a încadrat în şirul de maşini, a trecut lângă Werderstrasse spre trotuarul meu, deşi semaforul era pe roşu, iar însoțitorul şi-a reluat locul lângă şofer; apoi s-au ținut după mine, în timp ce traversam oraşul Schwetzingen.

MollStrasse, Seckenheimer Strasse, Heinrich-Lanz-Strasse - şi pe străzi circulau automobile şi biciclete, magazinele erau deschise, pe trotuare zoreau trecătorii, iar în fața unei biserici - Heilig-Geist-Kirche - se juca un grup de copii. Era lumea mea normală, neprimejduită. Ce putea să mi se întâmple aici? Dar Mercedes-ul rula atât de aproape de maşina mea, încât în oglinda retrovizoare nu-i vedeam partea din față, ci doar chipurile crispate, lipsite de umor ale şoferului şi însoțitorului. Pe Heinrich Lanz-Strasse m-au tamponat - o atingere uşoară între cele două bare de protecție - şi am simțit cum mă cuprinde frica. Când a trebuit să oprim la intrarea în Reichskanzler Müller Strasse, semaforul fiind pe roşu, însoțitorul s-a dat jos din Mercedes, a venit lângă portiera mea zăvorâtă şi nu ştiu ce ar fi fost în stare să facă, dacă n-ar fi trecut chiar atunci o maşină de poliție; apoi, semaforul a trecut pe verde.

Lângă Comandamentul de poliție mi-am urcat parțial maşina pe trotuar, am ieşit fulger cu valiza şi am gonit pe trepte până la intrare, înainte ca însoțitorul să reuşească măcar să coboare din Mercedes. M-am rezemat de perete, ținând valiza în brațe şi gâfâind, de parcă aş fi alergat din Augustaanlage până în Bismarck Strasse.

În curte mă aştepta Nägelsbach cu maşina lui, marca Audi. Mi-a aşezat valiza pe podeaua vehiculului, în fața scaunului de lângă şofer. Apoi m-a ajutat să mă instalez în portbagaj.

– Nevastă-mea ți-a aşternut o pătură - e suportabil?

Când m-a lăsat să ies, în parcarea aeroportului Neuostheim, era sigur că nu-l urmărise nimeni. Era sigur, totodată, că nici

nu mă văzuse nimeni furişându-mă afară din portbagaj, aşa că nu exista vreun martor gata să se minuneze.

– Să vin cu tine?

– Ai şi început să simţi că ai prea mult timp liber? Că n-ai ce să faci cu el?

– Ba nu, am de făcut ordine şi de spălat vase după seara de ieri.

Dar avea un aer amărât şi nesigur.

– Ei, cu bine!

După scurt timp eram în văzduh şi priveam din avion oraşul Mannheim, căutând din ochi Mercedes-uri albastre şi Fieste de culoare bej.

18. Teamă de zbor

Femeii de lângă mine îi era teamă de zbor. M-a rugat s-o ţin de mână şi am ţinut-o. Când ne-am luat startul, am liniştit-o spunându-i că majoritatea accidentelor de avion nu se petrec la decolare, ci la aterizare. După un ceas şi jumătate, când avionul începuse să coboare spre sol, i-am mărturisit că o păcălisem; în realitate, majoritatea accidentelor de avion nu se întâmplă la aterizare, ci la decolare. Or, asta trecuse de mult - putea să se relaxeze cu totul. Nu s-a relaxat; odată ajunsă în aeroportul Tempelhof, a plecat în pripă, fără să mă salute.

Din 1942 nu mai fusesem la Berlin şi nici acum nu aş fi fost ispitit să-l revăd, dacă pe calea aerului, via Berlin, nu s-ar fi ajuns cel mai repede la Cottbus. Ştiam: casa de patru etaje unde crescusem fusese distrusă de bombe în 1945, asemenea caselor învecinate, şi înlocuită, în anii '50, cu un bloc de locuinţe de cinci etaje. Părinţii mei îşi pierduseră viaţa în acel bombardament. Părinţii Klarei se mutaseră, încă înainte de sfârşitul războiului, din vila lor de pe malul lacului Wannsee într-o vilă lângă lacul Starnberg. Prietenii mei din

copilărie şi tinereţe se împrăştiaseră în toate colţurile lumii. Prin anii şaptezeci s-a organizat la Berlin o întâlnire a colegilor de clasă. Nu m-am dus. Nu doream să evoc amintiri.

La răscrucea dintre Friedrichstrasse şi bulevardul Unter den Linden am găsit un hotel ieftin. Când m-am instalat la fereastră şi am privit strada, urmărind circulaţia vehiculelor, m-a apucat cheful să ies, să mă uit în jur, să găsesc poate un local unde să-mi placă mâncarea, cum îmi plăcea pe vremuri, cum îmi plăcea acasă. Am hoinărit spre Brandenburger Tor; în Pariser Platz am văzut ridicându-se clădirile noi şi macaralele înălţându-se spre cer. În Potsdamer Platz oraşului i se despicase coşul pieptului şi era supus unei operaţii pe cord deschis: reflectoare, pământ dislocat, macarale, schele ale viitoarelor case şi uneori chiar etaje finisate, cu zidărie, balcoane şi ferestre. Mi-am continuat plimbarea şi am recunoscut Ministerul Aviaţiei, rămăşiţele Gării Anhalt şi, pe Tempelhofer Ufer, casa unde lucrasem, ca tânăr stagiar, la un avocat. Am evitat strada copilăriei mele.

Nu am găsit localul dorit, unde să pot spera că mâncarea va avea gustul de pe vremuri. Am descoperit însă un restaurant italian, unde bibanul cu salvie şi crema caramel erau aşa cum trebuiau să fie şi vinul vărsat din Sardinia întrecea multe alte soiuri de vin vărsat, precum Frascati sau Soave ori Pinot Grigio. Am fost mulţumit de masă, am cerut să mi se indice staţia de metrou cea mai apropiată şi am pornit spre hotel.

La Hallesches Tor am vrut să schimb metroul. Dar când am ieşit din ultimul vagon al trenului, m-am trezit cu şapte sau opt vlăjgani raşi în cap, purtând jachete negre şi cizme înguste, proţăpiţi în faţa mea, ca şi cum m-ar fi aşteptat.

– Hei, tataie!

Aş fi vrut să-mi văd de drum, dar nu m-au lăsat să trec, iar când am încercat să-i ocolesc, mi s-au aşezat în cale. M-au împins spre marginea peronului. Metroul a fost conceput aici ca tren aerian deasupra canalului Landwehr; privind în jos, puteam să văd apa întunecată.

– Încotro te grăbeşti, tataie?

Pe peronul de vizavi am zărit câțiva tineri care ne priveau curioşi. În rest, cele două peroane erau pustii.

– La hotel şi în pat.

Au râs, ca şi cum aş fi făcut o glumă grozav de hazlie.

– La hotel şi în pat, a repetat unul din ei, s-a aplecat şi şi-a lovit ritmic pulpele cu ambele mâini, o dată şi încă o dată. Apoi a zis:

– Tu l-ai mai apucat.

– Pe cine?

– Pe Führer, pe cine altul? L-ai văzut vreodată?

Am făcut semn din cap că da.

– Dă-i lui tataia din berea ta, l-a văzut pe Führer.

Purtătorul de cuvânt l-a împins cu cotul pe combatantul de lângă el. Combatantul de lângă el mi-a întins o cutie cu bere.

– Mulțumesc, dar am băut destul astă-seară.

– Auziți, l-a văzut pe Führer!

Purtătorul de cuvânt se adresa grupului său, dar îşi strigă mesajul şi tinerilor de pe peronul celălalt. Apoi mă întrebă:

– Şi cum îl salutai?

– Ştiți voi cum.

– Arată-mi, tataie!

– N-aş vrea.

– Nu vrei să-mi arăți cum îl salutai? Atunci fă ce fac eu!

Şi-a pocnit călcâiele, luând poziția de drepți, şi-a zvârlit brațul drept în sus şi a răcnit:

– Heil Hitler!

Dintre ceilalți, nici unul n-a scos o vorbă. Purtătorul de cuvânt şi-a coborât brațul.

– Ei?

– N-aş vrea.

– Vrei mai degrabă să înoți acolo jos?

– Nu, aş vrea pur şi simplu să plec, să ajung la hotel şi în pat.

De astă dată n-a mai râs nimeni. Purtătorul de cuvânt s-a apropiat, iar eu m-am dat înapoi, până am simțit parapetul

peronului atingându-mi spatele. Şi-a ridicat mâinile şi m-a pipăit, aşa cum controlezi pe cineva pe care-l bănuieşti că poartă o armă.

– Nu porți centură de salvare, tataie. Ai putea să te îneci. Când o să simți apa în nas...

Brusc mi-a vârât în nări degetul arătător şi pe cel mijlociu şi mi-a împins capul pe spate, aşa încât era cât pe ce să-mi pierd echilibrul.

– Ei?

M-a lăsat liber.

Mă durea nasul. Mi-era frică. Nu eram în stare să gândesc destul de repede. Să le fac jocul? Era mai înțelept aşa? Era o laşitate? Era o trădare? Ceea ce se petrecea merita încasarea unor lovituri ori o răceală zdravănă?

M-au înşfăcat, m-au imobilizat şi am bâiguit „Heil Hitler!“, iar când purtătorul de cuvânt mi-a cerut-o, am spus-o mai tare, şi când a ordonat: „Şi mai tare!“ şi ceilalți şi-au luat mâinile de pe mine, stăteam pe peron şi strigam în gura mare „Heil Hitler!“

Râdeau din nou şi aplaudau.

– Bravo, tataie, bravo!

Dar purtătorul de cuvânt a făcut un semn negativ din cap, tăcând, până când au tăcut şi ceilalți. Atunci a vorbit:

– N-ați văzut? N-a ridicat brațul. Dacă nu ridici brațul, nu-i valabil salutul.

S-au uitat la el, şi la mine, şi iarăşi la el şi au priceput, înainte să pricep eu. M-au apucat de brațe şi de picioare, m-au balansat într-o parte şi într-alta, hăulind: „şi unu şi doi şi trei“ răcneau sacadat, iar când a apărut, duduind, metroul, m-au zburat peste parapet în canal. Când am ieşit la suprafața apei, încă îi mai auzeam hăulind.

Povârnişul de piatră al malului apropiat era prea abrupt, dar pe partea cealaltă am reuşit să urc şi să ajung, traversând un podeț de lemn, în stradă. Două taxiuri au refuzat să oprească, dar al treilea avea scaunele acoperite cu

huse de plastic şi m-a luat. După douăzeci de minute eram la hotel şi făceam un duş fierbinte.

Nu suferisem nici o vătămare gravă. Acolo unde mă izbisem de apă, îmi apăruse în dimineaţa următoare o vânătaie mare. Îmi curgea nasul şi aveam un pic de febră. Dureros era însă altceva. Avusesem prilejul să îndrept ceva din greşeala mea de odinioară. Rareori ţi se oferă o astfel de şansă. Dar greşisem din nou.

19. Se sudează ceea ce e menit să vieţuiască laolaltă

Banca Cooperatistă Sorbă se află lângă Piaţa Veche din Cottbus. Am intrat şi mi-am tot rotit privirile în jur, până când riscam să atrag atenţia; aşa că am schimbat la casă, pe 91,50 de mărci, bancnota de 50 de dolari, pentru care plătisem la Banca Germană de vizavi 99,50 de mărci.

Aproape totul arăta ca-n alte bănci. Mobilier modern din lemn şi oţel, iar pe pereţi panouri largi cu artă abstractă. Dar, nu ca-n alte case bancare, aici te întâmpină, în mărime naturală, Hans Kleiner; dintr-un relief de lemn de lângă uşă păzea intrarea şi ieşirea. Diferit era şi faptul că directoarea Vera Soboda îşi avea masa de lucru în sala ghişeelor - o moştenire cooperatistă ori socialistă sau, dimpotrivă, ultimul răcnet al unui mod modern de conducere: al unei afaceri şi al unor oameni. Dacă aceea care stătea la masa de lucru era cu adevărat Vera Soboda, Banca Cooperatistă Sorbă avea o directoare de vârstă medie, un pic cam corpolentă, un pic cam din topor, semănând mai degrabă cu o tractoristă dintr-o cooperativă agricolă decât cu o doamnă bancher. Dar colaboratoarele care veneau de la alte mese de lucru la masa ei îşi rezolvau treaba atât de repede, încât am dedus că directoarea le îndruma cu competenţă şi precizie.

Şi aici exista, lângă clădire, o curte străjuită de o poartă masivă. Dar - deşi m-am învârtit o bună parte din zi,

înfrigurat, pe partea cealaltă a străzii, vizitând câte un magazin, bunăoară Eduscho, adăpostindu-mă în coridoarele şi gangurile de la intrările caselor - n-am văzut nici un automobil trecând în curte şi nici unul ieşind. Nici n-am observat vreun grup de tineri în costume negre. Numerosul public era compus din localnici, modeşti posesori ai unor conturi de economii, unii în hanorac şi pantofi-papuc de culoare deschisă, cum îi avea şi Karl-Heinz Ulbrich, ori în treninguri colorate din material lucios, alţii în pantaloni şi jachete cu ţinte, atât de intens albastre, încât puteai crede că albastrul cămăşilor purtate până nu de mult de cei din FDJ[9] tinde la o nouă carieră în design vestic.

Doar îmbrăcămintea oamenilor părea să mai amintească de cealaltă Germanie. Magazinele aparţineau aceloraşi firme ca şi cele din Mannheim şi Heidelberg, Viernheim şi Schwetzingen. Hoinărind pe străzile laterale, am constatat că erau ceva mai multe cărora li se schimba pavajul decât la noi; după cum erau ceva mai multe case aflate chiar acum în renovare; câteodată însă apărea şi o clădire lăsată cu totul în paragină. În schimb, aici dădeai peste mai puţine păcate arhitectonice tipice anilor '60 şi '70, iar şirurile de case din material prefabricat, pe care le văzusem la intrarea trenului în oraş, nu arătau mai rău decât aşezările similare din Waldhof sau de pe Boxberg. Tindea să se sudeze ceea ce era menit să vieţuiască laolaltă.

După-amiază a început ploaia, îmi curgea nasul, îmi creştea febra şi mi-am luat de la farmacie un medicament care prefăcea toate mucoasele în pergament. Mi-am dat seama că şi oamenii de aici erau altfel decât la noi. Nu era vorba doar de hainele lor mai ponosite. Şi feţele lor erau altfel, mai obosite. Se mişcau mai lent, mai şovăitor, cu mai multă prudenţă. Nimic din vioiciunea şi fermitatea în expresie şi

[9] FDJ — Freie Deutsche Jugend (Tineretul Liber German), organizaţie de tineret din R.D.G.

gesturi cu care eram obişnuit. Îmi aminteau de un anume trecut. M-am văzut în geamul unei vitrine, ponosit şi eu în vechea mea manta de ploaie udă, cu faţa obosită, şi aş fi preferat să nu mă mai mişc deloc. Mă potriveam mai degrabă cu Estul decât cu Vestul?

Am reuşit să vorbesc, după-amiază, dintr-o cabină telefonică din faţa Băncii Cooperatiste Sorbe, cu Georg la Strasbourg. Descoperise un nume. Paul Laban - corespundea iniţiala L, corespundea perioada; ca profesor la Universitatea din Strasbourg şi expert renumit, Laban era un om bogat, şi fusese chemat la Universitatea din Heidelberg exact în vremea când partenerul discret se interesa de case şi locuinţe la Heidelberg.

– Există moştenitori?

– N-a avut copii. Ce au devenit fiul şi fiica surorii lui nu ştiu încă, dar am să aflu.

La ora patru se închidea banca. La ora cinci au plecat funcţionarii. La şase pleca şi directoarea. Am urmat-o spre tramvai. Vagonul era gol, şedeam în el singuri, ea în faţă, în rândul doi, eu în spate, în rândul şapte. După câteva staţii s-a sculat de pe scaun şi s-a oprit lângă mine, în drum spre ieşire.

– Bun, veniţi cu mine.

20. Ca ai noştri, înainte

Mergeam prin ploaie. Cartierul era unul vechi, de vile. Unele case fuseseră restaurate, redobândindu-şi vechea strălucire; plăci indicatoare informau despre firmele care se instalaseră aici, cabinete de avocatură sau birouri de consultanţă fiscală. La alte case tencuiala devenise sfărâmicioasă, se vedeau cărămizile, ferestrele şi uşile erau în vizibilă ruină, ici-colo lipsea câte un balcon. Doamna Soboda umbla repede, în tăcere, iar eu păşeam tăcut lângă ea. Am urmat-o într-una

din casele părăginite. La etajul doi, un perete despărţitor şi uşa de intrare în locuinţa ei fuseseră adăugate construcţiei iniţiale. Doamna Soboda descuie şi mă invită în camera de zi.

– Nu s-a stins focul, a zis, arătând spre voluminoasa sobă verde de teracotă, dar a ars aproape în întregime. O să se încălzească numaidecât.

A mai pus cocs în sobă şi a deschis uşiţa de aerisire.

– Eu...

– Sunteţi de la poliţie, ştiu.

– Cum...

– Arătaţi exact ca ai noştri, înainte. Vreau să spun, ăia de la firmă. De la Stasi. V-am văzut cum aţi intrat în bancă şi cum v-aţi rotit privirile. Cum n-aţi scăpat din ochi banca, toată ziua - în aşa fel încât să nu se observe imediat, dar şi dacă s-ar observa, n-ar mai avea importanţă. Fiindcă jocul s-a terminat oricum. Mă examina.

– Sunteţi din Vest, şi mai în vârstă decât ăia, ai noştri, înainte. Totuşi...

Rămăsesem amândoi în picioare.

– Aş putea să-mi atârn mantaua în antreu? N-aş vrea să vă ud covorul.

A râs:

– Daţi-mi-o. Ăia dinainte n-ar fi întrebat aşa ceva.

Când s-a întors, m-a poftit pe un scaun, şi când ne-am aşezat, a spus:

– Sunt bucuroasă că totul s-a terminat. Aşteptam, dar ea era pierdută în gânduri.

– Ce-ar fi să-mi povestiţi totul de la început?

A dat afirmativ din cap.

– Lungă vreme nu mi-am dat seama de nimic. Cred că de aceea m-au şi lăsat să conduc banca. Mi-am învăţat meseria înainte de 1990, de sistemul bancar uzual la voi nu aveam habar şi nu m-am adaptat la noul stil de muncă decât încet şi anevoios.

A netezit cuvertura de pe măsuţa aflată între scaunul ei şi al meu.

– Am crezut cu adevărat că m-am întâlnit cu şansa vieţii mele. Multe din celelalte case de economii au fost închise, mulţi colegi şi multe colege s-au văzut concediaţi, iar cei cărora li s-a permis să rămână au trebuit să accepte posturi absolut inferioare. Şi iată, eu eram aici şi din casieră am devenit directoare. Un timp am crezut că am fost promovată doar pentru ca cineva din echipa noastră veche săi concedieze pe colegi şi nimeni dintre ai voştri să nu-şi murdărească mâinile. Nu e necesar să vă spun că aşa s-au petrecut lucrurile frecvent. Dar nu, la Banca Sorbă nimeni nu şi-a pierdut slujba. Aşadar, trăsesem lozul cel mare, şi am tocit şi tocit până când... până când mi-am stricat căsnicia.

Şi-a clătinat capul.

– Nu, n-a fost o căsnicie prea fericită. S-ar fi stricat oricum. Dar poate nu chiar în urmă cu un an, când citeam şi învăţam ca o nebună; şi când am băgat de seamă că reuşesc, că tot ce am citit, învăţat, văzut şi făcut bine - ce am făcut bine adesea cu mai mult noroc decât cu pricepere - se leagă. Acum m-aş încumeta să conduc orice bancă din Vest comparabilă ca mărime.

M-a privit cu mândrie:

– Dar n-o să mi se dea pe mână nici una, ori cum nu, iar acum cu atât mai puţin.

Am spus, cerându-mi iertare în gând că o asemănasem cu o tractoristă:

– Dacă aş avea o bancă, v-aş numi directoare.

– Dar nu aveţi nici una.

A zâmbit. În timp ce vorbise, i-am citit inteligenţa pe chipul cu trăsături cam grosolane, iar acum i-am văzut farmecul reţinut.

– Când v-aţi dat seama ce se întâmplă?

– Acum o jumătate de an. Întâi, nu mi-am dat seama decât că e ceva în neregulă. A durat un timp până să ştiu ce anume. Atunci aş fi vrut să mă duc la poliţie. Dar juristul pe care l-am consultat cu multă precauţie nu era sigur dacă mi-e permis să mă adresez poliţiei; s-ar părea că în legislaţia

muncii există aşa-numitul whistle blower, cel care-şi „fluieră“, îşi pârăşte patronul şi poate fi dat afară, deşi patronul a făcut ceva ce n-ar fi trebuit să facă şi angajatul l-a denunţat pe drept. Dar nu era vorba numai de teama că-mi voi pierde postul. Ştiţi - m-a privit cu un aer aproape sfidător - eu una cad mereu în picioare, însă care ar fi soarta colegelor şi colegilor din Banca Sorbă? Suntem mulţi, probabil mult prea mulţi, şi nu cred că Banca Sorbă rezistă, dacă iese totul la iveală.

Cu cât o ascultam, cu atât interlocutoarea mea îmi plăcea mai mult. Pe vremuri credeam că bărbaţii sunt cei pragmatici, iar femeile, romantice. Azi ştiu că e tocmai invers şi că bărbaţii pragmatici şi femeile romantice nu fac decât să se amăgească pe sine şi pe ceilalţi. Mai ştiu că o femeie pragmatică având şi inimă şi un bărbat romantic având şi minte sunt oameni rari şi minunaţi. Vera Soboda era o astfel de femeie.

– Şi cum aţi descoperit totul?

– Datorită întâmplării, cum altfel? Vine când nu te aştepţi la ea şi n-o cauţi. Posesoarea unui cont de economii a afirmat, insistând, că a depus cu o săptămână în urmă cincizeci de mărci, dar n-a avut la ea carnetul de cec, iar acum, când îl are, banca nu ştie nimic despre banii ei.

– Ce aţi făcut?

– O cunosc pe doamna Sellmann de o veşnicie. O bătrână, probabil zgârcită ca o veveriţă, dar conştiincioasă până la pedanterie. Avea la dânsa chitanţa depunerii, care, ce-i drept, se poate falsifica uşor, dar doamna Sellmann nu falsifica nimic. Aşa că am înscris cele cincizeci de mărci în carnetul ei, iar seara am început să cercetez unde s-au rătăcit banii în sistemul băncii noastre. Căci Tania, care a completat chitanţa, este la fel de conştiincioasă ca doamna Sellmann şi nu-mi puteam închipui că uitase să înregistreze banii.

– Aţi găsit cele cincizeci de mărci?

– Avem un sistem pe baza căruia lucrăm, avem şi o arhivă, cu evidenţa tuturor operaţiunilor noastre. Noi nu avem acces

la ea; pentru că prin intermediul arhivei putem fi controlați, nu se cade să o putem noi manipula. Dar eu mă pricep destul de bine să lucrez la computer, aşa că am încercat să accesez arhiva care ne stochează datele.

– Şi?

A râs:

– Sunteți de-a binelea în tensiune.

Am dat din cap, aşa era. Mă simțeam rău, febra-mi creştea şi aveam senzația că nu mai rezist decât puțină vreme, iar în acest scurt interval trebuia să aflu şi să înțeleg totul.

– Am reuşit să accesez arhiva şi acolo era înregistrată depunerea de cincizeci de mărci. Dar concomitent apărea o depunere de treizeci şi cinci de mii de mărci, mai mult decât ar fi reuşit să adune vreodată, cu toată zgârcenia ei, doamna Sellmann. Din greşeală se înregistrase în arhivă nu ceea ce intrase în contul ei real, ci într-un cont al ei fictiv, iar pentru că ambele depuneri avuseseră loc concomitent, cele cincizeci de mărci fuseseră incluse, alături de cele treizeci şi cinci de mii, în contul fictiv. Când am căutat în continuare, am descoperit întreg sistemul de conturi fictive, iar în cel al doamnei Sellmann cele cincizeci, dar şi cele treizeci şi cinci de mii de mărci de curând depuse, precum şi un total de o sută douăzeci de mii de mărci, aproximativ cu o sută de mii de mărci în plus față de contul ei real. Am găsit şi toate celelalte conturi, în care sorbii mei nevoiaşi apar ca oameni bogați. Şi conturile în care sărmanii mei sorbi morți sunt nişte oameni bogați şi vii.

– Totul e de fapt destul de simplu.

Speram că va fi de acord cu mine, confirmându-mi că am înțeles.

– Da. Când ai la dispoziție o bancă, spălarea banilor nu este dificilă - în felul pe care vi l-am descris, probabil şi în alte moduri. Odată banii intrați în bancă, trebuie doar ca banca să-i investească în aşa fel, încât să se piardă. Majoritatea banilor au fost investiți în Rusia.

– În întreprinderile lor proprii.

– Aşa presupun.

M-a privit:

– Şi mai departe? Ce se întâmplă, dacă îi arestaţi pe Welker şi pe Samarin? Care e soarta Băncii Sorbe?

– Nu ştiu. Până de curând l-aş fi putut întreba pe Nägelsbach, dar el s-a pensionat; mi-aş transfera fără probleme contul de la banca mea, Badische Beamtenbank, la Banca Cooperatistă Sorbă, dar asta n-ar salva situaţia. Oricum, nu contează că nu sunt cooperator, nu-i aşa? Nici funcţionar nu sunt. Schuler era un funcţionar ieşit la pensie, dar a murit. Înţelegeţi oare? Eu unul tot nu înţeleg că Schuler e mort.

Doamna Soboda mi-a aruncat o privire, îngrijorată de astă dată. M-am ridicat în picioare.

– Trebuie să plec. Nu vreau să vă rămân dator cu nici un răspuns. Dar trebuie să mă bag în pat. Sunt bolnav. Am febră. Ieri nişte capete rase m-au aruncat în canalul Landwehr, ceea ce într-un fel am meritat, iar azi m-am învârtit cam toată ziua prin ploaie şi frig. Nasul nu-mi curge, doar pentru că mi-am luat de la farmacie un medicament adecvat. În schimb, mi-e capul atât de greu şi de confuz, că mai bine nu l-aş avea. Pe deasupra, mi-e şi frig.

Îmi clănţăneau dinţii.

S-a ridicat şi ea de pe scaun.

– Domnule...

– Selb.

– Domnule Selb, să vă chem un taxi?

– Cel mai bun lucru ar fi dacă m-aş putea întinde aici pe sofa, şi aţi veni lângă mine, până mă încălzesc.

N-a venit lângă mine. Dar m-a pus să mă culc pe sofa, a îngrămădit peste mine câte pilote şi pături de lână avea, mi-a dat două aspirine, mi-a fiert un grog şi mi-a pus mâna ei răcoritoare pe fruntea înfierbântată, până am adormit.

21. Chipuri de copil

M-am trezit târziu, în plină zi. Costumul meu era aşezat cu grijă pe un scaun. Pe masă am găsit un bilet: „Mă străduiesc să vin acasă pe la patru, însănătoşire grabnică!“ Mi-am făcut un ceai în bucătărie, l-am luat cu mine în cameră şi m-am mai întins o dată pe sofa.

Aveam din nou mintea limpede. Dar îmi curgea nasul, mă durea în gât şi mă simţeam atât de slăbit, încât mi-ar fi plăcut să rămân toată ziua în pat, între trezie şi moţăială. Să mă uit când şi când pe fereastră, la norii cenuşii gonind pe cer, împinşi de vânt, şi la crengile golaşe ale platanilor, agitându-se şi ele în bătaia vântului. Să văd picăturile de ploaie curgând de-a lungul geamurilor. Să ascult ploaia. Să nu mă mai gândesc la Schuler, pe care l-aş fi putut salva, dacă n-aş fi acţionat prea încet. Să nu-mi mai amintesc de capetele rase, care-şi bătuseră joc de mine fără ca eu să mă împotrivesc, şi nici de Karl-Heinz Ulbrich, care mă înduioşa, deşi nu-mi era deloc simpatic. Însă de îndată ce aţipeam, mă bântuiau cu toţii - Ulbrich, năzuind să-l accept şi să-i dăruiesc afecţiunea mea paternă, capetele rase şi frica mea de ele, Schuler, împleticindu-se cu valiza diplomat în mână. Aşa că m-am sculat, m-am aşezat lângă soba de teracotă şi am cumpănit tot ce-mi povestise Vera Soboda. Avea dreptate: când ai o bancă, spălarea de bani nu este o problemă. Banii murdari erau trecuţi în conturile fictive ale clienţilor Băncii Cooperatiste Sorbe, conturi înregistrate într-un al doilea sistem de arhivă - şi apoi investiţi în întreprinderi care aduceau numai pierderi sau, în unele cazuri, nici nu existau în realitate. În felul acesta clienţii scăpau rapid de banii despre a căror existenţă oricum nu avuseseră habar, iar cei cărora le aparţineau atât banii murdari cât şi întreprinderile îşi făcuseră treaba: banii fuseseră spălaţi. Doamna Sellmann, bunăoară, avea o sută de mii în plus în contul ei - chiar dacă nu era un principiu să suplimentezi contul fiecărui client cu o sută de mii, ci doar să înmulţeşti cu trei sau patru suma

avută în depozit, la câteva mii de clienți puteau fi spălate milioane şi milioane.

Schuler se vede că aflase unde erau depozitați banii murdari. De ce nu se dusese cu ei la poliție? De ce venise la mine? Pentru că nu se îndura să-l demaşte pe Welker? Fostul său elev, fiul prietenului şi protectorului său?

Se făcuse ora douăsprezece. M-am plimbat prin apartamentul gazdei mele. Bucătăria fusese desprinsă din spațiul băii, camera de zi îi servea şi ca dormitor, sofaua pe care dormisem era chiar patul ei, iar ea îşi petrecuse noaptea în veranda acoperită, unde-şi amenajase odaia de lucru, cu birou, computer şi hamac. O directoare de bancă ar fi fost cazul să-şi permită mai mult. Cum îşi folosea banii? Lângă biroul ei erau atârnate fotografii: ea, cu şi fără bărbat, cu şi fără copil - o fată cu fruntea înaltă şi părul blond, subțirică, în total contrast cu robusta doamnă Soboda. Poate că nu era fiica ei, ci o nepoată? Am luat o foaie de hârtie de pe birou.

„Dragă doamnă Soboda,
Vă mulțumesc pentru tot ce ați făcut pentru mine. M-am simțit bine la dumneavoastră, deşi m-a şocat că aş arăta - cum mi-ați spus - ca un fost agent Stasi. Am dormit până târziu, am scăpat de febră şi mă bucur că am iarăşi capul pe umeri.
Nu sunt de la poliție. Sunt detectiv particular. Poate n-o să mă credeți - însuşi domnul Welker, bancherul, m-a angajat. Pentru a face investigații într-o problemă despre care sunt aproape sigur că nu e decât un pretext. Pretext pentru ce? Nu am idee.
Dar aş dori să aflu. Aş dori să aflu mai mult - nu numai în această privință. Abia atunci o să mă duc la poliție, să spun ce ştiu. Vă voi ține la curent.
Cu salutări cordiale, al dumneavoastră,
Gerhard Selb“

Am notat, sub iscălitură, adresa şi numărul meu de telefon. Apoi am chemat un taxi şi m-am dus la gară. Spre sfârşitul după-amiezii mă aflam din nou la Berlin.

Ce diavol mi-a fost sfetnic? În loc să-mi schimb biletul de avion, destinat zilei următoare, pentru ziua în curs, ori să-l las nefolosit şi să iau trenul spre casă, m-am cazat pentru a doua oară la acelaşi hotel, aproape de bulevardul Unter den Linden, am hoinărit încă o dată prin Berlin şi am ajuns din nou la Hallesches Tor. Ce căutam oare? Ei da, n-am mai evitat să revăd strada unde am copilărit. Hidrantul din care scoteam apă - copil mânuind o cumpănă mare - părea să fie acelaşi; n-aveam cum să fiu sigur.

Aici, la Hallesches Tor, aveam să-i întâlnesc de astă dată pe cei aflați alaltăieri pe peronul celălalt. Băieții în pantaloni şi jachete negre; fetele în negru şi ele, în ținuta ostentativ neglijentă la modă. Eu nu i-am recunoscut. Ei pe mine - da.

– Uite-l pe bătrânelul care a răcnit „Heil Hitler“, deunăzi. Nazist vechi, aşa-i?

N-am răspuns. Chiar nu văzuseră că nu acționasem de bunăvoie şi că zburasem în cele din urmă în canal? Profitându-se de sosirea metroului?

S-au apropiat şi m-au împins spre parapet. Ce chipuri de copil, mi-am zis, ce chipuri zeloase şi neştiutoare de copil! Mi-a mai trecut prin minte că pentru acel „Heil Hitler!“ de-acum două zile am fost pedepsit îndeajuns. Pentru saluturile de „Heil Hitler!“, rostite cu mulți ani în urmă, şi pentru năpasta pricinuită atunci, ca tânăr procuror, poate că meritam o pedeapsă mai aspră. Dar nu din partea acestor copii.

– Lăsați-mă să trec, vă rog.

– Noi suntem cei din Antifa! Antifasciştii!

Aveau şi ei un purtător de cuvânt, un tip lung, slăbănog, cu ochelari. Când am încercat să mă strecor printre ei, acela mi-a pus mâna în piept.

– Nu vrem fascişti în oraşul nostru.

– Nu există destui tineri cu care să vă răfuiți?

– Toate la timpul lor. Întâi bătrânii, apoi vin tinerii la rând.

Nu-şi lua mâna de pe pieptul meu.

Atunci nu mi-am mai ținut firea. L-am plesnit peste mână şi i-am tras două palme peste fața neghioabă, una pe obrazul stâng, alta pe cel drept. S-a năpustit asupra mea şi m-a apăsat cu toată forța de parapet, nu mai striga nimeni „şi unu şi doi şi trei“, ceilalți îl ajutau tăcuți şi înverşunați, tăcut şi înverşunat mă apăram şi eu, până când m-am pomenit atârnând cu capul în jos, de partea cealaltă a parapetului. Am căzut cu zgomot în apă.

Ajuns din nou în stradă, am văzut iarăşi taxiurile încetinind, când observau de la distanță că le fac semn, apoi, când se apropiau şi-mi zăreau hainele ude, plecau în grabă. La fel a procedat şi o maşină de poliție. În cele din urmă s-a îndurat de mine o femeie tânără, m-a poftit în maşina ei şi m-a lăsat în fața hotelului. Portarul care fusese de serviciu în urmă cu două seri era de serviciu şi azi, m-a recunoscut şi a izbucnit în râs. Eu unul nu găseam nimic de râs.

22. Bătrânul cal de circ

Nu mi-a fost greu să-mi iau rămas-bun de la Berlin. Duminică dimineața, când avionul meu zbura deasupra oraşului, descriind un amplu arc de cerc, am privit în jos. Multă apă, multe spații verzi, străzi drepte sau întortocheate, case mare şi mărunte, biserici cu turle ori cupole - tot ce-i trebuie unui oraş. Nimic de obiectat că Berlinul e un oraş mare. Că berlinezii sunt neprietenoşi, copiii lor prost crescuți, taximetriştii neprimitori, polițiştii incapabili, iar portarii habar n-au ce-i politețea - poate că n-are cum să fie altfel într-un oraş pe care, de zeci de ani, alții îl întrețin. Dar mie toate astea nu-mi sunt pe plac.

Lipsit de umor, răcit, cu febră, cum plecasem din Berlin, am ajuns la Mannheim. Pe robotul telefonic, Nägelsbach îmi lăsase mesajul că maşina mea se află pe Werderstrasse; reuşise să convingă poliția să n-o transporte pe insula

Friesenheim, în fața porților oraşului, ci s-o aducă la colțul străzii unde-mi aveam biroul; mă scutise şi de taxa de penalizare. Georg se întorsese de la Strasbourg şi dorea să-mi relateze ce aflase. Brigitte pleca la sfârşit de săptămână la Beerfelden, cu Mánu. Welker insista să ne vedem. Să fixăm o întâlnire cel târziu pentru duminică dimineața; rămâne în oraş în weekend şi aşteaptă să-i dau telefon şi să-l vizitez. Cu intermitențe pisălogea Karl-Heinz Ulbrich: aşa nu mai merge. Trebuie să stăm urgent de vorbă. Are între timp telefon mobil, să-l sun. Am şters mesajul lui, fără să-mi notez numărul.

Cei câțiva paşi de la birou spre casă i-am făcut atât de greu, de parcă mi-aş fi croit drum prin noroi; iar pe scări m-am temut că n-o să reuşesc să urc până la mine, întocmai ca atunci, în prag de Crăciun. După ce m-am întins în pat, l-am sunat pe Philipp. Nu era de serviciu şi a venit imediat.

– Nu ştii ce bine-mi pare că eşti aici! Mă examinezi? Îmi prescrii ceva şi-mi şi cumperi tu medicamentul? Mâine trebuie neapărat să fiu iar pe picioare.

Şi-a scos stetoscopul.

– Să vedem dacă mai funcționează. Nu l-am mai folosit de pe vremea când eram medic secundar la spital.

Am tuşit, mi-am ținut respirația, am inspirat şi expirat. Auzeam şi eu că-mi hârâie ceva în piept. S-a uitat la mine cu oarecare gravitate şi s-a sculat în picioare.

– Ai nevoie de un antibiotic; mă duc chiar acum să ți-l iau. Dar să te scoli mâine din pat? Ce idee! Doar n-ai băut!

– N-am încotro.

– Când mă întorc, îmi explici, iar eu te conving să te răzgândeşti.

A luat cheile şi a plecat. Sau mai stătea lângă patul meu? Nu, se întorsese de afară, procurase medicamentul şi umpluse un pahar cu apă în bucătărie.

– Înghite-ți hapul!

Se vede că mă luase somnul. Şi-a adus din bucătărie un scaun şi l-a tras lângă pat.

– E doar o chestiune de timp până faci infarctul următor. Deşi fumezi mai puțin. Cineva fragil ca tine, dacă se mai şi supune la eforturi, e cu deosebire expus. Ştiu că faci numai cum te taie capul. Dar te întreb de-a dreptul: ceea ce îți propui pentru mâine, orice ar fi, merită atâta risc? Nu există lucruri care să valoreze mai mult? Misiuni mai importante, o escapadă cu Mánu, o noapte de nebunii cu Brigitte?

– Altădată ai fi pomenit noaptea de nebunii cu Brigitte înainte de toate. Sau mi-ai fi recomandat două asistente nostime.

A rânjit:

– Ce de oferte ți-am făcut altădată! Stricam orzul pe gâşte. Fii bucuros c-o ai pe Brigitte. Fără ea ai fi un bătrân morocănos, acru şi cusurgiu.

– Dar tu?

– Eu? Sunt bucuros c-o am pe micuța mea Füruzan. O să-mi fac din nou curaj şi o să mă însor cu ea.

Mi-am amintit de primul lui elan. Când îl aşteptam pe Philipp, alături de Füruzan, asistenta medicală turcoaică, frumoasă, mândră, şi de mama şi fratele ei. Mi-am adus aminte de Philipp, beat criță, care în fața intrării la Oficiul Stării Civile a mărturisit că n-are curajul să se însoare, după care fratele lui Füruzan l-a înjunghiat. Mi l-am evocat pe Philipp, zăcând la spital, revenindu-şi de pe urma loviturii de cuțit şi nemaiştiind ce să creadă despre viață şi femei.

– Nu ți se mai întâmplă nimic cu alte femei?

Şi-a ridicat mâinile, apoi le-a lăsat să cadă.

– Dacă se uită una la mine, mă uit şi eu la ea. Sunt ca un bătrân cal de circ. Când aude bătăile din tobă, se învârteşte în cerc în arenă. Însă i-ar plăcea mai mult să se ducă în grajd şi să-şi ronțăie ovăzul. Aşa cum spectatorii bagă de seamă că a îmbătrânit calul, deşi mai aleargă în cerc, femeilor nu le scapă că am îmbătrânit la rândul meu, deşi mă uit la ele şi flirtez şi încă mai ştiu ce le place să audă şi cum le place să le atingi.

– Ți-ai închipuit că o să vină şi vremea asta?

– Mi-am închipuit că, atunci când o să ajung aici, amintirile mă vor răsplăti pentru ceea ce prezentul nu-mi mai îngăduie. Dar aducerea aminte nu funcționează cum trebuie. Pot să-mi povestesc ce şi cum şi ce nebunie a fost şi pot să-mi evoc imagini. Dar nu apare şi sentimentul. Ştiu că era plăcut să-i mângâi sânii sau fundul sau că avea un fel de a se mişca deasupra mea, care pur şi simplu... sau că mă... Ştiu, dar nu retrăiesc nimic. Nu mai simt ce-am simțit.

– N-ai ce să-i faci! Amintirile sunt amintiri!

– Nu! Reacționa cu iritare. Dacă-mi aduc aminte cât m-am supărat când a fost modificată construcția blocului operator, retrăiesc toată supărarea. Dacă-mi amintesc cât am fost de mulțumit când mi-am cumpărat barca, simt aceeaşi mulțumire. Numai iubirea se refuză amintirilor mele.

Se ridică:

– Trebuie să te odihneşti. Să nu faci vreo prostie mâine.

Stăteam întins şi priveam amurgul. Se refuză iubirea amintirilor? Sau doar plăcerea? Oare confunda amicul meu plăcerea cu dragostea?

Mi-am propus să nu-i telefonez a doua zi lui Welker. Oricum, nu ştiam deocamdată ce să-i spun, cum să-l ameninț, în ce chip să-l opresc. Aveam să dorm pe săturate şi să-mi revin. Aveam să-i desfac motanului Turbo conserva de macrou, pe care i-o adusesem de la Cottbus. Aveam să citesc o carte şi să joc de unul singur o partidă de şah, luându-l ca partener pe Keres, ori pe Euwe sau pe Bobby Fisher. Aveam să-mi fac de mâncare. Şi să beau vin roşu; Philipp nu suflase o vorbă din care să înțeleg că vinul roşu şi antibioticul meu ar fi incompatibile. Aveam să las pe mai târziu următorul meu infarct.

23. Pisică şi şoarece

Dar la ora nouă m-a trezit apelul lui Welker.

– De unde aveți numărul meu?

De cinci ani nu figurează în cartea de telefon.

– Ştiu că e duminică dimineața. Totuşi, trebuie să insist să treceți pe la noi. Parcați în curte, o să vă fie mai uşor să...

N-a continuat. Între timp, învățasem jocul: Welker începea dialogul, apoi acoperea receptorul şi Samarin prelua conversația.

– Vă aşteptăm pe la prânz. La ora douăsprezece.

– Cum intru în curte?

– Sunați de trei ori, a venit răspunsul, după o scurtă ezitare.

Iată că nu se alegea nimic din planurile mele: să dorm pe săturate, să mă odihnesc, să gătesc, să citesc, să joc şah. Am lăsat să curgă apă în cadă, am adăugat esență de rozmarin şi m-am instalat comod în baie. A sosit Turbo şi l-am necăjit cu picături de apă bine țintite. Să-ți pui apă pe degetul mare şi s-o zvârli cu arătătorul - exersând, poți să ajungi la măiestrie. Antrenamentul meu durează de ani.

De ce ezitam în privința atitudinii mele față de spălarea de bani, efectuată de comanditarul meu? De fapt, nu mi se oferea nici o alternativă. Mafia rusă n-avea clasă şi stil, n-avea tradiție, n-avea nimic sfânt şi probabil nici umor - dar dacă echipa de la postul RTL nu manifesta interes pentru ea, poliția în schimb avea să fie neîndoielnic interesată, şi aşa era drept. De ce nu telefonam la poliție? De ce nu telefonasem chiar ieri? Mi-am dat seama că sunt incapabil s-o fac, câtă vreme eram legat de Welker prin comanda pe care o acceptasem.

Aşadar apelul matinal şi convocarea pentru ora douăsprezece îmi aduceau şi ceva bun. Puneam să-mi socotesc misiunea încheiată. Mi-am adus telefonul lângă cadă şi l-am sunat pe Georg, care mi-a povestit până la capăt trista istorie a familiei Laban. Nepoata de frate a lui Laban murise de tuberculoză, la începutul anilor treizeci, într-un sanatoriu din Davos, nepotul şi soția lui se sinuciseseră în „Noaptea de cristal“ a Reichului. Fiul acelui nepot emigrase cu soția la Londra, unde muriseră, fără urmaşi. Fiica

nepotului nu mai reuşise să ajungă în străinătate; dispăruse când începuseră deportările şi de atunci nu se mai ştia nimic de ea. Nu mai exista nimeni care să ridice pretenţii la o moştenire.

Am ieşit din cadă şi m-am şters cu prosopul. Găsesc că Dorian Gray a exagerat; nu trebuie să-ţi doreşti să arăţi mereu ca la douăzeci de ani şi nu e de mirare că personajul n-a sfârşit bine. Dar eu de ce n-aş putea să arăt ca la şaizeci şi şase? Cum de şi-au permis picioarele şi braţele mele să devină atât de slăbănoage? Cum de a migrat carnea de pe ele spre abdomen? Nu mi se cere şi mie părerea, când în trupul meu se petrec astfel de mutaţii?

Fără să mai jelesc, mi-am supt burta, când am îmbrăcat pantalonii de catifea raiată, pe care nu-i mai purtasem de mult. Un pulover cu guler rulat, jacheta de piele, şi iată că arătam aproape ca la şaizeci şi şase. În timpul micului dejun mi-am pus un disc cu Udo Jürgens. La douăsprezece şi un sfert ajunsesem la Schwetzingen.

Samarin m-a condus în locuinţa amenajată în mansardă. Trecând prin vechea sală a ghişeelor şi apoi prin noile încăperi ale birourilor, ne-am jucat de-a pisica şi şoarecele.

– Am auzit că v-aţi dus la poliţia din Mannheim.

– V-am urmat sfatul.

– Sfatul meu?

– Sfatul dumneavoastră să nu păstrez ceea ce nu-mi aparţine. Am dus ceea ce nu-mi aparţine la poliţie. I se poate adresa cel căruia-i lipseşte ceva.

Welker era nervos. Asculta fără interes informaţiile mele despre partenerul discret. Se uita la ceas, iar şi iar, şi după cum îşi ţinea capul, părea să aştepte ceva, să-şi încordeze urechile în nu ştiu ce direcţie. După ce îmi terminasem relatarea, credeam că mi se vor pune întrebări, întrebări, dacă nu referitoare la partenerul discret, atunci cu privire la Schuler, la valiza neagră, la cum fugisem la poliţie ori la dispariţia mea temporară din Mannheim. Întrebări necesitând un răspuns urgent, de unde insistenţa de a ne

întâlni duminică dimineața. Dar n-a urmat nimic. Welker avea aerul că, de fapt, era vorba de cu totul altceva şi că e nerăbdător să discute deschis despre acea problemă. Însă n-a spus un cuvânt, ci s-a ridicat în picioare.

M-am ridicat şi eu.

– Asta a fost. Vă trimit decontul.

Ce-i drept, era posibil ca ex-comanditarul meu să ajungă la închisoare chiar a doua zi şi să nu-mi citească decontul decât după câțiva ani buni. Şase ani? Opt? Cât luau pentru crimă organizată?

– Vă ducem la maşină.

Samarin în față, apoi eu şi în urma noastră Welker, am trecut prin birouri şi am coborât treptele. În holul de la parter, mi-am luat pe tăcute rămas-bun de la vechile ghişee cu grilaje de lemn, de la intarsii şi de la băncile cu perne din catifea verde. Păcat, mi-ar fi plăcut să stau o vreme pe una din acele bănci şi să meditez la evoluția în timp a evenimentelor şi la vicisitudinile vieții. În curte mi-am luat rămas-bun de la Welker. Era într-o stare ciudată de surescitare nervoasă, i-am simțit transpirația rece pe mâini, pe față îi apăruseră pete roşii, vocea îi tremura. Bănuia ce aveam să fac? Dar cum ar fi putut bănui?

Samarin nu mi-a răspuns la salut. A apăsat pe cele două butoane de lângă uşă şi poarta s-a deschis. Am mers la maşină, am intrat şi mi-am pus centura. Am aruncat o privire în urmă şi am văzut pe fața lui Welker o expresie atât de încordată şi deznădăjduită, încât m-am speriat, în timp ce Samarin părea plin de forță, înverşunat şi satisfăcut totodată - eram bucuros că scăpăm de aici.

Am dat drumul la motor şi am demarat.

PARTEA A DOUA

1. Daţi-i drumul!

Am demarat, şi chiar în clipa aceea Welker a făcut un salt, i-am văzut chipul, cu gura deschisă şi ochii larg deschişi lângă geamul din partea cealaltă a maşinii şi l-am auzit bătând cu pumnii în portieră. Ce vrea, m-am întrebat. Am pus frâna, m-am aplecat şi am lăsat în jos geamul. Şi-a întins o mână prin geam, a desfăcut pe dinăuntru închizătoarea uşii şi a deschis-o cu violenţă, a sărit în maşină, s-a prăbuşit pe scaunul de lângă mine, a pus zăvorul la uşa mea, apoi la uşa lui şi a ridicat la loc geamul de lângă el. Iar în minutele acelea striga:

– Daţi-i drumul! Porniţi o dată, ce naiba!

N-am reacţionat pe loc. Dar deodată am văzut că poarta din curte dădea să se închidă; am pornit în marşarier şi în ultima secundă am izbutit să ies, cu preţul câtorva zgârieturi pe aripile din faţă ale maşinii. Samarin alerga pe lângă maşină şi încerca să deschidă portiera.

– Daţi-i drumul! răcnea Welker în continuare şi strângea clanţa uşii pe dinăuntru, ca şi cum aşa ar mai avea o şansă împotriva lui Samarin, chiar dacă închizătoarea ar ceda. Porniţi!

Am pus din nou în mişcare motorul şi am intrat prin Piaţa Castelului în Schlossstrasse. Welker a întins mâna:

– Repede, daţi-mi telefonul mobil!

– N-am.

– O, Doamne! Welker bătea cu pumnii în torpedo. Cum de n-aveţi mobil?

Am cotit spre locul de parcare de lângă Hebel-strasse şi am vrut să opresc în faţa cabinei telefonice şi să-i ofer cartela mea.

– Mergeţi mai departe! Mergeţi acolo unde e lume!

Locul de parcare era încă pustiu, cum era firesc duminică dimineaţa. Dar de ce anume se temea? Că Samarin o să apară însoţit de câţiva tineri în costume închise şi-l va răpi? Am mers la gara din Schwetzingen, un spaţiu nu tocmai foarte circulat, dar, oricum, aici staţionau taxiuri, aştepta un autobuz, era deschis un chioşc, funcţiona un ghişeu şi se aflau pe peron câţiva călători. Welker mi-a luat cartela, s-a uitat cu prudenţă în toate direcţiile şi s-a îndreptat spre cabina telefonică. L-am văzut ridicând receptorul, introducând în aparat cartela, formând numărul, aşteptând şi în cele din urmă vorbind. După care a pus receptorul în furcă şi s-a sprijinit de peretele cabinei. Arăta ca şi cum, dacă nu s-ar rezema de perete, s-ar prăbuşi.

Am aşteptat. Apoi am coborât din maşină şi m-am dus la el. Plângea. Plângea fără să scoată un sunet, lacrimile îi curgeau pe obraji, se adunau lângă bărbie şi-i picurau pe pulover. Nu şi le ştergea, braţele îi atârnau neputincioase, părând de prisos. După un timp m-a văzut lângă el.

– Copiii sunt la ei. Au pornit acum o jumătate de oră.

– Au pornit? Unde? Încotro?

– La Zurich, înapoi la internat. Dar nu vor ajunge la internat decât dacă mă întorc eu.

Şi-a îndreptat spatele şi şi-a şters lacrimile.

– Îmi puteţi spune ce s-a întâmplat? În ce v-aţi băgat? Care este miza în toată povestea?

– Sunteţi dator să păstraţi tăcerea, ca detectiv particular? Ca un medic sau un preot?

Dar nu mi-a aşteptat răspunsul. A început să vorbească şi a tot vorbit. Era frig şi după un timp mă dureau picioarele şi stomacul de prea mult stat pe loc. Dar el nu se oprea, iar eu nu-l întrerupeam. O femeie a vrut să folosească telefonul şi atunci ne-am aşezat în maşină, iar eu am pornit motorul şi

am dat drumul la încălzire, punând-o la maximum, în pofida cerințelor ecologice. La sfârşit, a izbucnit din nou în plâns.

2. Dublă asigurare

Începutul relatării lui se situa în luna august 1991. La Moscova avusese loc tentativa de puci a unor generali, steaua lui Gorbaciov era în declin, cea a lui Elțîn urca. Gregor Samarin a venit cu propunerea ca Weller şi Welker să-l trimită în Rusia, pentru investigarea unor noi posibilități de investiții. O dată cu eşuarea puciului, soarta comunismului era pecetluită şi înaintarea victorioasă a capitalismului de nestăvilit. Acum ar fi momentul potrivit pentru a câştiga noi fonduri cu participare rusească. Weller şi Welker, afirmase Gregor, ar avea - datorită cunoştințelor lui în materie de limbă, țară şi oameni -, un avantaj în competiție, care se cerea folosit.

Până atunci Gregor fusese omul bun la toate, de la şofer la curier pentru curse scurte sau mai lungi, de la reparații în bancă, în casă ori în curte până la ajutor temporar la ghişee, în probleme de contabilitate ori de gestionare a actelor. Îşi dăduse bacalaureatul, dar nu insistase să facă studii superioare şi nici nu-l încurajase nimeni în această direcție. De pe vremea când era elev se arătase priceput şi se dovedise util; mai târziu, era plăcut să-l ştii disponibil în multe domenii. Avea o locuință cuprinsă în casa spațioasă a bătrânului Welker din Gustav-Kirchhoff-Strasse, era retribuit cu un salariu lunar modest şi primea pentru achiziții personale şi concedii tot ce cerea. Dar cerea rar. În memoria mamei sale învățase la şcoală limba rusă şi o dată pe an făcea o călătorie în Rusia. Prelua pentru uz personal automobilele mai vechi ale ambelor clanuri. Făcea parte din inventarul lor familiar.

Fuseseră surprinşi cu toţii de propunerea lui. Dar de ce nu? De ce să nu încerce şi el, o dată, să se afirme? Dacă nu ieşea nimic, se plimba un pic, petrecând un fel de concediu. Dacă ieşea ceva - dar nimeni nu prea credea într-o reuşită -, cu atât mai bine. Aşa că i s-a îngăduit să plece.

Lipsise aproape o jumătate de an. Îi contacta telefonic, prin fax şi e-mail, propunea cele mai diverse investiţii în sectorul energetic, de la uzine electrice din Moscova şi Sverdlovsk până la obţinerea unor drepturi de forare în Kamceatka şi anunţase sosirea unor oameni de afaceri ruşi, care doreau să investească bani în Occident şi se şi prezentaseră la Schwetzingen. Propunerile nu se dovediseră rentabile şi nici oamenii de afaceri nu-şi confirmaseră eficienţa. Dar când s-a întors, Gregor părea radical schimbat. Nu numai că vorbea cu accent rusesc. Se îmbrăca, se mişca, se purta altfel - ca şi cum ar face parte din conducerea băncii. Bătrânul Welker tocmai se retrăsese şi se mutase la Căminul de Bătrâni al Colegiului Augustinum. Bertram şi Stephanie nu voiau să-l contrarieze pe Gregor. Nu-şi propuseseră ei să aibă altă atitudine decât taţii lor, când vor deveni şefi, să nu se arate orgolioşi şi înfumuraţi? Nu crescuseră împreună Bertram şi Gregor? Nu fusese Gregor mereu devotat familiilor şi băncii?

La un moment dat începuse să aducă vorba despre Banca Cooperatistă Sorbă. Bertram şi Stephanie se străduiseră să-i explice de ce preluarea acesteia ar fi o greşeală. Viitorul Băncii Weller & Welker era consultanţa în domeniul investiţiilor, şi nu ocrotirea unor Case de economii. Criza din anii '80 fusese depăşită datorită restrângerii, a eliminării activităţilor nesemnificative, în favoarea concentrării asupra celor esenţiale. Dar Gregor nu renunţa. Într-o bună zi se întorsese dintr-o călătorie de la Berlin, aducându-le tinerilor săi şefi vestea că încheiase, după câteva săptămâni, negocierile privind Banca Cooperatistă Sorbă, cumpărând-o de la custozi pentru o sumă de nimic. Folosise o împuternicire falsificată, aşa că-l puteau denunţa, chema în judecată, cerând chiar să fie închis. Dacă acţionau rapid şi

decis împotriva lui, puteau eventual să şi anuleze afacerea încheiată cu cei de la custodie. Însă procedând aşa, n-ar pune într-o lumină proastă Banca Weller & Welker? Oare le-ar plăcea clienţilor să citească în gazete despre dezordinile din cadrul conducerii Băncii? N-ar fi mai bine să-l lase să-şi continue treaba cu Banca Cooperatistă Sorbă? E sigur că va reuşi s-o facă rentabilă. Era o bancă a oamenilor modeşti şi la aceştia se pricepe, fiind el însuşi unul dintre ei. Oricum, n-ar fi datori să-i ofere şi lui o şansă?

Ei doi au cedat şi - ce să vezi - lucrurile păreau să meargă bine. După un an, Banca Sorbă nu realizase un câştig, dar nici nu înregistrase pierderi, deşi centrala din Cottbus şi filialele de la ţară fuseseră renovate şi solicitarea custodiei de a păstra întregul personal a fost respectată. Pesemne că RDG-iştii rulau mai mulţi bani decât se presupunea de regulă. În plus, Gregor demonstra un autentic talent în a face rost de sponsorizări atât din partea landului, cât şi la nivel federal şi european.

Până când Stephanie a descoperit adevărul. Nu credea în aparenţele frumoase, nu avea încredere în Gregor şi nu şi-a făcut scrupule să-i umble în dulapul cu acte şi să-i examineze înregistrările din computer, apelând la ajutorul unui economist rus emigrant pentru a-i traduce pasajele pe care nu le înţelegea. L-a informat pe Bertram şi împreună l-au înfruntat pe Gregor. I-au oferit o lună pentru a-şi retrage afacerile necurate şi propria persoană din banca şi din viaţa lor. Nu aveau să-l denunţe. Dar nici nu mai voiau să-l vadă.

Însă Gregor nu a reacţionat aşa cum se aşteptau ei. Ce-şi închipuiau Stephanie şi Bertram? El, Gregor, nu le-a făcut nici un rău, ba chiar le-a adus un profit, iar ei intenţionau să-l ruineze. Fiind om de afaceri, are obligaţii şi nu-şi poate permite să nu le respecte. N-o să retragă nimic. Şi pentru că tot venise vorba: s-a săturat să transporte bani veniţi din

Occident în regiunea Lausitz[10]; îi va primi de acum înainte la Schwetzingen şi-i va stoca aici.

– O lună, spusese Stephanie, aşa rămâne. Nu ne sili să ne adresăm poliției.

După două săptămâni Stephanie era moartă. Dacă Bertram nu se arăta cooperant, veneau la rând copiii - întâi unul, apoi celălalt, iar în cele din urmă el însuşi putea fi lichidat; Gregor nu era dispus să renunțe la ce dobândise cu destul efort.

De atunci, copiii au fost duşi într-un internat din Elveția şi în preajma lor se aflau permanent doi tineri în costume de culoare închisă. Sau în ținută de schi, de tenis, de jogging sau de drumeție. Bertram fusese nevoit să-i lămurească pe cei din conducerea internatului că erau bodyguarzi; după misterioasa dispariție a mamei, motivată poate printr-o răpire sau o tentativă de şantaj, erau indicate măsuri de precauție. Conducerea internatului nu avusese obiecții. Tinerii se şi comportau cât de discret cu putință.

– Cum stăteau lucrurile cu mine ați putut constata dumneavoastră personal. A trebuit să mă mut din casa mea în sediul băncii şi nu mai eram lăsat să fac nici un pas neînsoțit. Apoi v-am întâlnit şi am izbutit să vă implic, folosindu-mă de povestea cu partenerul discret, pentru că Gregor socotea inofensive cercetările dumneavoastră şi, în plus, se temea să nu vă trezească bănuieli, dacă vă dădea afară. Nu v-am angajat de dragul neroziei cu partenerul discret. Am sperat că o să vă dați seama ce se petrece aici şi o să fiți prezent, când va fi cazul. Dar n-ați fost.

L-am privit deconcertat. Nu înțelegeam.

– Doamne, nu vă fac nici un reproş! Am sperat că o să vă prindeți, să înțelegeți ce se întâmplă. Când Gregor nu mă lăsa să vorbesc la telefon, când nu-i păsa ce susțineam eu, când pretindea că se cuvine să gândesc doar ce spune el, când făcea atâta caz de valiza care mie îmi era indiferentă -

[10] Lausitz — veche regiune din Germania, cu populaţie parţial de origine slavă.

credeam că toate astea o să vă semnaleze ce se petrece în banca noastră. Am şi nădăjduit că o să veniți azi mai devreme. Dar am şi crezut că o să rămână copiii pe loc. Am vrut să scap din colții lui Gregor cu ajutorul dumneavoastră, în timp ce copiii se află în vizită la prietenii mei şi ai dumneavoastră de la Zürich. Înțelegeți? Gregor s-a asigurat de două ori: dacă nu poate să ajungă la copii, mă mai are pe mine, iar dacă eu scap din laț, cu prilejul unei întâlniri de afaceri sau al unui eveniment de societate, unde n-are cum să-mi închidă gura, îi mai are pe copii. Câtă vreme erau în vizită la prieteni de-ai mei din Zürich, îi scăpau din gheare. Acum îi are din nou.

– Ar trebui să ne adresăm poliției.

– Ați înnebunit? Ăştia îi țin captivi pe copiii mei. Îi omoară, dacă mă duc la poliție.

Îşi privea mâinile cu o privire înghețată.

– N-am altă cale decât să mă întorc. Să mă întorc.

De astă dată a plâns ca un copil, în hohote disperate; umerii îi tremurau spasmodic.

3. Nu mai e lumea mea

I-am explicat lui Welker că mai poate amâna, pentru câteva ore, să se întoarcă. Nu li se va întâmpla nimic copiilor, câtă vreme Samarin nu ia legătura cu el. Samarin n-are nevoie de copiii morți. Are nevoie de ei vii, ca să-l amenințe cu moartea lor. Şi nu-l poate amenința decât atunci când va vorbi cu el.

– La ce să-mi folosească amânarea?

– Câteva ore fără Gregor - asta nu-i nimic? În plus, aş vrea să vorbesc cu un vechi prieten, un polițist pensionat de curând. Ştiu că nu doriți amestecul poliției. Dar aşa nu mai merge, nici pentru copii, nici pentru dumneavoastră. Trebuie întreprins ceva. Şi vom avea nevoie de orice ajutor care ni se oferă.

– Cum credeți...

L-am sunat deci pe Nägelsbach şi l-am rugat pe Philipp să ne primească la el acasă, pentru că era posibil ca oamenii lui Gregor să mă fi urmărit atât până la Nägelsbach, cât şi până la Brigitte. Am evitat autostrada şi am mers în meandre, pe ruta Plankstadt, Grenzhof, Friedrichsfeld şi Rheinau, spre locuința lui Philipp, aproape de cheiul Rinului de lângă Waldparkdamm. În lung şi-n lat nu se zărea nici un Mercedes - albastru, negru sau verde -, nu se arăta nici un grup de tineri în costume de culoare închisă. Pe Stephanieufer, mămici şi tătici care-şi luaseră de-acum prânzul îşi plimbau odraslele în cărucioare, iar pe Rin pufăiau paşnic navele de transport.

Nägelsbach venise cu nevasta, iar Philipp, o dată ce discuțiile aveau loc în casa lui, voia să asculte şi el ce se punea la cale. Neîncrezător, Welker se uita de la unul la altul, iar prin uşa pe jumătate întredeschisă privea şi la dormitorul lui Philipp, cu oglinda fixată în tavan, deasupra patului: acela avea o saltea medicinală umplută cu apă. În cele din urmă, Welker şi-a oprit ochii asupra mea.

– Sunteți sigur că...

Am dat afirmativ din cap şi am început să istorisesc povestea lui. Uneori, Welker mă completa, iar de la un moment dat a continuat chiar el relatarea. La sfârşit i-au dat din nou lacrimile. Doamna Nägelsbach şi-a părăsit locul, s-a sprijinit de speteaza scaunului său şi l-a îmbrățişat.

– Asta nu mai e lumea mea. Nägelsbach îşi clătina capul cu tristețe. Nu zic că în lumea mea era totul în regulă. N-aş fi fost polițist, dacă ar fi mers totul cum trebuie. Însă banul era ban, o bancă era o bancă şi crima era crimă. Un omor ştiam că este motivat de pasiune, gelozie sau disperare, iar dacă e săvârşit din lăcomie, e vorba tot de un act pătimaş. Dar uciderea asta calculată la rece, spălarea de bani însumând milioane, banca asta care seamănă cu un ospiciu, unde nebunii țin captivi medicii şi infirmierele - iată o lume care mi-e străină.

– Uf, încetează! Doamna Nägelsbach se enerva. De săptămâni bune aşa o ţii. Chiar nu eşti în stare să mai uiţi de amărăciunea pensionării? Nu poţi s-o refulezi? Sau s-o combaţi muncind, lămurindu-l pe bietul om aici de faţă şi pe prietenii tăi cu ce să înceapă? Ai fost un poliţist bun, eram totdeauna mândră de tine şi vreau să fiu mândră şi în continuare.

Philipp interveni:

– Eu îl înţeleg. Nu mai e nici lumea mea. N-aş şti cu precizie care anume este cauza: sfârşitul războiului rece ori capitalismul, globalizarea, Internetul sau faptul că oamenii nu mai au nici o morală.

Se vede că m-am uitat la el nedumerit. El m-a privit netulburat.

– Crezi că moralitatea n-ar trebui să fie problema mea? Am iubit multe femei: nu înseamnă că n-am simţ moral. În plus, acolo unde se spală bani, femeile sunt exploatate. Nu, nu sunt dispus să renunţ fără luptă la lumea mea şi sper că nici voi nu sunteţi.

Mi-am rotit ochii, mirat, de la unul la altul. Doamna Nägelsbach dădu din cap:

– Luptă? Nu e nevoie să dovediţi nimănui că nu sunteţi încă ieşiţi din uz. Că mai puteţi să intraţi în competiţie cu tinerii. Chemaţi poliţia, dar aveţi grijă să nu-l alertaţi pe Samarin. Rudi, tu ştii doar care ar fi oamenii potriviţi. Şi dacă Samarin pricepe că jocul s-a terminat, n-o să facă nebunia să se atingă de copii.

– Nici eu nu cred că ar face-o, am spus. Dar sigur - nu, sigur nu sunt. Dumneata eşti sigură? Dacă jocul îţi scapă din mâini, ori revii la raţiune, ori îţi ieşi din minţi. Nu l-am văzut nicicând pe Samarin pierzându-şi cumpătul. Dar deunăzi era cât pe ce să-şi iasă din fire şi mă tem că, atunci când ar exploda cu adevărat, ar fi în stare de orice.

– Puteţi fi convins: e în stare să explodeze. E capabil să ucidă. Nu, fără poliţie. Mulţumesc, dar eu...

Welker se ridică de pe scaun.

– Staţi jos. Trebuie să ne folosim de ce avem: un medic, o ambulanţă...

– ...un poliţist în uniformă..., continuă Philipp.

Nägelsbach râse:

– Dacă mai încap în ea - n-am mai purtat-o de ani de zile.

– ...şi putem alege noi locul întâlnirii, am conchis eu. Domnule Welker, aţi reuşi să intraţi atât de convingător în panică, la telefon, încât Samarin să se sperie şi să accepte să vă întâlniţi acolo unde doriţi dumneavoastră, ca să nu faceţi o criză de demenţă? Credeţi că aţi izbuti?

Philipp râânji:

– Nici o grijă. Mă ocup eu de el.

– La Turnul de apă.

Nägelsbach aşează o scrumieră în mijlocul mesei, în chip de Turn de apă, puse în faţa scrumierei un ziar, închipuind Kaiserring-ul şi îşi folosi stiloul, ca să ne arate cum vor decurge lucrurile.

– Evident că Samarin îşi va posta oamenii în jurul Turnului de apă. Iar dacă dispune de patru maşini, le va pune să aştepte lângă cele patru benzi de circulaţie, care pleacă de la Turn. Dar nu-şi poate băga toţi oamenii în maşini...

Nägelsbach dezvolta planul, dădea explicaţii, răspundea la întrebări, ţinea seama de obiecţii, şi lucrurile prindeau contur. Doamna Nägelsbach îl privea cu mândrie Şi eu eram mândru de prietenii mei. Cât calm, câtă concentrare şi autoritate dovedea Philipp! Aşa îşi planifica el şi operaţiile? Îşi pregătea oare asistenţii şi asistentele pentru rolul care avea să le revină în echipa chirurgicală, aşa cum îl pregătea pe Welker pentru rolul său telefonic? Îi vorbea asiduu, îl interoga, îl ironiza, îl liniştea, îl repezea şi după un timp chiar îl adusese într-o stare vecină cu nebunia: era momentul când i-a telefonat lui Gregor.

Samarin acceptă întâlnirea, la ora cinci lângă Turnul de apă.

– Fără poliţie. Ne punem de acord, vorbeşti cu copiii pe telefonul mobil şi apoi ne întoarcem la Schwetzingen.

4. Lovitură după lovitură

Dacă ar fi de-ajuns să-ți pui o dorință ca să se împlinească, m-aş fi aflat într-o rotondă de pe acoperişul uneia din cele două clădiri de cărămidă de la colțul Friedrichsplatz cu Augustaanlage. În loc să stau cam fără rost lângă Turnul de apă, unde nu era efectiv nevoie de mine, aş fi aşezat un şezlong pe terasa circulară, aş fi scos binoclul Zeiss moştenit de la taică-meu şi aş fi urmărit desfăşurarea operațiunii.

Welker sosise cu mult înaintea orei cinci, umbla agitat în jurul Turnului de apă, se uita la bazinele goale şi-şi întorcea mereu capul, în aşteptare, de la Parcul Trandafirilor la Galeria de Artă. Nu-i era bine; îşi ținea brațele încrucişate la piept, de parcă ar fi vrut să-şi ofere un sprijin, păşea prea repede, iar când se oprea, se muta, vizibil nervos, de pe un picior pe altul. Nägelsbach şedea pe o bancă, cu nevasta alături, într-o atitudine relaxată de civilist, dar îmbrăcat în uniformă.

Probabil că de sus i-aş fi avut în vizor şi pe toți oamenii lui Samarin. De aici, de jos, vedeam Mercedes-ul albastru; oprise în stația de autobuz de pe Kaiserring, la volan era unul din garda lui.

Nu-i vedeam pe ceilalți tineri. Nici pe Samarin nu l-am văzut decât atunci când, traversând Kaiserring-ul, se îndrepta spre Welker. Înainta cu un pas apăsat şi ferm, ca şi cum nimic nu l-ar putea impresiona sau opri. Pesemne făcuse ocolul terenului şi se asigurase că totul era normal. Dacă Welker ar fi implicat poliția, aceasta n-ar fi plasat un polițist în uniformă, în compania soției, la locul întâlnirii. Nu mi-ar fi îngăduit nici mie să fiu de față. Samarin îşi înalță privirea scrutătoare spre Turnul de apă, dădu mulțumit din cap şi râse de unul singur.

Am uitat să-l întreb mai târziu pe Welker ce i-a spus Samarin şi ce i-a răspuns el. N-au apucat să schimbe prea multe vorbe. Planificasem totul, lovitură după lovitură.

Ambulanța aştepta în Kunststrasse, până când semaforul a trecut pe verde. A traversat Kaiserring-ul până la fântâna din faţa Turnului de apă; sirena şi lumina albastră au fost declanşate cu precizie atunci când maşina a oprit la câțiva metri distanță de Welker şi Samarin; Gregor se nelinişti; se uită la ambulanța din care se ivi Philipp în halat alb, urmat de Füruzan şi o colegă a ei în uniformă de soră medicală, cele două purtând o targă; privind în jur, o văzu pe doamna Nägelsbach prăbuşită de pe bancă şi întinsă pe jos şi se calmă chiar în clipa când Philipp îl luă de umeri şi-i înfipse acul seringii în braț. Se clătină, şi Philipp, ținându-l de umăr, părea să-l sprijine ca să nu-şi piardă echilibrul. Apoi Samarin căzu lat pe targă, iar aceasta fu introdusă într-o secundă în ambulanță. Asistentele închiseră dinăuntru uşile, Philipp sări la volan, iar ambulanța o luă pe Friedrichsring, dispărând în viteză. Nägelsbach era aplecat asupra soției, care-şi gusta cu încântare rolul şi n-avea chef să-şi revină; s-a ridicat în picioare doar când sirena ambulanței nu se mai auzea şi s-a lăsat condusă la taxiul care staționa în parcarea din faţa Băncii Germane. Într-un minut totul se terminase.

Mercedesul demară, cu roțile scârțâind, întoarse trecând peste spațiul verde şi şinele de tramvai şi ajunse la rândul lui pe Friedrichsring, fără şansa de a ajunge din urmă ambulanța. Pe ceilalți tineri tot nu-i zăream. Dintre trecători şi plimbăreți nu se opri nimeni; nimeni nu se miră, nimeni nu întrebă pe altcineva ce văzuse şi ce se întâmplase de fapt. Totul mersese atât de repede, încât nu stârnise curiozitatea nimănui.

M-am aşezat pe banca unde stătuse cuplul Nägelsbach şi mi-am aprins una din rarele mele țigări. Țigările rare n-au nici un gust, seamănă cu prima țigară fumată cândva, care n-avea nici ea nici un gust. Peste o jumătate de oră Samarin avea să-şi revină la clinică, într-o încăpere servind drept magazie, fără ferestre, îmbrăcat în cămaşă de forță şi legat de pat. Eu urma să tratez cu el, fiindcă ne cunoşteam. Welker insista pentru schimbarea copiilor chiar cu Samarin în

persoană. Dorea ca Samarin să-şi trăiască din plin înfrângerea.

– Altfel, n-o să mă lase nicicând în pace.

5. Pe întuneric

Când am ajuns la Samarin, l-am găsit zăcând cu ochii închişi. Nu încăpea nici un scaun în spațiul strâmt; m-am rezemat de perete şi am aşteptat. Era îmbrăcat în cămaşa de forță şi legat de pat. Apoi a deschis ochii şi mi-am dat seama că-i ținuse închişi doar pentru a simți, asculta, adulmeca în ce stare de spirit mă aflam. Mă fixa şi nu scotea o vorbă.

– Welker îşi vrea copiii. Copiii lui în schimbul persoanei dumneavoastră. Şi mai vrea să dispăreți din viața şi din banca lui.

Samarin zâmbi.

– Ca să se restabilească ordinea în lume. Cei de sus între ei, noi cei de jos între noi.

Nu i-am răspuns.

– Cât timp aveți de gând să mă țineți aici?

Am dat din umeri.

– Cât va fi nevoie. Încăperea nu prea este folosită. Dacă ați deveni incomod, v-ar îndopa cu hapuri şi v-ar înfățişa unui judecător, care v-ar transfera la Psihiatrie. Deşi, pentru omucidere, ar fi drept să fiți chemat în judecată. Poate că asta se va întâmpla mai târziu.

– Dacă nu ajung curând la oamenii mei, o să le facă un rău copiilor. Aşa s-a stabilit. Dacă mi se întâmplă mie ceva, li se întâmplă ceva şi lor.

Am dat din cap şi m-am îndepărtat de perete.

– Mai gândiți-vă. Mă întorc peste o oră.

Philipp, Füruzan şi colega ei beau coniac în camera asistentelor. Füruzan îl privea cu adorație pe Philipp. Colega

ei era măgulită că fusese implicată într-o misiune pe care n-o înțelegea pe deplin, dar care era evident importantă şi primejdioasă. Philipp, din nou lăudărosul uşuratic şi încântător, nu înceta să se bucure:

– Ce privire avea, când a simțit acul seringii! Şi cum stătea întinsă pe jos doamna Nägelsbach! Ce bine au mers toate, una după alta! Ambulanța pornind cu sirenă şi lumină albastră!

Welker nu-şi revenea din încordare decât încetul cu încetul. Lângă Turnul de apă se aşezase tăcut lângă mine, pe bancă. După câteva minute ne-am suit în taxiul pe care cuplul Nägelsbach mi-l trimisese din stație. Înainte de a ne duce la clinică, ne-am rotit prin Mannheim, ca să fim siguri că nu ne urmăreşte nimeni. În timpul drumului, Welker se cuibărise într-un colț, palid şi mut. Acum îl asculta pe Philipp, parcă nevenindu-i să creadă în reuşită.

– Pot să beau şi eu un coniac?

Peste un ceas m-am dus din nou la Samarin.

– Şi banii mei?

– Banii dumneavoastră?

– OK, numai o parte îmi aparțin. Tocmai de aceea am nevoie de ei. Partenerii... partenerii mei de afaceri n-ar fi bucuroşi, dacă banii lor n-ar mai exista.

– Dacă e mai sigur că dispăreți, împreună cu banii, Welker nu va avea nimic împotrivă să-i luați cu dumneavoastră. Mă duc să-l întreb.

Welker avu o reacție retractilă:

– Pentru Dumnezeu, nu vreau banii lui murdari! Dacă i-aş găsi, i-aş da de pomană. Dacă se duc, sunt buni duşi, să şi-i ia chiar mâine.

Samarin păru uluit.

– Aşa a spus Welker? Omul cel mai zgârcit şi cel mai hrăpăreț pe care-l cunosc?

– Aşa a spus.

Samarin închise ochii.

– Mai aveți nevoie de un răgaz? Revin.

Philipp era dornic să plece cu ceilalți, să mănânce, să bea, să sărbătorească.

– Noi mergem acum, vino şi tu după noi. Vine şi perechea Nägelsbach. Dacă Samarin cedează în cele din urmă, tot mai durează câteva ore până să ajungă aici copiii. Nu e nevoie să-l păzeşti. Nu se poate mişca, iar dacă ne-ar pricinui vreun necaz, sora de noapte îi face o injecție.

– Duceți-vă. Eu rămân. Poate aţipesc o oră sau două.

Stăteam în camera asistentelor şi-mi răsuna încă în urechi râsul prietenilor mei. Apoi se închise uşa liftului şi le înghiți râsul, se făcu linişte, nu se mai auzea decât zumzetul potolit al caloriferelor. Intenționam să-i comunicăm cât mai târziu lui Samarin locul şi ora întâlnirii. Ca să nu poată face altceva decât să-şi dirijeze oamenii într-acolo. Acum nu trebuia decât să le indice să pornească, împreună cu copiii, spre Mannheim. M-am dus pentru a treia oară la el.

– Trebuie... trebuie să urinez.

– Nu am cum să vă desfac legăturile.

Deşi în cămaşă de forță şi legat de pat, tot mai avea un aer puternic şi periculos. Am căutat şi am găsit în camera asistentelor o ploscă. Când i-am descheiat pantalonii, i-am coborât chiloții, i-am scos membrul şi l-am potrivit cum m-am priceput în orificiul ploştii, el şi-a întors capul.

– Hai! am zis.

Când îl îmbrăcasem la loc, m-a privit în ochi.

– Mulțumesc.

După un timp, m-a întrebat:

– Pe cine credeți că am omorât?

– Nu vă mai prefaceți. Întâi pe soția lui Welker şi apoi... N-am cum s-o dovedesc. Dar sunt sigur că pe Schuler l-a speriat cineva de moarte. Dacă ați fost dumneavoastră înşivă sau mafioții dumneavoastră - ce mai contează?

– O cunoşteam pe Stephanie de pe vremea când eram doar un băieţaş. Iar de la Schuler am învățat cititul şi scrisul, aritmetica şi geografia țării. Meterezul circular celtic de la

Heiligenberg, Podul roman peste râul Neckar, Biserica Sfântului Duh - Heilig-Geist Kirche - incendiată de Melac.

– Ceea ce nu vă înfrumusețează crimele.

A mai lăsat să treacă un timp, până să mă-ntrebe:

– De ce-aş avea de-a face cu mafia?

– Uf, nu mai jucați teatru! Nu mai e un secret că spălați bani pentru mafia rusească.

– De asta eu, sau oamenii mei, am fi mafioți? Scoase un fornăit disprețuitor. N-aveți idee ce spuneți! Credeți că Welker ar mai fi în viață, dacă noi am ține într-adevăr de mafia rusească? Sau că dumneavoastră chiar ați mai trăi? Sau măscăricii care m-au băgat în cămaşa de forță? Am crescut sub controlul lui Weller & Welker şi nu mă mai las controlat din nou. Da, spăl bani. Da, mi-e indiferent pentru cine - ca oricărui bancher. Da, oamenii mei sunt ruşi şi-şi cunosc meseria. Iar eu (alt fornăit apăsat-disprețuitor) - eu sunt singurul meu stăpân.

Închise ochii. Când credeam că n-o să mai spună nimic, adăugă:

– Ce-i drept, nu mi-au fost dragi cele două familii, nici Weller şi nici Welker. Bunicul lui Bertram şi mama lui Stephanie erau oameni de treabă. Dar tatăl lui Bertram... şi Bertram însuşi... pe ăştia doi ar fi trebuit să-i omor.

– Tatăl lui Bertram - nu el a avut grijă de dumneavoastră?

Râse:

– În Siberia mi-ar fi fost mai bine.

– Ce-i cu copiii lui Welker?

– Ce să fie? Nimeni nu le-a atins un fir de păr. Ei cred că oamenii mei sunt gărzile lor de corp, se laudă cu ei, fetița chiar cochetează cu ei.

– Vă sunați oamenii? Ca să pornească la drum împreună cu copiii?

Dădu din cap, cumpănind:

– Să pornească imediat! Pentru ca schimbul să aibă loc încă în noaptea asta. Nu mai vreau să zac aici.

I-am găsit mobilul, am format numărul pe care mi l-a indicat şi i-am pus telefonul la ureche.

– Vorbiți în germană!

A dat ordine scurte. Apoi m-a întrebat:

– Unde o să se facă schimbul?

– O să aflați atunci când oamenii dumneavoastră vor fi ajuns aici. Cât timp le trebuie?

– Cinci ore.

– În regulă. Vorbim peste cinci ore.

L-am întrebat dacă să las lumina aprinsă sau s-o sting. Prefera să rămână în întuneric.

6. Gata!

Iar aveam febră şi i-am cerut asistentei de gardă două aspirine.

– Nu arătați bine. Duceți-vă acasă şi băgați-vă în pat.

N-am fost de acord.

– N-aş putea dormi aici, câteva ore?

– Mai avem o încăpere folosită ca magazie, la celălalt capăt al culoarului. Vă pun un pat acolo.

Odată culcat, m-am gândit la Samarin. Aerul era la fel de înăbuşitor la el ca şi la mine? Îl apăsa şi pe el strâmtoarea încăperii? Cămăruța mea n-avea nici o fereastră; era beznă. Mi-am aşezat mâinile în fața ochilor, dar nu le vedeam.

Câteodată mi se pare că o treabă s-a încheiat, dar ea abia porneşte. Aşa mi se întâmplase în dimineața când Welker şi Samarin m-au condus până la maşină. Altă dată am impresia că mă aflu în plină desfăşurare a unei probleme, iar ea, de fapt, s-a terminat. Poate, ceea ce puneam noi la cale, pentru noaptea asta, se rezolvase de-acum? Fireşte că nu era aşa. Dar oare rolurile erau atât de ferm distribuite, implicările aşa de riguros fixate încât evenimentele, indiferent ce

proiectasem şi stabilisem noi, nu se puteau derula decât într-un singur mod?

Era o senzaţie. O teamă. Teama de a fi din nou prea lent, de a nu-mi da seama la timp ce se petrece de fapt. Am recapitulat încă o dată totul: ce voia Welker şi ce urmărea Samarin, ce putea obţine fiecare din ei în cazul cel mai bun şi ce ar fi putut pierde şi unul, şi celălalt, în cazul cel mai rău, prin ce acţiune-surpriză ar fi capabili să-şi provoace reciproc deruta şi să ne ia pe nepregătite şi pe noi.

Tot frământându-mă, m-a luat somnul. La miezul nopţii m-a trezit asistenta de noapte:

– S-au întors ceilalţi.

Philipp, Nägelsbach şi Welker stăteau în camera asistentelor şi discutau despre locul unde urma să se efectueze schimbul. Welker dorea un loc cât mai puţin expus, foarte discret, de preferinţă la marginea oraşului.

Nägelsbach stăruia să fie o piaţă deschisă, bine luminată, sau o stradă în inima oraşului:

– Eu unul vreau să-i văd pe ceilalţi!

– Ca să fii sigur că nu ne pot atrage într-o cursă? Noi decidem unde şi când ne întâlnim. Limităm în aşa fel timpul, încât nu le dăm posibilitatea să ne întindă o cursă.

– Dar unde spaţiul e luminat şi deschis...

– Pentru schimb, ar fi cazul să ţinem pe unul sau chiar doi dintre ai noştri în rezervă - ei să vadă totul, dar să nu poată fi văzuţi. Să fie pregătiţi să intervină, la nevoie, surprinzându-i pe ceilalţi.

Am ales Luisenpark. Erau acolo copaci şi tufişuri potrivite ca ascunzători, dar şi un vast gazon. Echipa adversă urma să sosească prin Werderstrasse, iar noi, cu Samarin, să venim prin Lessingstrasse. Schimbul urma să aibă loc la mijlocul parcului.

– Ne ocupăm noi doi de realizarea schimbului, Philipp? Pe când ceilalţi doi să constituie rezerva?

Eu am decis, ceilalţi m-au aprobat. Nägelsbach a consimţit să-şi îmbrace iar uniforma şi chipiul.

– Până la urmă suntem bucuroşi să ne prefacem că poliția e de partea noastră.

A urmat aşteptarea. Voluminosul, vechiul ceas deşteptător din camera asistentelor fărâmița timpul. Nägelsbach găsise două cutii de chibrituri şi construia un turnuleț, câte două bețe orizontale şi două verticale, capetele orientate simetric în toate direcțiile. Welker îşi ținea ochii închişi; pe fața lui se citea tensiunea, ca şi cum s-ar dedica unui complicat calcul matematic. Philipp părea să privească schimbul ca pe o aventură, pe care o gusta din plin.

M-am dus în camera-magazie, am aprins lumina şi Samarin i-a chemat la telefon pe oamenii săi.

– Se află de zece minute în Augustaanlage.

– Spuneți-le să aştepte acolo până la noi indicații.

Apoi i-am desfăcut legăturile şi l-am ajutat să se ridice de pe pat.

– Şi cu asta ce-i?

Se uita la cămaşa de forță, care-i ținea în continuare brațele imobilizate pe piept. I-am pus paltonul pe umeri.

– Oamenii dumneavoastră o să vă scoată imediat cămaşa.

Chiar şi în cămaşa de forță părea primejdios. Ca şi cum m-ar putea strivi de perete cu trupul lui masiv şi puternic. M-am ținut la oarecare distanță, până am ajuns la maşină. N-a scos o vorbă, nici când i-a văzut pe ceilalți, printre ei pe Nägelsbach în uniformă, nici când Nägelsbach şi cu mine l-am aşezat între noi pe bancheta din spate, nici în timpul drumului.

Am parcat în Lessingstrasse, iar Welker şi Nägelsbach au coborât şi au luat-o din loc. I-am explicat lui Samarin unde să se oprească oamenii lui, pentru a veni cu copiii în parc, iar el a transmis comunicarea.

Apoi am coborât la rândul nostru din maşină şi ne-am postat la intrarea în parc, Philipp la dreapta, iar eu la stânga lui Samarin. Nu-i zăream pe Nägelsbach şi Welker. Dar vedeam tufişurile din partea cealaltă a parcului, unde intenționaseră să se ascundă. Era semilună, lumină destulă

pentru a distinge clar tufişurile, copacii şi băncile. Vastul gazon licărea cenuşiu sub lună. M-a cuprins teama că mi-a scăpat ceva şi m-am străduit să rememorez o dată în plus toate amănuntele. Urma să-i dăm drumul lui Samarin, iar ceilalţi să le dea drumul copiilor. Sau ne vor împuşca pur şi simplu, pe mine şi pe Philipp? Nu se vor arăta deloc, pentru a efectua schimbul, ci ne vor observa din ascunzişul lor şi vor aştepta să ne retragem extenuaţi, cu nervii la pământ, şi atunci ne vor lovi? Vor... Febra mă împiedica să gândesc limpede. Deodată situaţia mi s-a părut irealĕ până la ridicol. Undeva în perimetrul parcului se ascundeau, stând la pândă, Nägelsbach şi Welker, doi puşti, gata să iasă la iveală, printr-o săritură bruscă, să strige „uuu“ şi să-i sperie pe ceilalţi. Lângă mine se afla Samarin, în chip de urs, cu un inel în nas şi un lanţ prins de inel; nu m-ar fi mirat dacă aş fi auzit un zăngănit, însoţindu-i orice mişcare. Philipp scruta întunericul, cu un aer concentrat şi mulţumit totodată, asemenea unui vânător care nu-şi pierde din ochi vânatul.

În cealaltă parte a parcului a izbucnit dintr-o dată lumina farurilor. Apoi maşina impunătoare a oprit, doi bărbaţi au coborât, au deschis portierele din spate şi au ajutat un băiat şi o fată să iasă din vehicul. Grupul a pornit, am pornit şi noi.

Când ne aflam la douăzeci de paşi unii de ceilalţi, m-am adresat lui Samarin:

– Ziceţi-le oamenilor dumneavoastră să se oprească şi să spună copiilor să înainteze numai ei.

Le-a strigat nişte comenzi, pe ruseşte. Bărbaţii s-au oprit, le-au spus băiatului şi fetei o vorbă, ceva în genul îndemnului „Porniţi“ şi cei doi au prins să se apropie.

– Gata.

Samarin a dat din cap, pesemne în chip de salut, şi a plecat. A ajuns lângă oamenii săi, au schimbat între ei câteva vorbe şi s-au îndreptat spre Werderstrafie. Copiii întrebau:

– Ce s-a întâmplat? Unde e tati?

Philipp mârâia să tacă din gură şi să se grăbească. Ajunşi din nou lângă intrarea în parc, noi doi am aruncat o privire în urmă. Am privit în urmă exact în clipa când s-a întâmplat.

Nu am văzut din ce parte a venit împuşcătura. Am auzit-o numai. Şi după prima, imediat încă una. L-am văzut pe Samarin prăbuşindu-se, pe cei doi bărbaţi aplecându-se, ca să vadă de el, sau să-şi caute o poziţie ferită, sau din ambele motive, „O, Doamne“ mi-am zis, mi-a sunat în urechi liniştea parcului şi mi-a ajuns până în creier ecoul împuşcăturilor, iar apoi a pornit vacarmul. Oamenii lui Gregor s-au ridicat, au tras, au alergat spre maşina lor trăgând mereu, au sărit înăuntru şi au dispărut.

Să-i adăpostim pe copii în maşina noastră, iar unul din noi să rămână cu ei - până să-mi sfârşesc gândul, puştii o şi zbughiseră de lângă noi.

– Tati!

În capătul opus al parcului, Welker ieşi din spatele tufişului, păşi în întâmpinarea lor şi-i luă în braţe. Philipp goni spre Samarin. Când am ajuns şi eu, cu răsuflarea tăiată, tocmai se ridica:

– A murit.

– Unde e Nägelsbach?

Philipp privi în jur şi se răsti la Welker:

– Unde e Nägelsbach?

Welker arătă spre tufişurile de la capătul aleii:

– S-a dus acolo, să...

Atunci l-am văzut. Venea cu paşi târşâiţi şi-şi apăsa şoldul cu mâna.

– Sunteţi un idiot, îi zise Philipp lui Welker.

Nu-l mai văzusem niciodată atât de furios.

– Haide, Gerd, trebuie să-l ducem la maşină.

Am alergat lângă Nägelsbach, l-am luat de subsuori şi am înaintat spre maşină, încet, pas cu pas.

– Eu ce să...

Welker mergea în neştire alături de noi.

– Aşteptaţi până vine poliţia!

În câteva case s-a aprins lumina.

7. Retragerea pensiei?

L-am dus pe Nägelsbach la maşină, la spital şi în sala de operaţii. În două ore, Philipp i-a scos glonţul şi i-a cusut intestinul şi burta. Când s-a aşezat lângă mine, scoţându-şi boneta şi masca sterilă de pe nas şi gură, m-a privit cu un rânjet voios:

– Am ceva pentru tine. Am luat glonţul.

– Poliția o să aibă nevoie de ăsta.

– Nu. Poliția o să aibă nevoie de ăstălalt.

M-am uitat la el nedumerit.

– Se vede că s-a tras în el cu amar de vreme în urmă şi pe-atunci o fi fost prea periculos să se umble la glonţ. Glonţul cel vechi a migrat şi azi se afla în apropierea celui recent încasat.

S-a uitat în jur:

– Poliția a fost deja pe-aici?

Am negat din cap.

– Welker a tras în Samarin, sau...?

– Pesemne că Samarin avea asupra lui o armă, pe care Welker i-a luat-o. Oare a fost la Samarin în camera-magazie?

– În timp ce tu dormeai? Welker nu ne-a comunicat nimic, iar eu n-am fost atent. Samarin să nu fi băgat de seamă? Să nu ne fi spus nici el nimic?

– Sigur că a băgat de seamă. Dar să ne-o spună... Nu, să ni se plângă nouă că Welker i-a luat arma - asta nu se potrivea cu stilul lui.

– Totul a mers bine, până când nătărăul ăsta...

– Despre mine vorbiți? Welker apăruse în fața noastră. N-ați avut cum să observați. Gregor şi oamenii lui au şuşotit între ei, apoi au pus mâna pe arme, şi tocmai când...

– Prostii! Samarin, care mai era în cămaşa de forţă, nu putea ataca pe nimeni! Şi de ce n-aţi tras asupra oamenilor lui? De ce l-aţi împuşcat pe el, pe la spate?

– Eu...

Welker se lupta cu plânsul. Am înţeles dintr-o dată că lucrurile n-or să meargă. Că Gregor a abandonat această rundă, dar nicidecum bătălia. Că va persevera în acţiunile sale, iar eu voi ajunge curând în postura în care am mai fost.

Lacrimile care nu se lăsau stăpânite erau lacrimi de furie:

– Doamne Dumnezeule, chiar nu înţelegeţi? Omul ăsta m-a terorizat, luni de zile, mi-a luat în stăpânire banca, mi-a ucis soţia, mi-a ameninţat copiii - nu, nu-mi pare rău! Sunt terminat, dar nu-mi pare rău!

– Poliţia ce a spus?

– N-am stat s-o aştept.

– Aţi şters-o?

S-a aşezat lângă noi.

– Am găsit un taxi la Collini-Center şi am pus la adăpost copiii. Pentru ei a fost o zi infernală. Nu sunt dispus să-i sacrific vitezei cu care se vor porni investigaţiile.

Mi-a pus mâna pe braţ.

– Sincer să fiu, nici nu eram sigur că aţi vorbit serios, în privinţa poliţiei. Nu sunt din branşă, nu am deloc noţiuni de drept. Dar a fost chiar legal tot ce am făcut noi? Ce aţi făcut voi - dumneavoastră şi prietenii dumneavoastră? De altfel, cum îi merge poliţistului?

– O să se pună pe picioare.

– Tocmai în cazul lui nu ştiam ce o să se întâmple. Un poliţist pensionat se înfurie -urmează o procedură disciplinară? Cumva, retragerea pensiei? N-am vrut să-mi asum singur răspunderea, şi de aceea am venit să vorbesc cu dumneavoastră. Nici nu ştiu dacă se poate spune să ne asumăm împreună răspunderea, până nu discut cu poliţistul. Când credeţi că o să putem sta de vorbă cu el?

– Peste câteva zile. Philipp îşi clătină sceptic capul. Doar nu credeţi că ne putem eschiva. Suntem patru; în plus, asistenta

Füruzan, colega ei, de asemenea asistenta care a fost de gardă în noaptea asta, ca şi doamna Nägelsbach au prins ceva din toată povestea, deci sunt implicate, şi cine ştie dacă nu a fost văzută ambulanța noastră sosind şi plecând, sau dacă n-am fost observați, Gerd şi cu mine, aducându-l pe Nägelsbach rănit. Că Gregor a lucrat în banca dumneavoastră este un aspect pe care poliția îl va descoperi imediat. Aşa încât - ce aveți de gând să-i spuneți?

– Adevărul. Că Samarin avea de-a face cu mafia rusă, că a încercat să-mi folosească abuziv banca pentru spălarea banilor, că are pe conştiință vieți omeneşti şi că...în cele din urmă şi-a pierdut total busola.

Philipp o sunase pe doamna Nägelsbach, îndată după ce operația fusese dusă la bun sfârşit. Acum, ea sosise la spital şi ne cerceta din priviri.

– Cine a tras în Rudi?

– Oamenii lui Samarin.

– De ce?

– Samarin a fost împuşcat.

– De cine?

– Chibzuim tocmai cum am putea, şi cum ar trebui de fapt, să contribuim la investigațiile poliției...

Welker se uita la doamna Nägelsbach, cerându-i parcă sfatul şi ajutorul:

– ...şi ne întrebăm dacă soțului dumneavoastră i-ar fi pe plac ca poliția... şi opinia publică...

Ea citi pe fața lui Welker: el îl împuşcase pe Samarin. Îl privi la rândul ei, fără să-i răspundă. Apoi i se adresă lui Philipp:

– Du-mă la el. Vreau să fiu lângă dânsul, când se trezeşte din anestezie.

Au plecat. Welker dorea să mai rămână.

– Îl aştept pe prietenul dumneavoastră, doctorul. De orice ar avea nevoie pacientul - costurile nu contează; aş vrea să nu-i lipsească nimic. Trebuie să mă credeți: Îmi pare grozav de rău că a fost lovit şi el de un glonț.

M-a privit ca şi cum i-ar părea într-adevăr grozav de rău. Am dat din cap.

8. Un tinerel sensibil

Am ieşit în faţa spitalului, sperând să găsesc un taxi în staţia de maşini. Dar era prea devreme dimineaţa.

Cineva se îndrepta spre mine. Nu l-am recunoscut imediat. Era Karl-Heinz Ulbrich.

– Veniţi, vă duc acasă.

Mă simţeam prea bolnav şi prea obosit ca să refuz. M-a condus la maşina lui - nu mai era Fiesta de culoare bej, ci un automobil Polo, vopsit într-un verde deschis. Mi-a ţinut deschisă uşa pentru locul de lângă şofer, până m-am aşezat. Străzile erau pustii, dar Karl-Heinz nu depăşea viteza legală.

– Arătaţi prost.

Ce era să-i spun?

A râs.

– Nu e de mirare, după câte vi s-au întâmplat în ultimele douăzeci şi patru de ore.

Din nou, n-am spus nimic.

– Lângă Turnul de apă - toată admiraţia. Dar în parc aţi avut mai mult noroc decât minte.

– Nu sunteţi fiul meu, vă asigur. Poate că sunteţi fiul răposatei mele soţii, dar eu nu sunt tatăl dumneavoastră. Când aţi fost... când aţi fost conceput, eu eram în Polonia, la mare depărtare de soţia mea.

Dar el nu se lăsă antrenat în această discuţie.

– Probabil că v-aţi lămurit între timp - cei din Mercedes-ul albastru sunt ruşi. Au venit din Moscova şi se află de doi sau trei ani în Germania, întâi la Berlin, apoi la Frankfurt şi acum aici. Am vorbit ruseşte cu ei, dar ei ştiu destul de bine germana.

– V-aţi perfecţionat nemaipomenit în meseria de a urmări. Efectiv fantastic!

– Urmărirea a fost dintotdeauna specialitate mea. Vă daţi seama, în sfârşit, ce echipă bună am forma?

– Noi, o echipă? Mi se pare că lucraţi mai degrabă împotriva mea decât pentru mine.

Se arătă ofensat.

– Fiindcă nu-mi permiteţi să lucrez în favoarea dumneavoastră. Oricum, e totdeauna bine venit să ai mai multe informaţii.

Nu voiam să-l mâhnesc.

– Nu e vorba de dumneavoastră. Nu-mi doresc o echipă. Nu mi-am dorit-o niciodată, n-am avut niciodată una şi acum, la bătrâneţe, n-am de gând să încep cu aşa ceva.

Apoi m-am gândit că-i pot mărturisi liniştit adevărul adevărat:

– În plus, zilele micilor birouri particulare, aparţinând unor detectivi care lucrează singuri, sunt numărate. Am putut rezista atât de lungă vreme, pentru că aici totul îmi este cunoscut: zona, oamenii, specificul vieţii. Şi pentru că ştiu cui, când şi unde pot solicita un ajutor profesional. Dar în zilele noastre toate astea nu mai sunt suficiente. Cele câteva comenzi pe care le mai primesc nu ajung pentru menţinerea biroului. În doi nu ne-ar merge mai bine.

Karl-Heinz trecu pe lângă Luisenpark. Poliţia plecase. Întinsele spaţii verzi, desişurile şi copacii se odihneau paşnic în lumina cenuşie a zorilor.

– N-aţi fi de acord să... Nu ştiu dacă nu sunteţi sau nu vreţi să fiţi tatăl meu. Mi-aş dori mult să văd o dată o fotografie a mamei mele şi să ştiu ce fel de om era. Şi dacă nu dumneavoastră - cine ar putea fi tatăl meu? Trebuie să aveţi măcar o bănuială. Ştiu că nu vreţi decât să vă las în pace. Dar nu puteţi să vă purtaţi ca şi cum eu şi noi n-am exista!

– Noi?

– Nu se cuvine să-mi puneţi mereu aceeaşi întrebare! Ştiţi despre ce vorbesc. Vă incomodăm, şi aţi fi bucuroşi dacă am

rămâne dincolo şi n-aţi mai auzi şi nici n-aţi mai vedea nimic în privinţa noastră.

Din nou ofensat: ce tinerei sensibili recrutase Siguranţa Statului!

– Nu-i adevărat. Am fost de curând la Cottbus şi mi s-a părut un orăşel destul de plăcut. Pur şi simplu nu sunt tatăl dumneavoastră, şi nici nu v-aş fi tată, dacă aţi fi, de pildă, din Sinsheim, nu mai mult decât dacă sunteţi... de unde sunteţi, de fapt?

– Din Prenzlau, la nord de Berlin.

L-am privit dintr-o parte. Chipul lui cumsecade, supărat de lipsa mea de înţelegere. Părul lui pieptănat corect. Hanoracul lui bej. Pantalonii lui negri, dintr-un material plastic lucios. Pantofii lui papuc, de culoare gri-deschis. Aş fi preferat să-i cumpăr ceva de îmbrăcat decât să-i povestesc despre Klara. Dar mi-am dat seama că nu voi scăpa de insistenţele lui, referitoare la acest subiect.

– Cât timp mai rămâneţi la Mannheim? Aţi vrea să-mi faceţi o vizită duminica viitoare? Şi să mă lăsaţi în pace până atunci?

A consimţit.

– La ora patru e bine?

A rămas stabilită ora patru. Şi iată-ne ajunşi la mine, pe Richard-Wagner-Strasse. A coborât, a înconjurat cu repeziciune maşina şi mi-a deschis din nou uşa, în dreptul scaunului meu, de lângă şofer.

– Mulţumesc!

– Însănătoşire grabnică!

9. Reversi[11]

Am rămas toată ziua în pat. Turbo se încolăcea pe picioarele mele şi torcea. Brigitte a venit la prânz şi mi-a adus supă de găină. Seara m-a sunat Philipp. Îşi făcea reproşuri că nu mă trimisese acasă, duminică. Oare inima mea suportase totul cu bine? Nägelsbach se refăcea şi miercuri aveam voie să-l vizitez. Atunci urma să stăm de vorbă noi trei.

– Poliția n-a venit nici azi. Îți poți imagina că ar fi posibil să nu ne implice? Eu unul nu pot.

Şi totuşi s-a putut. Numai Welker a fost interogat de poliție. A povestit despre originea rusă a lui Samarin, despre călătoriile lui în Rusia, despre jumătatea de an pe care a petrecut-o acolo, despre contactele lui dubioase şi despre încercările de a stoca mari sume de bani lichizi la banca Weller & Welker, în numele unor pretinşi deponenți ruşi. Într-o ladă de gunoi din Luisenpark s-a găsit pistolul cu care fusese împuşcat Gregor - o armă Malakov. Victima purta o cămaşă de forță şi fusese împuşcată din spate - o execuție. Oameni din vecini auziseră împuşcături, zgomotul trântirii unor uşi de automobil, al demarării grăbite a unor maşini - o ciocnire între membrii unei bande.

Cotidianul Mannheimer Morgen îşi intitula marți un articol „Execuție în Luisenpark“, iar miercuri revenea cu textul „Reglare de conturi între bande inamice la Mannheim?“ Peste câteva zile ziarul se întreba dacă mafia rusească se aciuase cumva în mediile criminale din Mannheim şi Ludwigshafen. Dar întrebarea apărea doar într-o scurtă notă.

Philipp şi cu mine şedeam lângă patul de spital al lui Nägelsbach şi ne simțeam ciudat de stingheriți. Ca nişte băiețandri după ce au făcut o poznă, o ispravă nesocotită din care ei au scăpat cu fața curată, dar care, pentru altcineva,

---

[11] Reversi — un joc combinatoriu, în genul domino-ului, pentru doi parteneri. Sensul secund al titlului de capitol se referă şi la termenul revers (din lat. reversus) — partea cealaltă, neplăcută, a unei situaţii.

s-a arătat păgubitoare. Băieții nu doriseră acest deznodământ. Însă nimic nu se mai putea drege. Probabil, Welker s-ar fi cuvenit să fie condamnat. Probabil, Nägelsbach şi Philipp ar fi meritat o sancțiune disciplinară. Probabil, se cuvenea ca eu însumi să fiu acuzat de nu ştiu ce neglijență profesională.

– La naiba... De fapt, sunt pe zi ce trece tot mai optimist, văzând că poliția nu vrea nimic de la noi - azi de patru ori şi mâine de opt ori mai optimist decât eram luni.

Philipp zâmbea, bravând.

– N-o să mă înțelegeți - Nägelsbach se uita la noi de parcă îşi cerea scuze -, dar eu n-aş fi vrut să exclud poliția. Am fost totdeauna împăcat cu mine însumi şi cu legea. E drept, am discutat cu Reni despre cazurile mele, ceea ce nu era permis. Dar ea este de o discreție desăvârşită şi, în plus, n-am reuşit să rezolv unele cazuri decât cu ajutorul ei. Aici e vorba de altceva. Welker ar trebui chemat în judecată. Ce i-a făcut Samarin constituie neîndoielnic o circumstanță atenuantă pentru fapta lui. Dar în ce măsură se ține seama de acest factor şi dacă Welker ia câțiva ani sau i se suspendă pedeapsa sau este achitat - numai judecătorul are competența să decidă.

– Ce părere are soția dumitale?

– Ea zice... Nägelsbach roşi. Ea spune că e vorba de sufletul meu. Şi că ea şi cu mine avem tăria să suportăm consecințele celor întâmplate; la nevoie, zice ea, se angajează să muncească undeva.

– Despre sufletul dumitale? Philipp îi aruncă lui Nägelsbach o privire, ca şi cum nu-l credea în toate mințile. Dar cu sufletul meu cum rămâne?

Nägelsbach îi întoarse privirea, nespus de mâhnit.

– Nu concep, după ce am muncit toată viața cu scopul ca oamenii să răspundă pentru faptele lor, dintr-o dată să...

– Legea nu te obligă să te duci la poliție şi să determini judecarea lui Welker. Nu te abați de la lege, dacă nu-l denunți.

– Ah, domnule Selb, ştii ce vreau să spun!

Philipp se ridică, se lovi cu palma peste frunte şi părăsi încăperea. Nägelsbach nu joacă şah, aşa că adusesem cu mine un joc de reversi.

– Jucăm?

Şedeam alături, aşezam pietrele şi le întorceam de pe partea roşie pe cea verde şi de pe cea verde pe cea roşie. După ce încheiasem primul joc, am mai continuat în tăcere cu unul şi apoi cu încă unul.

– Da, înțeleg ce gândeşti. Înțeleg şi ce a spus soția dumitale. Ar mai exista şi o altă justificare, ca să te adresezi poliției. Îți mai aminteşti de individul care a năvălit neanunțat la petrecerea dumitale, cea din pragul pensionării, şi a cerut să-mi vorbească? El ne-a ținut sub observație şi mi se pare posibil să vrea să ne şantajeze. Probabil, mai curând pe Welker decât pe dumneata, sau pe Philipp, sau pe mine.

– Nu, nu-mi aduc aminte. Zâmbi jenat. La petrecerea mea de rămas-bun de la slujbă eram cu gândurile un pic cam aiurea.

– Eu risc cel mai puțin dintre noi trei, dacă ai merge la poliție. Să ne declare vinovați indirect de omor, datorită neglijenței, pentru că l-am lăsat pe Welker să-i ia pistolul lui Samarin - aşa s-ar putea construi cazul. Dar nu sună efectiv extrem de construit? Spre deosebire de dumneata şi de Philipp, eu nu am cum să fiu sancționat disciplinar. Iar pentru un detectiv particular acțiunea noastră nu implică o problemă, ca publicitate, dimpotrivă. Pentru un polițist ieşit la pensie, sau pentru un chirurg angajat al clinicilor municipale, altfel stau lucrurile. De mine, aşadar, nu trebuie să ții seama. Însă, ce să-i facem, am fost în trei, am proiectat şi realizat împreună toată acțiunea şi suntem datori să decidem împreună dacă informăm poliția sau nu. Ori îl convingi pe Philipp, ori trebuie să te resemnezi la gândul că Welker nu va fi judecat.

I-am aşteptat răspunsul, dar el n-a zis nimic. Stătea culcat, cu ochii închişi.

– Cât priveşte justificarea lui Welker - eu îl cred; are dreptate. Samarin ar fi continuat să-l hărţuiască. Cum l-ar fi putut apăra poliţia ori tribunalul de Samarin? Deloc - o ştii, ca şi mine.

Nägelsbach îşi deschise lent ochii.

– Trebuie să mă mai gândesc. Să revăd totul. Să...

– Iar eu mai am ceva de adăugat. Despre suflet. Nu-ţi pierzi sufletul, dacă se întâmplă, o dată şi o dată, să nu fii în consens cu legea şi cu propriile principii. Ba dimpotrivă: dacă ai fi veşnic în acord cu ele, la ce ţi-ar mai trebui un suflet? Sufletul e bun tocmai ca să ne reconcilieze cu noi înşine, atunci când suntem neîmpăcaţi cu noi. Nu-mi plac poliţiştii corupţi. Însă cunosc pe unii dintre ei care s-au făcut vinovaţi de o greşeală; nu le-a fost uşor, dar în cele din urmă s-au împăcat cu ei înşişi şi tocmai de aceea au devenit poliţişti deosebit de convingători. Poliţişti cu mult suflet.

– Îi ştiu şi eu. Ce-i drept, mereu i-am disprețuit un pic.

Îşi îndreptă poziţia în pat şi-mi prezentă, cu o largă mişcare a braţului, camera: spaţiul gol, neocupat de un al doilea pat, televizorul, telefonul, florile; încercă să glumească:

– Iată, şi eu mă las corupt. Eu n-aş fi avut bani pentru toate astea. Welker este cel care plăteşte.

10. Ca o comandă

Seara şedeam în biroul meu şi îi scriam Verei Soboda. Că s-a terminat cu spălarea banilor la Weller & Welker. Că banca fusese un ospiciu, unde nebunii îi ţinuseră în captivitate pe medici şi infirmiere şi le preluaseră chiar ei funcţiile. Că Samarin, conducătorul nebunilor, era mort. Iar la cârma casei bancare era din nou medicul Welker. Metafora lui Nägelsbach îmi plăcuse.

De la Welker primisem o scrisoare prin poştă. Îmi mulţumea, trimiţându-mi un cec de douăsprezece mii de mărci. În plus,

mă invita la o petrecere; peste două săptămâni, sâmbătă, îşi va sărbători reinstalarea în locuinţa din Gustav-Kirchhoff-Strasse. Atunci aveam să ne revedem cu toţii.

Mă întrebam dacă să-i mai pun la dispoziţie un decont detaliat, cum îi promisesem la preluarea comenzii. De regulă, le ofer comanditarilor mei, după închiderea cazului, şi un raport scris. Dar era cazul închis? Comanditarul meu nu-mi mai cerea nimic. Îmi mulţumise, mă plătise, şi sărbătorirea la care mă invita, oferindu-mi prilejul unei revederi, era o festivitate de adio. Cert, în ceea ce-l privea, cazul era închis. Dar pentru mine?

Cine-l speriase de moarte pe Schuler? Samarin nici nu recunoscuse, nici nu contestase în mod clar că ar fi făcut-o. Nu-mi venea să cred că-l înlăturase pe Schuler doar din pricina banilor. Dacă ar fi fost aşa, nu mi-ar mai fi pomenit că Schuler îl învăţase să scrie şi să citească. Dacă-l omorâse sau pusese să fie omorât, motivul lui era altul decât valiza cu bani. Dar ce anume? Şi cum îl înspăimântase mortal pe fostul său învăţător?

Oare mă lăsam amăgit de închipuirile mele? Fiindcă nu voiam să accept că eu însumi îi pricinuisem moartea? Căutam să descopăr o agresiune acolo unde nu era vorba decât de fragilitatea şi zăpăceala unui bătrân şi de propria mea încetineală? O condiţie fizică vulnerabilă, o zi proastă, o sumă de bani, suficient de mare ca să-l tulbure - nu era oare de-ajuns ca să-l aducă pe Schuler în starea în care-mi ieşise în cale?

M-am sculat de la birou şi m-am dus la fereastră. Vedeam locul unde se oprise Isetta lui şi pe cel unde-mi dăduse valiza; de pe carosabil, se abătuse cu maşina, într-o lungă linie oblică, pe spaţiul verde dintre semafor şi copac. Lângă copac îşi găsise moartea. Semaforul trecu de la roşu la galben şi verde şi din nou la galben şi roşu. Nu-mi puteam lua ochii de la el: lampa funerară pentru învăţătorul pensionar Adolf Schuler.

Fie că Samarin îi provocase acea spaimă de moarte sau că vârsta îl adusese într-o stare deplorabilă - eu l-aş fi putut salva şi nu-l salvasem, îi eram dator. Nu-mi stătea în puteri să schimb împrejurările în care murise; nu mai puteam decât să-i elucidez moartea. Era ca o comandă.

Roşu, galben, verde, galben, roşu. Nu, nu-i datoram numai lui Schuler elucidarea sfârşitului său, îmi datoram şi mie elucidarea ultimului meu caz. Căci asta însemna pentru mine: ultimul caz. În afara lui, care-mi fusese încredinţat datorită unei întâlniri întâmplătoare pe Culmea Hirschhorn, nu mai primisem de luni de zile nici o altă comandă. Eventual, un patron m-ar mai trimite o dată în urmărirea unor falşi bolnavi. N-aş mai accepta.

Păcat că nu poți să-ți alegi cazul ultim: să fie punctul culminant, o încununare, o misiune care să dea rotunjime şi frumusețe tuturor acțiunilor pe care le-ai întreprins. Dar ultimul caz se dovedeşte la fel de întâmplător precum toate celelalte. Aşa se petrec lucrurile: faci una, faci alta - şi dintr-o dată îți dai seama că în urmă ai lăsat o viață.

11. O mie de posibilităţi

L-am prins pe Philipp pe culoar.

– Aş prefera să nu mă mai duc acolo.

Arătă, cu o mişcare a capului, spre camera de bolnav a lui Nägelsbach.

– Ai raportul de la Medicina Legală?

– Medicina Legală?

Apoi îşi aminti ce-i cerusem eu şi că avea raportul pe birou.

– Hai cu mine.

Pe cele două scaune din faţa biroului se îngrămădeau acte şi corespondenţă, aşa că m-am întins pe patul de consultaţii, ca şi cum Philipp şi-ar fi pus în gând să-mi testeze peste

câteva clipe reflexele, lovindu-mi genunchiul cu ciocănaşul. El însă răsfoia raportul.

– Torsul şi abdomenul turtite, leziuni ale organelor vitale, gâtul frânt - a fost un accident nenorocit.

– L-am văzut cu scurt timp înainte. Ceva nu era în regulă cu el. De parcă-i provocase cineva o spaimă cumplită.

– Poate că era bolnav. Poate că luase din greşeală prea multe somnifere. Poate că medicamentele lui erau prost dozate. Poate că n-a tolerat bine un calmant nou ori o pastilă contra tensiunii, recent prescrisă. Doamne, Gerd, există o mie de posibilităţi pentru ca un om să se simtă rău şi să facă un accident!

Nu-mi intra în cap ipoteza că Schuler ar fi luat din greşeală un hap neindicat pentru reglarea tensiunii ori o supradoză de somnifere. Nu era lipsit de minte. Munţii lui de dosare şi documente făceau o impresie haotică, dar de fapt erau rânduite cu rigoare. Să-şi fi încurcat el medicamentele?

Philipp mă zorea:

– Altceva, Gerd. Trebuie să...

– Şi dacă descopăr ce medicamente lua? Dacă fac rost de numele medicului său şi tu îi telefonezi?

– Ce-ai vrea să-ţi spună medicul?

– Nu ştiu. Poate că într-adevăr i-a prescris lui Schuler un medicament nou, care nu i-a priit. Poate că Schuler şi-a procurat singur un preparat şi medicul ştie că produsul acesta nu se împăca bine cu celelalte, luate în mod curent. Însă mai e posibil să-mi spună că Schuler era alergic la căpşuni, iar cineva l-a silit, să zicem, să mănânce o căpşună. Sau că avea astm şi ar fi tras o spaimă teribilă, dacă i s-ar fi luat spray-ul care-i ajută pe astmatici să respire mai uşor. Dacă aş înţelege ce l-a speriat, mi-ar fi mai lesne să descopăr cine a făcut-o.

– Dacă te lămureşti, mă ocup eu de rest.

Philipp se străduia să pară implicat, dar altceva îl frământa.

– Trebuie să-l opreşti pe Nägelsbach. Trebuie să-l opreşti până nu e prea târziu. Nu ţi-am povestit, pentru că nu-i bine

să cotcodăceşti până ce n-ai văzut oul, dar află că sunt în tratative pentru a mi se încredința conducerea secției de chirurgie dintr-o clinică particulară, efectiv fantastică. Exact acum mi-ar lipsi o sancțiune disciplinară cum mi-ar trebui o guşă.

– Credeam că urmează să te scoată la pensie.

– Aşa şi este. Dar particularii se arată mai flexibili în problema limitei de vârstă. Să-mi îngrijesc de dimineață până seara florile de pe balcon ori să mă plimb cu barca - nu, aşa ceva nu-i de mine! Şi asistentele... În fine. Închipuie-ți, mi se oferă şansa unui nou început. Un loc de muncă unde nu e şi Füruzan, care n-ar mai avea cum să fie mereu cu ochii pe mine şi să le gonească pe celelalte. Poate că de-aia m-oi fi simțind ca un bătrân cal de circ. Pentru că ea mă păzeşte tot timpul.

– Am vorbit de-acum cu Nägelsbach.

– Sufletul lui, iar şi iar... De sufletul meu ar fi vai şi amar, dacă n-aş mai avea parte de munca de la clinică.

Mi-a aruncat o privire absolut disperată. Oare acest fel de a fi le plăcea femeilor la el? Că, ajuns într-o anumită dispoziție, se lăsa cu totul în voia ei?

– Chiar dacă nu-ți face plăcere, n-ai încotro: orice ai vrea să-i ceri lui Nägelsbach, trebuie să stai singur de vorbă cu el.

– Nu mă pricep să fac conversație.

– Încearcă. Nu e încăpățânat, doar îngrozitor de conştiincios. Dar ar lua în serios tot ce i-ai spune.

Philipp zise cu tristețe:

– Devin violent fără să vreau. Asistentelor le place să urlu la ele. Lui Nägelsbach nu i-ar plăcea.

S-a uitat la ceas şi s-a sculat în picioare:

– Trebuie s-o iau din loc. După părerea ta, ce o să facă?

– Ori se duce la poliție imediat după externare, ori nu se mai duce deloc. Înainte de a se duce, vorbeşte cu noi. Dar până la externare va trebui să mai aştepți.

A râs şi a dat din cap, ca şi cum eu aş fi mai în temă decât el.

– Cum să aştept atât de mult?

12. Plecat din oraş

Am plecat la Schwetzingen, am sunat la uşile vecinilor lui Schuler şi am întrebat cu răbdare de adresa nepoatei lui, până când unul m-a îndrumat spre Werkstrasse, dincolo de calea ferată. Poarta spre grădină era deschisă, pe uşa casei am găsit un bilet, că doamna Schubert se întoarce îndată.

Am aşteptat. În mica grădină de partea cealaltă a străzii li se făcea baie unor pitici de ceramică într-o cadă de zinc; erau băgaţi în apă murdari şi trişti şi scoşi din cadă curaţi şi veseli.

Doamna Schubert sosi pe bicicletă.

– A, dumneavoastră eraţi! Fac o cafea.

Am ajutat-o să-şi ducă târguielile în casă. Apoi a sosit furnizorul de băuturi, pentru care lăsase biletul pe uşă, şi i-am dus în casă şi lăzile de bere, de suc şi de apă minerală, pe care omul i le-a depus la poarta grădinii. Când terminasem, era gata şi cafeaua.

Era uşor stânjenită.

– Nu v-am reţinut numele şi nu v-am trimis anunţul funerar. Pentru asta aţi venit? Înmormântarea va fi săptămâna viitoare, marţi.

Am promis că o să vin, iar ea m-a invitat şi la masa de după ceremonie. Când am adus vorba despre nişte cărţi pe care i le-aş fi împrumutat unchiului ei şi de care aş avea nevoie, s-a oferit numaidecât să mă însoţească în maşina mea până la casa lui Schuler şi să mă lase să-mi caut cărţile. În timpul drumului, mi-a povestit despre oferta primită pentru biblioteca unchiului.

– Imaginaţi-vă - cincisprezece mii de mărci!

– Sunteţi singura moştenitoare?

– Unchiul n-a avut copii, iar un văr de-al meu s-a prăbuşit acum câţiva ani cu planorul. Eu moştenesc casa, şi e nevoie

de atâtea reparații, încât o să mă bucur sincer de banii pe cărți.

Nu ştiu cât valorează nişte cărți vechi. Dar umblând prin casa lui Schuler, mi-am dat seama că adunase o bibliotecă remarcabilă. Întâi, studii despre teritoriul dintre Edingen şi Waghäusel, apoi scrieri despre liniile ferate şi despre băncile din landul Baden - îmi venea să cred că nu exista vreo tipăritură pe această temă, pe care n-aş găsi-o aici. Erau în majoritate broşuri de mici dimensiuni, dar printre ele apăreau şi tomuri groase, legate în pânză ori în piele, câteodată opere în mai multe volume din secolul al XIX-lea, bunăoară despre ajustarea albiei Rinului şi despre ameliorarea pământurilor de pe insulele fluviului de către colonelul Tulla, despre viaductele şi tunelurile căilor ferate din Odenwald ori despre poliția circulației fluviale pe Rin şi Neckar, de la începuturile ei până în zilele noastre. Am rezistat ispitei de a desemna o relatare a evenimentelor din timpul construirii Turnului Bismarck pe Heiligenberg drept una din cărțile pe care le-aş fi împrumutat lui Schuler, ca s-o pot lua cu mine.

În baie, raftul de deasupra chiuvetei era plin de medicamente. Tablete pentru inimă şi hipertensiune, contra insomniei şi durerilor de cap, contra constipației şi diareei, pentru terapia prostatei şi calmarea sistemului neurovegetativ, unguente pentru reumatism şi circulație, plasturi şi bisturie pentru bătături - unele cutii şi flacoane conținând acelaşi preparat erau în număr dublu şi triplu, multe cu termenul de valabilitate expirat, câteva tuburi fiind cu desăvârşire uscate şi destule tablete cândva albe deveniseră gălbui. Am lăsat locului bisturiele, plasturii şi unguentele, tabletele contra constipației şi diareei şi preparatele fortifiante. Calmantele şi somniferele, tabletele pentru inimă şi tensiune mi le-am băgat în buzunare; erau şapte pachețele. Raftul tot mai rămăsese destul de plin.

Doamna Schubert deschisese toate ferestrele şi aerul de primăvară se lupta cu duhoarea lui Schuler. Din bucătărie

dispăruse mirosul de mâncare stricată şi de pivniță, înlocuit cu cel al unui detergent cu aromă de lămâie; domnea ordinea şi totul lucea de curățenie.

– Nu v-ați găsit cărțile?

Doamna Schubert m-a văzut venind spre ea cu mâinile goale.

– Unchiul dumneavoastră avea prea multe. Am renunțat.

A dat din cap, cu solicitudine, dar şi cu mândrie.

– Ca şi în cazul medicamentelor, i-am spus - şi din ele avea prea multe. A trebuit să mă duc la baie şi peste tot era plin de medicamente.

– Pur şi simplu, nu se îndura să arunce nimic! În plus, prefera medicamentele în ambalaje vechi, în sticluțe. Ambalajele mai noi, din plastic sau aluminiu, nu reuşea să le deschidă, cu degetele lui bolnave de gută. Trebuia totdeauna să-i scot pastilele şi să le mut în flaconaşele vechi.

Îşi şterse o lacrimă din colțul ochiului.

– Cine era medicul lui curant?

– Doctorul Armbrust din Luisenstrasse.

În drum spre ieşire, am trecut pe lângă peretele unde Schuler îşi atârnase fotografiile. Una îl înfățişa pe el însuşi, tânăr şi cu zâmbet larg; stătea lângă Isetta lui şi-şi aşezase mâna pe caroserie, cu gestul unui conducător de oşti care se sprijină de masa unde şi-a desfăşurat hărțile strategice. Am stat să privim portretul, până când plânsul a podidit-o iar pe doamna Schubert.

De la cabina telefonică de pe Hebelstrasse, de unde Welker refuzase deunăzi să telefoneze, l-am sunat pe Philipp.

– Doctorul Armbrust, cabinetul pe Luisenstrasse din Schwetzingen.

– A, tu eşti, Gerd! Era evident că picam prost. Dar s-a resemnat. Îl chem imediat.

Când i-am telefonat după puțină vreme, m-a informat că doctorul Armbrust era în concediu pentru trei săptămâni.

– Mă laşi în pace, acum?

– Nu poți să-l suni acasă, dacă n-ai reuşit la cabinet? Doar e posibil să nu fi plecat din oraş.

– Adică vrei...

– ...imediat. Da, vreau să-l suni imediat.

Philipp oftă. Dar căută numărul şi-mi spuse:

– Rămâi la aparat. Îl sun pe mobil.

Doctorul Armbrust nu era nici acasă, după cum nu fusese de găsit nici la cabinet. Menajera îi explică lui Philipp că stăpânul ei e plecat din oraş până în ultima zi de concediu.

13. Plăcintă cu mere şi cappuccino

Duminică după-masă a sosit Ulbrich. Nu-mi mai lua în nume de rău că refuzam constant să fiu tatăl lui. Citisem cândva că RDG-iştilor le place o atmosferă caldă, tihnită, şi pregătisem sâmbătă o plăcintă cu mere. O consuma încântat; îmi ceru ciocolată rasă, adăugă frişca bătută tot de mine şi-şi prepară un cappuccino, din cafeaua pe care i-o oferisem. Turbo acceptă să se lase mângâiat de Karl-Heinz şi-mi ziceam că ambianța creată era cel puțin la fel de agreabilă ca aceea de la el acasă, din socialism.

Îi căutasem câteva fotografii ale Klarei. Am cinci albume în raft, unul cu Klara în pruncie şi în copilărie, cu părinții şi fratele ei, un altul cu Klara în chip de frumusețe tânără, la tenis, schi şi la lecțiile de dans, al treilea din perioada logodnei, căsătoriei şi călătoriei noastre de nuntă, al patrulea din ultimele luni berlineze şi primii ani de la Heidelberg. Toate aceste albume mă întristau. Dar cel mai mult mă întrista ultimul, din vremea imediat postbelică şi din anii '50 şi '60. Klara, care visase la o viață strălucitoare alături de un procuror cu o carieră ascendentă, ea însăşi strălucind radioasă în timpul acela, fusese obligată să se resemneze la o existență mai mult decât modestă şi devenise, cu trecerea anilor, tot mai amară. Nu-i putusem ierta, pe vremuri,

amărăciunea şi reproşurile. Nu mai aveam cum să fiu procuror, întâi pentru că nu mai eram dorit, datorită trecutului meu, dar şi fiindcă mă simţeam potrivnic, cu întreaga mea fiinţă, celor care se prefăceau că nimeni dintre noi n-are un trecut, deşi ştiam că eram îndemnaţi să gândim aşa. Eram detectiv particular - soţia mea de ce nu-mi accepta situaţia? Nu mă putea iubi aşa cum eram? Azi ştiu că iubirea se poate datora nu numai chipului, râsului, umorului, inteligenţei sau firii grijulii a partenerului, dar şi poziţiei sale în societate şi condiţiilor sale de viaţă. Şi-ar fi dorit să devină o mamă fericită? După Karl-Heinz Ulbrich nu mai putuse avea copii; ceva nu mersese bine la naşterea lui.

Dar aparenţele erau altele. Iată fotografia din aprilie 1942, în faţa casei de pe Banhofstrasse; eu i-o făcusem, după întoarcerea ei din pretinsa vacanţă în Italia, în compania prietenei Gigi; în poză, ea râdea. Şi în imaginea din iunie 1941, care o arată în mers, pe bulevardul Unter den Linden, pare voioasă. Oare a fotografiat-o celălalt? Adăugasem o poză din vremea ei de şcolăriţă, o alta din anii cincizeci, când, în sfârşit, juca din nou tenis - începusem să câştig iar suficient - şi cea ultimă, arătând-o cu puţin timp înainte de moarte.

Ulbrich se uita la poze fără grabă şi fără să scoată o vorbă. În cele din urmă întrebă:

– De ce a murit?

– De cancer.

A făcut o mutră tristă.

– Oricum, nu-i drept. După mine, nu-i permis numai să naşti un copil, ci şi...

Nu-şi termină fraza.

Ce aş fi făcut eu, dacă Klara ar fi vrut să păstreze copilul? Îşi pusese ea întrebări? Şi ajunsese la concluzia că n-aş suporta această încercare?

A dat din cap:

– Zău, nu-i drept! Ce femeie superbă a fost! Şi bărbatul... şi bărbatul cred că era frumos. Şi acum, uitaţi-vă la mine!

Şi-a întins spre mine obrazul, ca şi cum nu i l-aş fi cunoscut.

– Dacă dumneavoastră aţi fi fost tatăl, mai mergea. Dar aşa...

Mi-a venit să râd.

El nu pricepea de ce. Şi-a mai făcut un cappuccino, şi-a mai luat o bucată de plăcintă.

– Am citit Mannheimer Morgen. Eu zic că poliţia dumneavoastră îşi ia treaba prea uşor. La noi, altfel ar fi decurs lucrurile. Dar şi aici ar putea decurge altfel, dacă-i venim în ajutor poliţiei.

Nu mai avea o mutră amărâtă, ci una sfidătoare, ca atunci când ne-am întâlnit pentru prima oară. Oare nu-mi lua nimic în nume de rău, în după-masa asta, fiindcă se simţea stăpân pe situaţie?

Nu i-am răspuns.

– Dumneavoastră n-aţi făcut nimic, de fapt. Dar celălalt, cel de la bancă...

A rămas în aşteptare, iar când tot n-am spus nimic, a înaintat pe dibuite:

– Adică, a preferat să nu-i spună poliţiei că el... Atunci, probabil că ar prefera ca nici alt cineva să nu-i spună poliţiei că...

– De pildă, dumneata?

– Nu trebuie să-mi vorbiţi atât de aspru, ca şi cum eu aş... Cred doar că n-ar trebui lăsat nimic la voia întâmplării. Mai lucraţi pentru el?

Intenţiona să-l şantajeze pe Welker?

– O duci chiar atât de prost?

– Eu...

– Ar fi cazul să te întorci, domnule Ulbrich, în locurile de unde ai venit. Şi acolo va înflori branşa securităţii, ca peste tot, şi acolo întreprinderile vor avea nevoie de reprezentanţi, şi agenţiile de asigurări de agenţi, de inşi care să cunoască bine populaţia. Aici n-ai nimic de câştigat. Cuvântul dumitale împotriva cuvântului nostru - ce rost ar avea?

– Cuvântul meu? Dar ce am spus? N-am făcut decât să întreb. Eu zic...

După o pauză a spus cu voce scăzută:

– Am încercat să mă angajez la societatea de protecţie şi pază, şi ca agent de asigurări, şi ca îngrijitor de animale. Nu-i aşa de simplu.

– Îmi pare rău.

A dat din cap:

– Nu se mai capătă nimic pe gratis.

După ce a plecat, l-am sunat pe Welker. Voiam să-l previn; Ulbrich nu trebuia să-l găsească nepregătit, dacă avea să-l viziteze.

– Mulţumesc mult că mi-aţi telefonat!

Şi-a notat numele şi adresa, arătându-se foarte calm.

– Vă aştept sâmbătă!

14. Unul **şi** cu una fac doi

Petrecerea lui Welker era mai ales pe gustul copiilor. Erau potriviţi ca vârstă: Mánu şi Max, băiatul lui Welker, puţin mai mari decât Anne - fiica acelei colege a lui Füruzan care fusese în echipa noastră, lângă Turnul de apă - şi decât fata lui Welker, Isabel. Pentru început, băieţii au ignorat fetele şi s-au aşezat în faţa computerelor. Fetele s-au retras şi s-au aranjat. Brigitte, care ar fi preferat să le vadă şi pe ele la computer decât să cadă în capcana feminităţii, strâmbă din nas. Dar băieţii au părăsit computerele în favoarea fetelor, care se gătiseră şi au început să flirteze, Mánu cu Isabel, care moştenise de la mama ei părul negru şi privirea plină de temperament, iar Max cu Anne, blonzi amândoi. Grădina era spaţioasă; când Brigitte şi cu mine am făcut o plimbare până la părul de lângă gard, am văzut una din perechi spunându-şi vorbe dulci pe banca de lângă porumbar, iar cealaltă - pe zidul din preajma trandafirilor. Era o privelişte

paşnică, plină de candoare. Totuşi, Brigitte se nelinişti când se lăsă întunericul şi copiii nu sosiră la masa pusă în grădină; porni să-i caute. Stăteau pe balcon, bând cola şi mâncând cartofi prăjiți din pungă şi vorbeau despre dragoste şi moarte.

Veniseră Nägelsbach cu soția, Philipp cu Füruzan, colega lui Füruzan cu prietenul ei şi Brigitte cu mine. Philipp părea uşurat că Nägelsbach nu se dusese la poliție. Mai era acolo o femeie tânără, pe care Welker o prezentă ca profesoara lui Max la gimnaziul „Kurfurst Friedrich"; o trata cu exact atâta curtoazie câtă i se permite unui tânăr văduv, tată a doi copii. Pe ceilalți invitați nu-i țin minte; erau vecini şi prieteni ai gazdei sau cunoscuți de la clubul de tenis.

Inițial, conversația se poticnea, dar vinul, un Chardonnay din Palatinat, se lăsa băut atât de firesc, masa - de la supa din boabe de alac la bibanul victorian şi desertul din brânză garnisită cu mure - era atât de plăcută şi gustoasă, lumânările răspândeau o lumină atât de intimă, încât stinghereala dispăru. Welker rosti o foarte scurtă cuvântare; îşi exprima bucuria că e din nou acasă şi alături de copii. Şi mulțumea comando-ului de la Turnul de apă. De ce lipsise şi pentru ce ne mulțumea - preferase să nu clarifice aceste aspecte. Dar toată lumea părea mulțumită.

Când s-a făcut răcoare şi în casă s-a aprins focul în cămin, Welker mă luă deoparte.

– Mai facem câțiva paşi prin grădină, până intrăm în casă?

Am mers peste peluză şi ne-am aşezat pe banca de sub porumbar.

– M-am gândit mult la Gregor - şi la noi, familia Welker. I-am oferit adăpost, dar tot ce i-am dat au fost pomeni. Pentru că totuşi i-am dat câte ceva, i-am pretins să ne şi slugărească. Când eram copii, eu aveam camera de la mansardă, iar el pe cea din pivniță, ca să aibă grijă, iarna, de încălzire, alimentată pe atunci cu cărbuni şi încă nu cu ulei.

Dând încet din cap, a continuat:

– Am încercat să-mi amintesc în ce moment al copilăriei noastre am băgat de seamă, pentru prima oară, că mă urăşte.

Nu mi-am amintit. Pur şi simplu, pe atunci sentimentele lui nu mă interesau, aşa că nici nu le-am ţinut minte.

Mă privi în ochi:

– Nu e cumplit?

Am confirmat, dând din cap la rândul meu.

– Ştiu, că l-am împuşcat este şi mai cumplit. Dar, într-un fel, faptele sunt înrudite, stau sub acelaşi semn al grozăviei. Ce s-a petrecut în copilăria noastră a dat roade, cum se spune în Biblie - la el a dus la asasinarea soţiei mele şi la câte a mai făcut, iar la mine, la senzaţia că numai aşa îmi voi găsi salvarea.

– Mi-a spus că ţinea la soţia dumneavoastră.

– Ţinea la Stephanie, aşa cum poate să ţină servitorul la fiica stăpânului pe care-l urăşte. În ultimă instanţă, ea se afla de partea cealaltă, iar când înfruntarea devine dură, nu mai contează decât poziţia ei potrivnică. Când Stephanie i s-a împotrivit, conflictul a fost dur.

În casă s-au aprins luminile; s-a luminat şi peluza. Sub porumbar dăinuia întunericul. „Unul şi cu una fac doi“ - cineva a pus CD-ul cu Hildegard Knef, iar eu îmi doream s-o ţin pe Brigitte în braţe şi să dansez cu ea.

– Unde or fi prins-o pe Stephanie... Au pândit-o chiar în preajma cabanei? N-am nici o idee cum ne-au putut urmări, fără să prindem de veste. Eram convinşi că suntem singuri.

Îşi apăsă pumnii strânşi pe ochi şi oftă:

– N-am reuşit încă să scap de coşmar. Nu-mi doresc altceva decât să mă trezesc odată şi să-l uit.

Îmi părea rău pentru el. Dar în acelaşi timp nu ţineam cu adevărat să aflu ce-mi povestea. Nu eram prietenul lui. Îi rezolvasem comanda. Acum, misiunea mea era alta.

– Despre ce aţi vorbit cu Schuler, când aţi fost să-l vizitaţi, în seara aceea?

– Schuler... Dacă-l contrariasem, schimbând tema, Welker n-o arăta. Gregor şi cu mine am fost împreună la el. Ne-a povestit despre munca lui cu actele şi despre urma

partenerului discret de la Strasbourg, de care v-ați ocupat dumneavoastră mai târziu. Altceva...

– L-ați întrebat de bani? Banii din valiză?

– A adus vorba despre ei, dar atunci n-am înțeles prea bine. Dacă găseşti bani în pivniță, devii bănuitor, spunea. Te întrebi ai cui sunt. Că bunurile dobândite pe căi necurate nu au şansa să sporească, a mai spus - oare am uitat noi această regulă? Şi s-a uitat la Gregor.

– Iar dumneavoastră, ce ați...

– N-am fost de față chiar tot timpul. Aveam... aveam diaree şi mă duceam des la toaletă. Pesemne că Schuler a găsit într-o parte a vechii pivnițe, unde nu avea ce căuta de fapt, banii stocați acolo de Gregor. Şi-a pus întrebări şi l-a suspectat pe Gregor, pentru că eu sunt un Welker, iar Gregor nu face parte din familie. Şi atunci şi-a propus să-l aducă pe elevul său de odinioară pe calea cea bună.

A râs, ironic şi trist totodată.

– Ați mai vrea să ştiți în ce dispoziție era Schuler. Mirosea rău, dar îi era bine. De altfel, nu ne-a amenințat deloc. Nici măcar n-a pomenit că are banii. Asta a aflat-o Gregor abia în ziua următoare.

Cântecul se sfârşise, oaspeții aplaudau, râdeau, îşi adresau chemări, apoi melodia începu din nou, cu sonorul mărit. Dacă nu dansam pe sunetele cântecului, mi-aş fi dorit măcar să cânt şi eu, rostind şi cuvintele: „Bunul Dumnezeu vede totul şi te-a zărit de mult“.

Welker îmi puse o mână pe genunchi:

– N-am să uit ce ați făcut pentru mine. Cândva, cu ajutorul lui Dumnezeu, amintirea ultimelor luni va păli. Până acum lucrurile bune care mi s-au întâmplat mi s-au întipărit mai durabil în memorie decât cele rele. Iar ce ați făcut dumneavoastră pentru mine, ca detectiv particular în serviciul meu, a fost un lucru bun.

S-a ridicat de pe bancă.

– Mergem?

Când Hildegard Knef şi-a intonat cântecul pentru a treia oară, am luat-o pe Brigitte la dans.

PARTEA A TREIA

1. Prea târziu

De ce n-au putut rămâne lucrurile aşa cum erau în seara aceea? Atât de uşor, senin şi însufleţit ne părea totul, cu un pic de regret şi un pic de melancolie; regret pentru Stephanie Welker, Adolf Schuler şi Gregor Samarin, da - chiar şi pentru viaţa distrugătoare şi distrusă a lui Gregor Samarin; melancolie, poate pentru că abia acum descopeream cât de firesc intuiau picioarele noastre paşii potriviţi, ca să ne mişcăm laolaltă şi să ne bucurăm unul de celălalt? De ce nu ne-a fost îngăduit să parcurgem dansând anul acesta şi încă unul şi iarăşi unul, mulţi sau puţini, câţi ne mai erau hărăziţi?

Zăream fericirea care mă cuprinsese şi pe feţele celorlalţi; soţii Nägelsbach surâdeau, ca şi cum ar împărtăşi o taină de preţ, de pe chipul lui Philipp dispăruse mâhnirea că îmbătrâneşte, pe obrazul lui Füruzan nu se mai citea oboseala lungului drum din Anatolia până în Germania şi nici osteneala nopţilor - mult prea multe - când făcea de gardă ca să câştige banii pe care-i trimitea alor săi de-acasă, iar Brigitte era radioasă, de parcă toate aveau să se încheie, în sfârşit, cu bine. Welker nu dansa. Se rezema, cu braţele încrucişate, de cadrul uşii şi ne privea - prietenos, dar părând să aştepte să plecăm. La ora când s-a făcut târziu pentru copii, ne-am luat rămas-bun.

După câteva zile am plecat cu Brigitte într-o călătorie: în Sardinia. Mánu avea vacanţă şcolară şi, în chip de surpriză, a fost luat de tatăl său, ca să schieze împreună. Brigitte, care nu prevăzuse această iniţiativă paternă şi nu programase nici

o clientă la cabinetul ei, ca să fie liberă pentru băiat, a decis: „Acum ori niciodată“. Iată că ajunsesem aici: pentru ceea ce făceam sau abandonam, nu mai conta calendarul meu, ci alei.

Zece zile în Sardinia - nu mai petrecusem nicicând atâta timp împreună. Eleganța hotelului nostru aparținea trecutului, pielea de un roşu închis de pe scaune ori sofale era crăpată, candelabrele din sala de mese nu se mai aprindeau, din robinetele de alamă ale băii curgea la început o apă fierbinte cu multă rugină. Dar eram serviți şi îngrijiți cu toată atenția. Hotelul se afla între copacii unui parc copleşit de vegetație, lângă un mic golf marin mărginit de pietriş, şi fie că zăboveam în parc ori mergeam la plajă - nici nu apucam bine să ne-o dorim că ne şi aducea cineva două şezlonguri, o măsuță, o umbrelă de soare, dacă era nevoie, şi, la alegere, un espresso, o apă minerală, un Campari sau un vin alb de prin partea locului.

În primele zile n-am făcut altceva decât să stăm întinşi, să ne mijim ochii, printre frunze, la soare şi să atingem visând orizontul, înălțându-ne deasupra mării. Apoi am închiriat o maşină şi ne-am dus, în sus de-a lungul coastei, în munți, am ajuns, pe ulicioare înguste şi curbate, la sate mărunte, cu biserică, piață şi privelişte spre vale, uneori până la mare. În piață şedeau bătrânii şi mi-ar fi plăcut să mă aşez lângă ei, să-i ascult povestind ce tâlhari fioroşi au fost ei pe vremuri, să povestesc la rândul meu ce detectiv de ispravă am fost cândva şi să mă laud cu Brigitte. La Cagliari am urcat trepte după trepte, până când ni s-a deschis în față terasa bastionului, de unde am privit portul şi acoperişurile oraşului: nici unul nu semăna cu celălalt. Într-un alt mic port am dat peste o sărbătoare, cu procesiune, cor şi orchestră, oamenii cântând din gură şi la instrumente atât de sfâşietor, încât Brigitte a izbucnit în lacrimi. Ultimele zile le-am petrecut iar sub copaci şi la plajă.

În Sardinia m-am îndrăgostit de Brigitte. Sună caraghios, ştiu. Suntem împreună de ani de zile şi altceva m-a legat de ea decât dragostea. Dar abia în Sardinia mi s-au deschis

ochii. Am văzut ce frumoasă era, departe de grijile şi tracasările cotidiene. Ce graţie avea în mişcări, când alerga, cu paşi uşori şi fermi totodată. Ce mamă minunată era pentru Mánu - în ciuda multelor ei temeri, mereu plină de încredere în el. Ce umor putea să aibă. Ce amuzant mă lua peste picior. Cât de afectuoasă era cu mine, răbdându-mi ticurile şi rutinele. Cum îmi masa spatele, când mă durea. Cum aducea lumină şi voioşie în viaţa mea.

M-am străduit să-mi amintesc dorinţele neîmplinite pe care le exprimase uneori şi să i le împlinesc acum, aici. Să-i spun când şi când, fără vreun prilej anume, o vorbă tandră, să-i dăruiesc flori, să-i citesc dintr-o carte, să inventez ceva frumos, ceva ce nu mai făcusem vreodată noi doi împreună, să-i aduc, în chip de surpriză, o sticlă din vinul care i-a plăcut la restaurant, sau poşeta pe care o admirase într-o vitrină - erau atât de mărunte toate aceste bucurii şi mi-era ruşine că o privasem de ele, ca un avar.

Zilele au trecut în zbor. Îmi adusesem cărţi, dar n-am citit nici una până la capăt. Stând în şezlong, mi-era mai drag s-o privesc pe Brigitte citind, decât să citesc eu însumi. Sau să mă uit la ea cum doarme şi se trezeşte. Câteodată nu se dumerea imediat unde se află. Vedea cerul albastru, marea albastră, era un pic zăpăcită, până când toate îi veneau în minte şi îmi surâdea, încă somnoroasă şi fericită.

Îi întorceam fericit zâmbetul. Dar în acelaşi timp eram trist. Din nou reacţionasem prea lent, avusesem nevoie de ani, când ar fi fost de-ajuns săptămâni sau cel mult luni. Şi pentru că am avut totdeauna revelaţia încetinelii mele atunci când, datorită ei, ratasem sau pierdusem ceva irepetabil, m-a copleşit şi de astă dată sentimentul că era, de fapt, prea târziu pentru fericirea noastră.

2. Matei 25, versetele 14-30

Mánu s-a întors bronzat din vacanță, de la schi, şi a umplut-o de fericire pe Brigitte, spunându-i: „Chiar îmi pare bine că sunt din nou aici“. Pe mine m-a surprins comunicându-mi că doreşte să se ducă în dimineața următoare la biserică. În vacanța recentă, ca şi înainte vreme în Brazilia, îl însoțise pe taică-său la liturghie. Pe când aici, zicea el, maică-sa nu-l luase niciodată, până acum, la o slujbă religioasă.

Aşa încât m-am dus cu el, duminică, la Christuskirche. Era soare, lângă Turnul de apă narcisele şi lalelele înfloriseră mai frumoase decât mătăsurile lui Solomon, iar de pe vârful cupolei bisericeşti ne saluta îngerul de aur cu trompeta lui aurită. Ceea ce ne-a spus preotul, comentând pilda despre talanții încredințați mai multor slugi şi despre sluga cea vicleană, care-şi îngroapă partea, în loc să lucreze cu ea, fugind astfel de răspundere, m-a şocat. Eu - ce aveam oare de gând cu banii pe care-i îngropasem în pământul palmierului din biroul meu? Să-i mut într-o cutie a milosteniilor? De fapt, uitasem de ei.

Şi Mánu ascultase cu atenție predica. În timpul prânzului, ne-a povestit că fratele unui prieten de-al lui, fiind doar cu câțiva ani mai mare, cumpără şi vinde acțiuni prin Internet şi-şi sporeşte astfel capitalul. Mánu deducea din acest exemplu, precum şi din pasajul amintit - capitolul 25, versetele 14-30 - al Evangheliei după Matei, că mama ori tatăl lui s-ar cuveni să-i achiziționeze un computer conectat la Internet. Apoi s-a uitat la mine:

– Ori, poate, te oferi tu?

După-masă ne-am dus cu maşina la Schwetzingen şi ne-am plimbat prin Parcul Castelului, pe care, în timpul investigațiilor mele, îl văzusem de atâtea ori, de la distanță. Am hoinărit pe aleea căreia pomişorii de castan, recent plantați aici, îi dădeau un aer atât de tânăr, am trecut pe lângă Oranjerie înspre apeductul roman, am traversat Podul

Chinezesc şi am mers de-a lungul lacului spre Templul lui Mercur. Brigitte ne-a arătat locul unde părinții ei obişnuiau, pe vremuri, să ascundă ouăle de Paşte pentru ea şi sora ei. În fața moscheii, Mánu declamă „Allah îndrumă spre lumina lui pe cel ales de voia sa“, cuvinte învățate la şcoală, în lecțiile dedicate Islamului. Apoi ne-am aşezat la soare, în cafeneaua din Piața Castelului, comandând cafea şi cozonac. I-am recunoscut pe chelneri, nu şi ei pe mine. Mă uitam spre banca Weller & Welker.

În piață se plimbau turişti şi localnici, era multă forfotă. Prin toată această animație o maşină îşi croia drum, fără grabă, răbdătoare; era un automobil marca Saab, de culoare închisă. Opri în cele din urmă în fața băncii. Poarta se roti, deschizându-se şi lăsând maşina să intre în curte.

Atâta tot. O maşină care opreşte în fața porții, poarta care se roteşte, deschizându-se pentru o clipă şi închizându-se la loc. Nu era imaginea pe care o păstram în memorie, de când ținusem sub observație banca pentru prima oară. Atunci Piața Castelului era pustie, iar astăzi plină de lume, atunci numeroasele maşini care intrau şi ieşeau nu puteau trece neobservate, azi Saab-ul închis la culoare se pierdea aproape în forfoteala pieții.

Dar am simțit un fior, de parcă m-ar fi şfichiuit un şoc electric. Te sui în maşină, răsuceşti cheia în contact şi dai drumul radioului, ori ieşi în balcon, poate încă în pijama şi halat, ca să vezi cum e cerul şi să-ți dai seama câte grade sunt afară, cu mâinile sprijinite de balustrada metalică. Şfichiul acela nu te-a durut aproape deloc. Nu durerea, ci altceva te frapează: brusca revelație că maşina, radioul ori balustrada - tot ce ți-e familiar şi pe care te bizui - pot avea şi o altă fațetă, imprevizibilă şi amenințătoare. Dintr-o dată, lucrurile nu mai sunt în ordine, nu mai sunt de încredere, cum le ştiai. Automobilul care a intrat, poarta care s-a rotit, pentru a se deschide şi închide - mă înfiora senzația pe care o mai trăisem o dată: ceva se petrecea sub ochii mei, ceva ce nu era în regulă.

Un client, duminica? Fireşte, nu era exclus, în cazul unei bănci mici şi a unui client de seamă. Dar treaba care, cu toată certitudinea, nu suferea amânare, neţinând seama de o zi de duminică sau de oricare altă sărbătoare, era spălarea de bani.

Când, după o jumătate de oră, poarta s-a deschis, a lăsat cale liberă Saab-ului întunecat la culoare şi s-a închis iar, mă postasem în apropiere. Maşina avea număr de Frankfurt. Geamurile erau opace. Nici o bancnotă de cincizeci de mărci, uitată la despachetare, nu rămăsese agăţată de marginea portbagajului.

Seara, în pat, i-am spus Brigittei că o să mai plec pentru câteva zile. M-a întrebat pe un ton sceptic:

– Cowboy-ul solitar călăreşte pe tăcute spre soare-apune?

– Cowboy-ul călăreşte spre Cottbus, nu spre soare-apune, ci spre soare-răsare. Şi nici nu călăreşte pe tăcute.

I-am spus toată povestea despre spălarea banilor în Banca Cooperatistă Sorbă şi că voiam să mă lămuresc dacă această operaţiune încetase sau continua. I-am povestit despre Vera Soboda. I-am povestit despre Schuler şi banii lui.

– Banii vin din Est şi trebuie să se întoarcă în Est. Poate găsesc un preot sau o instituţie care să-i întrebuinţeze în chip rezonabil. Şi poate găsesc ceva care să-mi fie de ajutor pentru elucidarea morţii lui Schuler.

Brigitte şi-a încrucişat braţele sub cap şi şi-a fixat privirile în tavan.

– Şi eu le-aş găsi banilor o întrebuinţare rezonabilă. Pentru ce mi-ar plăcea să fac, în loc să lucrez la cabinetul meu de masaj, sau pentru ce mi-ar mai fi de trebuinţă la cabinet, sau pentru ce şi-ar dori Mánu - toate, numai utilizări rezonabile.

– Sunt bani obţinuţi pe droguri, prin prostituţie sau şantaj. Nu sunt buni. O să fiu bucuros când o să scap de ei.

– Banii n-au miros - asta nu te-au învăţat?

M-am ridicat în coate şi m-am uitat la Brigitte. După un timp şi-a luat ochii din tavan şi m-a privit, la rândul ei, drept în faţă.

Expresia ei nu-mi plăcea.

– Hai, Brigitte...

N-am mai ştiut ce să-i spun.

– Poate că de aceea eşti aşa cum eşti. Un bărbat singuratic, dificil, în vârstă. Nu vezi norocul, când îți iese în cale, darmite să-l prinzi - cum l-ai putea prinde, o dată ce nu-l vezi? În cazul de față, îți pică în mână, dar îl laşi să ți se scurgă printre degete. Cum laşi să-ți scape printre degete şi norocul nostru.

S-a uitat din nou în tavan.

– Nu vreau ca norocul nostru...

– Ştiu, Gerd. Nu vrei, dar asta faci.

Ascultam răsunetul vorbelor ei. Nu eram dispus să mă întorc pe o parte în pat, singuratic, dificil şi bătrân. Nu după zilele din Sardinia.

– Brigitte?

– Da.

– Ce ți-ar plăcea să faci, dacă n-ai lucra la cabinet?

A tăcut atât de lungă vreme, încât am crezut că n-o să mai spună nimic. Apoi a plâns un pic. Câteva lacrimi doar.

– Mi-ar fi plăcut să am copii cu tine. Pe Mánu l-am avut în ciuda steriletului. Cu tine n-am rămas însărcinată, deşi nu m-am protejat. Ar fi trebuit să încercăm în vitro.

– Tu şi cu mine în eprubetă?

– Crezi că medicul ne-ar amesteca în eprubetă, cum prepară barmanul un cocteil în mixer? Nu, el aşază spermatozoidul tău şi ovulul meu pe o lamă de sticlă, iar ele fac ce se face în pat, adică dragoste.

Mă încânta imaginea celor două celule îngemănate pe sticlă.

– Acum e prea târziu, spuse ea.

– Îmi pare rău, Brigitte. Tocmai ți-am vorbit despre Schuler - ar mai fi în viață, dacă n-aş fi reacționat atât de lent. Reacționez prea lent dintotdeauna, nu doar de când îmbătrânesc. Pe tine ar fi trebuit să te întreb după prima noastră noapte dacă vrei să te căsătoreşti cu mine.

Mi-am întins brațul, şi după o clipă de ezitare Brigitte şi-a ridicat un pic capul; mi-am strecurat brațul sub capul ei.

– Pentru asta n-ar fi prea târziu.

– Vrei?

S-a lipit de mine şi a şoptit „da“ în subsuoara mea.

– Nu mai duc la capăt decât cazul ăsta. Ultimul meu caz.

3. Să furi tractoare

De astă dată am ocolit Berlinul. Am plecat cu maşina, am părăsit autostrada lângă Weimar şi mi-am făcut propriul meu traseu. În meandre. Aproape de Cottbus era un parc amenajat de un duce, Pückler, cu o piramidă pentru el şi soția lui, o alta pentru calul lui preferat şi încă una pentru câinele pe care-l iubea cel mai mult. Iubita lui egipteană a trebuit să se mulțumească, timpuriu, cu un simplu mormânt în cimitir; fusese tânără şi frumoasă, cu părul şi pielea de culoare întunecată, dar fragilele bronhii orientale nu făcuseră față climei sorbilor. O înțelegeam. Nici eu nu-i făcusem față, la vizita mea precedentă.

O sunasem pe Vera Soboda dimineața, acasă, iar ea mă invitase la cină. A pus pe masă cartofi cu brânză de vaci şi o bere de Lausitz, din zonă, în care se simțea tăria hameiului, dar care-ți luneca plăcut pe gât.

– Ce vă aduce la Cottbus?

– Tot Banca Sorbă. Ştiți cum aş putea avea acces la datele despre care mi-ați povestit?

– Nu mai lucrez acolo. M-au concediat.

A râs:

– Degeaba afişați o mutră atât de nedumerită. Ştiți, de fapt, nu eram şefă cu adevărat. Am avut doar grijă de toate, pentru că trebuia s-o facă cineva şi postul de şef era vacant. Acum două săptămâni însă a fost ocupat de un prostănac, care habar n-are de treburile bancare. După trei zile am

intrat în conflict cu el şi m-a dat afară. Iute ca fulgerul! S-a proțăpit lângă masa mea de lucru şi mi-a spus: „Doamnă Soboda, sunteți concediată. Vă dau o jumătate de oră, ca să eliberați biroul de obiectele dumneavoastră personale.“ Şi a rămas în picioare lângă birou, păzindu-mă, ca şi cum altfel aş fi luat cu mine perforatorul sau clamele de birou sau stiloul. Apoi m-a însoțit până la uşă şi a adăugat: „Vă primiți salariul încă şapte luni. Fără supărare.“

– Ați fost la un avocat?

– Acela a dat din cap şi n-a vrut să-mi promită nimic. Poate, zicea, i-am spus puțin prea drastic noului şef ce gândesc despre el. Aşa că m-am lăsat păgubaşă. Nu suntem experimentați, noi, cei din Est, în materie de procese. Iar dacă pierd, de unde bani ca să plătesc?

– Şi acum?

– Ar fi destule de făcut aici. Însă există o problemă: ce ne-ar fi de trebuință nu aduce bani, iar ce aduce bani nu ne prea e de trebuință. Dar o să ne descurcăm noi. Bunul Dumnezeu nu va lăsa de izbelişte o bravă comunistă, cum obişnuia să spună şefa mea, de la care am învățat meserie.

Eram încredințat că o s-o scoată la capăt. Arăta din nou ca o tractoristă, alături de care ți-ar plăcea să porneşti la drum, ca să furi tractoare.

Şi-a încrețit fruntea:

– Ce date vă interesează?

– Aş vrea să ştiu dacă se mai spală bani.

– Dar mi-ați scris...

– Aşa e. Însă nu mai sunt sigur dacă e adevărat ce v-am scris. Am impresia că...

– Vă pricepeți să lucrați la computer?

– Deloc.

S-a sculat de pe scaun, şi-a proptit brațele în şolduri şi m-a măsurat de sus până jos.

– Să intru pe furiş, împreună cu dumneata, prin noapte şi ceață, în Banca Sorbă, să pun în funcțiune computerul şi să caut nişte date, numai pentru că dumneata ai o impresie?

Să-mi risc capul pentru o impresie? Crezi că mă mai angajează în vreo bancă măcar pe post de măturătoare, dacă mă prinde în Banca Sorbă? Cum îți trece prin minte că aş...

Stătea în fața mea şi îmi făcea scandal, cum nu-mi mai făcuse nimeni în afară de mama. Dacă m-aş fi ridicat şi eu în picioare, aş fi fost cu un cap mai înalt decât ea şi aş fi destrămat vraja. Aşa că am rămas rezemat şi am privit-o cu mare entuziasm, până când s-a oprit din cuvântare, s-a aşezat la loc şi a izbucnit în râs.

– Am spus eu să intrăm pe furiş?

– Nu, a râs ea, eu - eu am spus-o şi chiar m-aş furişa cu plăcere în bancă şi aş răscoli programele şi datele stocate. Dar nu merge. Nici dacă m-aş asocia cu dumneata, care n-ai pomenit nimic despre furişarea în bancă, dar te-ai gândit la asta.

– Dar fără dumneata? N-aş putea să mă strecor de unul singur în bancă, să pun în priză computerul şi să-mi caut datele?

– Nu mi-ai spus dumneata adineauri că nu ştii să umbli la computer?

– N-ai putea să-mi descrii dumneata, pas cu pas, cum ai procedat atunci când ai descoperit totul? Mă gândesc...

– ... să devii peste noapte un hacker? Las-o baltă, domnule Selb!

– Dar...

– E aproape unsprezece noaptea, iar sorbii se culcă devreme. Mai bem o bere şi îți aştern patul pe divan.

4. În dulap

– Doar ca un joc al imaginației - există vreo posibilitate să te strecori, prin noapte şi ceață, cum spuneai dumneata, doamnă Soboda, în Banca Sorbă?

Îi puneam întrebarea la micul dejun şi mi-a răspuns atât de repede, încât era cert că şi ea cântărise ipotezele, în timpul nopţii.

– N-ar fi nevoie să se facă noaptea această treabă. S-ar putea descuia cu şperaclul, în timpul după-amiezii, uşa camerei unde îşi prepară angajaţii ceaiul. Acolo, omul nostru s-ar ascunde în dulapul cu tabloul electric, până când pleacă toţi. Atunci, ar fi stăpân pe bancă. Problema nu este cum să intre, ci cum să iasă. Dimineaţa, la şapte, când vin femeile de serviciu, omul nostru ar trebui să se ascundă din nou, până la ora când începe programul băncii şi el s-ar putea amesteca printre clienţi. Dar nu e rost să te adăposteşti în dulapul ăla cu tabloul electric, fiindcă acolo se păstrează şi tot ce ţine de curăţenie; în toalete, în camera xeroxurilor, în spatele ghişeelor şi pe sub birouri se bagă femeile de serviciu ca să facă curat, iar în încăperea seifurilor sau în cea a caselor de bani nu se poate intra.

– Cum intră femeile de serviciu în camera unde se pregăteşte ceaiul?

– Au chei pentru o uşă laterală.

– Când intră femeile pe uşa asta, poţi să treci în viteză pe lângă ele?

Ea îşi chibzui răspunsul. Micul dejun cuprindea ouă cu slănină prăjită şi cartofi, pâine cu marmeladă şi cafea. Mânca de parcă nu s-ar mai fi hrănit de mult şi urma să n-aibă parte lungă vreme de altă masă. Când am capitulat înainte de al doilea ou, a golit şi farfuria mea.

– Dimineaţa se cade să mănânci ca un episcop, la prânz ca un preot, iar seara ca un călugăr cerşetor... Să treci în viteză pe lângă femeile de serviciu? Dacă s-ar speria, ar alerta poliţia... Dar, în definitiv, de ce nu?...

Şterse ambele farfurii cu o felie de pâine, până le lăsă curate.

– Ne mai continuăm un pic jocul? Râse:

– Doar nu-i strică nimănui, aşa-i?

– Dacă omul nostru ar ajunge la bancă şi nu s-ar descurca în faţa computerului cu programele şi cu datele, dar ar avea

un telefon mobil şi ar putea suna pe cineva care se pricepe, atunci...

Râse iar. Râdea săltându-şi burta, râdea atât de tare încât se ținea de masă, de parcă altfel ar fi căzut de pe scaun. Am aşteptat să se liniştească.

– Doamnă Soboda, mi-ai putea explica dumneata, la computerul dumitale, cum va trebui să procedez la noapte? Şi m-ai putea ajuta, dacă m-aş împotmoli şi te-aş suna pe telefonul meu mobil? Ştiu că n-am prea multe şanse să descopăr ceva, dar n-o să am linişte dacă nu încerc.

S-a uitat la ceas.

– Peste şase ore. Dumneata ai un telefon mobil?

Am pus-o să-mi descrie drumul la magazinul de resort şi mi-am cumpărat telefonul. Când am revenit, doamna Soboda s-a aşezat cu mine în fața computerului. Îmi explica şi mă instruia, eu puneam întrebări şi exersam. Să introduc parola. Care putea fi parola exactă? Cum se putea trece de la obişnuitul sistem de lucru bancar la arhiva înregistrărilor din procesele verbale? Cum puteam verifica starea conturilor din sistemul de lucru normal, dar şi operațiunile efectuate în arhivă? Cum se putea ajunge de aici la procedeele de spălare a banilor? Cum să descriu la telefon ce apărea pe ecran? La ora trei îmi vâjâia capul.

– Mai aveți la dispoziție câteva ore să recapitulați totul. Şeful cel nou stă până târziu în bancă; înainte de opt seara n-ar fi prudent să ieşiți din dulap.

Mi se adresa din nou cu „dumneavoastră“. Mă mai lămuri o dată cum să pătrund în încăperea-ceainărie.

– Baftă!

Am parcat maşina într-o străduță din preajmă şi am intrat în Banca Sorbă. Prin sala ghişeelor, pe lângă casierie, spre scurtul coridor învecinat cu toaletele şi încăperea ceaiurilor, până la acea intrare laterală - n-a fost greu. Nu mi-a dat nimeni atenție, când treceam fără grabă prin aglomerata sală a ghişeelor şi nici când, ajuns în scurtul coridor, am descuiat

repede cu şperaclul uşa spre camera ceaiurilor şi am încuiat-o la loc, după ce am intrat.

Dulapul cu pricina era plin; a trebuit să scot şi să stivuiesc cu grijă mături, perii, cârpe, găleți şi detergenți, până mi-am făcut loc. Nu era un loc comod. Stăteam în poziție de drepți, având tabloul electric, cu picioarele strânse şi brațele lipite de trup. Mirosul detergenților era foarte intens, dar nu simțeam o mireasmă de lămâie proaspătă, ci un amestec de odori, de la cel al săpunului de rufe la acela de amoniac, dar şi de fructe putrede. Întâi am lăsat deschisă uşa dulapului; credeam că o să aud la timp paşii cuiva pe cale să intre în încăpere. Dar când a venit cu adevărat cineva, n-am prins de veste decât atunci când omul înaintase de-a binelea prin cameră; dacă s-ar fi uitat în direcția mea, aş fi fost pierdut. Aşa că am închis uşa dulapului. La ora patru, când se terminau orele de program ale Băncii Sorbe, încăperea-ceainărie s-a animat. Salariații care au fost de serviciu la ghişee şi mai aveau de rezolvat treburi la birou îşi permiteau o pauză, pentru ceai sau cafea. Auzeam şuieratul şi gâlgâitul maşinii, clinchetul ceştilor şi al linguriților, comentarii despre clienți şi bârfe despre colegi. Nu eram la largul meu în dulap. Dar pauza a trecut repede.

În restul orelor, timpul se țâra cu încetinitorul. La începutul intervalului, am recapitulat tot ce învățasem despre funcționarea computerului. Dar curând nu mă mai puteam gândi la nimic altceva decât la un mod de a-mi muta picioarele măcar cu un centimetru sau a-mi schimba cât de cât poziția brațelor, ca să mă doară mai puțin. Mă mai gândeam când şi când, cu mare admirație, la soldații care făceau de gardă în posturi rigide, în fața Palatului Buckingham sau la Elysée. Am ajuns să-i invidiez pentru spațioasele lor gherete. Uneori auzeam câte un zgomot. Dar nu-mi dădeam seama dacă venea din sala ghişeelor sau din stradă, dacă un scaun era împins spre o masă-birou sau o maşină se ciocnise de alta, ori o scândură căzuse de pe o schelă. La ora opt îmi propusesem să ies din dulap, să

deschid uşa încăperii şi să înaintez cu prudenţă spre sala ghişeelor.

Însă la opt fără un sfert planul mi-a fost zădărnicit. Am auzit iarăşi un zgomot. Dar pe când mă întrebam de unde vine şi ce înseamnă, uşa încăperii a fost deschisă cu violenţă, gălăgios. Pentru o clipă a urmat o tăcere; cel ce intrase stătea locului, ca şi cum şi-ar plimba privirile peste chiuvetă, plită şi frigider, peste masă şi scaune, peste dulăpiorul de vase suspendat deasupra chiuvetei şi dulapul cu tabloul electric din preajma plitei. Apoi, insul a făcut energic cei câţiva paşi până la dulapul meu şi a deschis cu brutalitate uşa.

5. Costum închis, cu vestă

Întâi, lumina mi-a luat vederea şi abia am desluşit un bărbat stând în faţa mea. Am închis o clipă ochii, i-am deschis brusc şi am clipit. Apoi l-am recunoscut. Cel din faţa mea era Ulbrich.

Karl-Heinz Ulbrich, în costum închis cu vestă, la care asortase o cămaşă roz şi o cravată roşie. Purta ochelari cu lentile înguste în ramă argintie, prin care îmi arunca o privire ce se voia autoritară şi ameninţătoare.

– Domnule Selb...

Am început să râd. Râdeam, fiindcă mă relaxam după încordarea atât a ultimelor minute, cât şi a lungilor ore de aşteptare, în poziţie de drepţi. Râdeam de costumul lui Ulbrich şi de felul cum mă privea. Râdeam pentru că fusesem surprins în dulap, ca şi cum aş fi fost amantul Băncii Sorbe şi Ulbrich soţul ei gelos.

– Domnule Selb...

Glasul nu suna nici autoritar, nici ameninţător. Cum de uitasem ce tinerel simţitor era Ulbrich? Am încercat să închei accesul de râs în aşa fel încât el să se simtă întâmpinat cu

un dram de simpatie şi nu cu ironie. Dar era prea târziu şi am ghicit din expresia lui că-l jignisem o dată în plus.

– Domnule Selb, râsul o să vă treacă foarte curând. Aţi pătruns aici ilegal.

Am dat din cap.

– Da, domnule Ulbrich. Eu sunt. Cum m-aţi găsit?

– V-am văzut maşina în străduţa din preajmă. Unde era să fiţi decât la noi?

– Nu-mi imaginam că cineva o să-mi recunoască maşina aici, la Cottbus. Dar poate că trebuia să-mi vină ideea că Welker o să vă trimită încoace, în calitate de nou şef.

– Dacă vreţi să insinuaţi... dacă insinuaţi că eu... Domnule Selb, insinuarea dumneavoastră, că l-aş fi şantajat pe domnul director Welker, este o neruşinare, la care mă opun în chipul cel mai categoric. Domnul director Welker a observat ceea ce n-aţi fost în stare să observaţi dumneavoastră şi este bucuros că-mi poate folosi serviciile. E bucuros, înţelegeţi?

Am ieşit din dulap şi picioarele mele înţepenite au răsturnat detergenţii, găleţile, periile şi măturile. Ulbrich mă privea cu reproş. De ce, de câte ori îmi ieşea în cale, îmi simţeam conştiinţa încărcată? Nu eram tatăl lui. Nu în postura de tată eşuasem în relaţia cu el. Nu-i eram nici unchi, nici văr, nici frate.

– Da, înţeleg. Nu-l şantajaţi. E bucuros că lucraţi pentru el. Iar acum aş vrea să plec.

– Aţi pătruns ilegal...

– Am epuizat subiectul ăsta. Welker nu ar dori să se işte necazuri în banca lui. Eu şi poliţia - ar fi un necaz. Probabil n-ar vrea nici măcar să afle că am petrecut câteva ore în banca lui, în vecinătatea unor mături şi găleţi. Uitaţi de intruziunea ilegală. Uitaţi-o, şi lăsaţi-mă să ies.

A clătinat din cap, dar s-a rotit pe călcâie şi a ieşit din încăpere. L-am urmat spre intrarea laterală. A descuiat uşa şi m-a lăsat să plec. Am privit strada în lung şi în lat şi am

auzit uşa închizându-se în urma mea şi cheia întorcându-se de două ori în broască.

Străduța unde îmi parcasem maşina era pustie. Intenționam să ajung la Piața Veche, dar am greşit direcția şi am ajuns la o stradă largă, necunoscută. Nici aici nu se afla nimeni. Seara era călduță şi invita la hoinăreală, la stat pe afară, la şuetă în fața unui pahar de vin sau de bere, la flirt şi drăgosteală, dar localnicilor din Cottbus nu părea să le stea mintea la nimic din toate astea. În cele din urmă am dat, după o cotitură, de o ospătărie turcească, în fața căreia stăteau pe trotuar o masă cu două scaune; m-am aşezat şi am comandat o bere şi sarmale în foi de viță.

Pe celălalt trotuar, doi tineri îşi tot făceau de lucru la motoretele lor şi porneau din când în când motorul, lăsându-l să urle. După o vreme au demarat, au făcut un tur în jurul blocului şi încă unul şi iarăşi unul. Apoi au oprit iar pe trotuarul celălalt, lăsând motoarele să meargă şi să urle cu intermitențe; după alt răstimp şi-au reluat rundele. Au continuat tot aşa, fără să se oprească. Băieții aveau un aer cumsecade şi ce-şi strigau unul altuia suna inofensiv. Şi totuşi, zgomotul motoarelor stăruia în aer atât de agresiv, ca sunetul bormaşinii la dentist. Înainte să simți durerea în dinte, o simți în creier.

– Nu sunteți de aici.

Proprietarul ospătăriei mi-a pus pe masă farfuria, paharul şi sticla.

– Aşa e. Cum e viața pe-aici?

– Auziți doar cum e. Mereu se întâmplă ceva.

Până să apuc să-l întreb ce se mai întâmplă, în afara agitației celor doi tineri cu motoretele, s-a întors în local. Am mâncat sarmalele cu degetele. Tacâmuri nu mi s-au oferit. Apoi mi-am turnat berea în pahar.

Nu credeam că Ulbrich l-a şantajat pe Welker. Mai degrabă Welker, avertizat de mine, îi telefonase lui Ulbrich, îi făcuse o invitație şi-l angajase. Nu era greu să-ți dai seama că pentru

Ulbrich o slujbă valora mai mult decât tot ce ar fi putut obține prin șantaj.

Să-i fie indiferent lui Welker că locul eficientei Vera Soboda fusese luat de atât de puțin informatul Karl-Heinz Ulbrich? Sau schimbul chiar îi convenea? O socotea prea informată pe doamna Soboda? Dar de unde ştia el cât de informată era? Oare arhiva cu evidența operațiunilor înregistrase escapadele ei, ghidate de computer, intruziunea ei în sistemul de lucru al băncii? Dacă Welker înțelesese şi o înlocuise deliberat cu neştiutorul Ulbrich, pentru a-şi vedea liniştit mai departe de spălarea banilor - ce puteam deduce de aici în privința morții lui Schuler?

6. Treabă murdară

Abia apucase Vera Soboda să mă salute, că a şi sunat la uşă.

– Ați crezut că m-ați intimidat. Ați crezut că de-aia v-am dat drumul. Aşa-i?

Karl-Heinz Ulbrich m-a privit triumfător:

– Am vrut doar să descopăr cine vă ajută.

Acum o privea pe Vera Soboda.

– O să regretați. Dacă v-ați închipuit că puteți să luați o leafă de la Banca Sorbă şi totodată să vă băgați nasul unde nu vă fierbe oala, v-ați înşelat amarnic.

Doamna Soboda s-a uitat la Ulbrich ca şi cum voia să-l strângă de gât. Dacă mă băgăm între ei, n-avea să rămână prea mult din el, dar nici din mine. Fără să-l scape din ochi, m-a întrebat:

– V-ați lămurit?

– Nu. Dar faptul că Welker te-a înlocuit tocmai pe dumneata cu el s-ar potrivi cu ce cred eu. Dumneata ştii ce-a fost în joc aici. El nu ştie. Totuşi, asta nu dovedeşte nimic.

– Ce anume nu ştiu?

– Idiot util!

Era atât de scârbită, încât n-avea nevoie de dovezi.

– Ce...

– Nu vă mai daţi mare! De ce credeţi că Welker v-a adus pe post de nou şef tocmai pe dumneavoastră, care vă pricepeţi la treburile bancare cât mă pricep eu să cresc struţi? Fiindcă aţi fi în stare să conduceţi Banca Sorbă? Ce tâmpenie! Unicul motiv e că nu v-aţi prins ce se întâmplă aici: că în Banca Sorbă se spală bani. Ba nu, nu e unicul motiv. Mai există unul: felul cum vă purtaţi cu colegele şi colegii din bancă. Şi că vă pretaţi la orice mârşăvie.

– Ei, nu mai spuneţi! Munca la bancă nu ţine de vrăjitorie, iar eu nu sunt omul care să nu se prindă, atunci când e cazul. Altfel, cum v-aş fi demascat pe voi amândoi? În Est, am lucrat la secţia XVIII, o secţie-cheie, care se ocupa de securitatea economiei populare, iar acolo nu erau încadraţi decât cei mai capabili. Cei mai capabili, aşa să ştiţi! Spălare de bani - mă faceţi să râd!

– Aţi fost la Stasi!

Doamna Soboda l-a privit mai întâi cu uimire, iar apoi de parcă-l revedea după o lungă vreme, amintindu-şi de el treptat, reconstituindu-i faţa trăsătură cu trăsătură.

– Era de aşteptat. În rahat aţi fost, în rahat aţi rămas! Dacă nu mai lucraţi pentru ai noştri, lucraţi pentru ceilalţi. Pentru cine vă foloseşte şi vă plăteşte.

– Rahat? Selb a intrat în bancă prin efracţie, iar dumneavoastră vă înverşunaţi împotriva mea, mie îmi aruncaţi în faţă acuzaţii monstruoase şi lipsite de temei - ăsta da rahat. Cum adică, nu mai lucrez pentru ai noştri, ci pentru ceilalţi! Ce anume, vă rog să-mi precizaţi, aş mai putea lucra pentru ai noştri? Vorbiţi de parcă i-aş fi trădat - o prostie mai mare n-am mai auzit de mult! Noi nici nu mai existăm, există doar ceilalţi!

Tot mai încerca să-şi menţină aerul de superioritate, dar vocea îi trăda oboseala şi disperarea. Părea să fi crezut în

RDG şi în Stasi, să-şi fi iubit munca, să se simtă debusolat fără ea. Parcă rămăsese orfan.

Dar Vera Soboda nu-l ierta. Ieri la Stasi, azi angajat la o Bancă vest-germană cu statut îndoielnic, ignorant pe plan profesional, purtându-se urât în relaţia cu colegele şi colegii, impunându-i-se fără rost prezenţa lui, pentru ca apoi să-i şi ia locul - o înfuriase prea tare ca să aibă ochi pentru oboseala şi disperarea lui şi să-i fie milă de el. I se cerea efectiv prea mult.

– Ştiu şi eu că noi nu mai existăm. Nici nu mă refer la trădare - dar a fost o treabă murdară ce aţi făcut înainte şi e o treabă murdară ce faceţi acum. Pregătiţi de-acum concedierile, nu-i aşa? Toată lumea e la curent. Vreţi să ştiţi cum vi se spune? Îngerul morţii - şi nu-i un motiv de mândrie că oamenii se tem de dumneavoastră. Poate să-ţi fie teamă şi de un cârnăcior, dacă e suficient de toxic şi de scârbos.

– Doamnă Soboda...

Aş fi vrut s-o liniştesc. Dar nici Ulbrich nu mai era dispus să cedeze.

– Daţi-vă jos de pe caii cei mari! Dacă ar fi adevărat că se spală bani în bancă, asta nu se întâmplă doar de câteva săptămâni, ci de pe vremea când eraţi şi dumneavoastră acolo, aşadar cu ştiinţa dumneavoastră, sub ochii dumneavoastră. În ce măsură v-aţi implicat? Ce aţi făcut împotrivă? V-aţi dus oare la poliţie?

Îşi redobândise privirea triumfătoare:

– Rahat? Aţi stat cu amândouă picioarele în rahat şi v-ar plăcea să staţi în continuare în el. Dacă cineva s-a pretat la porcării, dumneavoastră aţi fost aceea.

Acum Vera Soboda părea extenuată. A dat din umeri, şi-a înălţat braţele şi le-a lăsat să cadă, a plecat din vestibul, unde ne aflam, în camera de zi şi s-a aşezat. Ulbrich s-a luat după ea.

– Nu scăpaţi atât de uşor! Aştept măcar o scuză din partea dumneavoastră.

Nici el nu ştia ce ar mai fi putut să spună.

M-am dus în bucătărie, am scos trei sticle de bere din frigider, le-am deschis şi am venit cu ele în cameră. Am pus una în faţa Verei Soboda, pe masă, alta în faţa scaunului gol, iar cu a treia m-am aşezat eu pe divan. Ulbrich s-a apropiat, a rămas mai întâi în picioare, lângă scaunul gol, s-a aşezat apoi, cu un gest stingher, pe margine, a luat berea şi a început s-o mişte încet între palme. Era atâta linişte, încât am putut auzi zumzetul computerului din seră.

– Noroc!

Ulbrich şi-a ridicat sticla şi a luat o înghiţitură. Vera Soboda se uita la mine şi la el, de parcă nici n-am fi acolo. Ulbrich îşi drese glasul:

– Îmi pare rău că v-am concediat. N-a fost nimic personal. N-am primit vreo explicaţie, ci doar o indicaţie - şi ce era să fac? Şi eu sunt conştient că nu mă pricep la problemele bancare. Dar poate că nu e nevoie de cineva care să se priceapă. Poate e de ajuns cineva care să ştie să dea un telefon. De câte ori nu înţeleg ceva, dau un telefon şi capăt lămurirea cerută.

Tuşi uşor:

– Cât despre treaba murdară pentru ceilalţi, cum v-aţi exprimat - noi nu mai avem nimic de raportat, nimeni dintre noi, nici dumneavoastră, nici eu, iar cine n-are nimic de raportat trebuie să accepte orice muncă i se oferă. Nici asta nu-i ceva personal.

Mai luă o înghiţitură bună, râgâi uşor, îşi şterse gura cu dosul palmei şi se ridică:

– Mulţumesc frumos pentru bere. Noapte bună.

7. Cartofi prăjiţi

– A plecat?

Ulbrich închisese atât de discret uşa apartamentului şi coborâse atât de grijuliu scările, încât nici un zgomot nu tulburase linişştea.

– A plecat.

– M-am purtat cum n-ar fi trebuit. Iar când aş fi putut să dreg lucrurile, la urmă, am ratat şi ocazia aceea. Omul avea dreptate şi chiar s-a străduit să fie amabil. De supărată ce eram, n-am fost în stare să-i răspund măcar la „noapte bună“.

– Supărată pe el?

– Pe el, pe mine, pe faptul că-l găsesc atât de respingător.

– Nu e respingător.

– Ştiu. Şi de aceea, printre altele, mi-e ciudă pe mine. Corect ar fi să-i cer scuze.

– Salata cu mezeluri din frigider e pentru noi?

– Da. Aveam de gând să fac şi nişte cartofi prăjiți, pe lângă ea.

– Mă ocup eu.

Am găsit în bucătărie cartofi fierți, ceapă, slănină şi ulei. Să tai totul mărunt, să aud cum sfârâie uleiul în tigaie, să simt mirosul mâncării - după harța dintre Vera Soboda şi Ulbrich, astea îmi făceau bine. Nu, înfrângerile nu te fac mai bun, ci mai mic. Înfrângerile din viața mea nu m-au făcut mai bun, după cum eşecurile îndurate o dată cu Schimbarea şi cele de după Schimbare i-au diminuat pe Vera Soboda şi pe Karl-Heinz Ulbrich. Înfrângerile nu se plătesc numai cu tot ce-ai investit într-o cauză. Fiecare din ele îți mai ia o parte din credința că vei trece măcar de următoarea încercare, că vei ieşi biruitor din următoarea bătălie, că vei reuşi să iei în piept viața.

Am adus mâncarea şi ne-am aşezat la masă. Vera Soboda a vrut să afle ce-am pățit la Banca Sorbă şi i-am făcut o relatare. I-am povestit cum l-am cunoscut pe Ulbrich şi i-am explicat de ce eram convins că, de fapt, nu ştia despre spălarea banilor, mai veche sau mai nouă, de la Banca Sorbă.

– A bănuit că la Weller & Welker se petrec lucruri necurate, a spus ceva despre mafia rusă sau cecenă şi poate chiar s-a

gândit la spălarea de bani. Dar ceva precis - el, de unul singur, n-avea cum să descopere, iar Welker, nici vorbă, nu l-a inițiat în chestiunea asta: dacă mai există ceva în care să-l fi putut iniția.

– Dacă... Probabil că m-am pripit cu deducțiile mele, zise ea.

– Aşa e.

– Atunci poate că Ulbrich nici nu greşeşte, spunând că nu mai e nevoie de cineva care să se priceapă la treburile bancare. Poate că Banca Sorbă e obligată să facă economii, tocmai pentru că nu se mai spală bani, deci e nevoită să treacă la concedieri şi s-a început cu mine. Poate că au vrut să scape de mine, ca să nu le fac greutăți la celelalte concedieri.

M-a privit cu un zâmbet trist şi a dat din cap, cu resemnare:

– Nu, aşa ceva e doar un vis. Nu le-aş fi făcut greutăți la celelalte concedieri.

M-am ridicat de la masă şi am luat din geanta mea de voiaj punga cu banii lui Schuler. I-am povestit cum au ajuns banii la mine şi cum era de presupus că dăduse Schuler de ei.

– Dumneata îmi spuneai că ar fi multe de făcut aici, în Est. Ia dumneata banii şi foloseşte-i pentru ce-i de făcut.

– Eu?

– Da, dumneata. Fireşte, nu gândesc să rezolvi tot ce-i de făcut. Doar o parte.

– Eu... M-ai luat... M-ați luat prin surprindere. Nu ştiu dacă eu... Adică, idei aş avea. Dar dumneata ai văzut, domnule Selb, cât de repede mă aprind, iar la mânie fac cele mai nechibzuite lucruri. N-ai vrea... n-ați vrea să vă adresați cuiva care... care ar fi mai bun decât mine? N-ați vrea chiar dumneavoastră...

A doua zi dimineața am găsit-o în bucătărie, în cămaşă de noapte. Împărțise majoritatea banilor în mici grămezi înşirate pe masă şi număra restul bancnotelor cu o dexteritate ieşită din comun.

– Ei da, râse ea, văzându-mi privirea mirată, noi aici am mai învățat cu adevărat cum se numără banii, şi cine număra cel mai repede ajungea activist.

– Te-ai hotărât, doamnă Soboda?

– Sunt aproape o sută de mii de mărci. Vă voi da socoteală pentru fiecare bănuț.

Mi-a întins o mică legitimație de culoare gri.

– Am găsit-o printre bancnote.

Era un paşaport al Reich-ului German. L-am deschis şi am găsit fotografia şi înregistrarea pe numele Ursula Sara Brock, născută la 10 octombrie 1911. Deasupra numelui se afla o ştampilă cu o literă stilizată: J1. Împreună cu banii, îmi dădeam seama că Schuler îmi încredințase un legat. Un legat care mă lăsa perplex. Am răsfoit paşaportul, l-am întors pe o parte şi pe alta şi l-am pus în buzunar.

Conform legilor rasiale ale Germaniei naziste, inițiala J (de la Jude - evreu, în germană) figura obligatoriu în actul de identitate al cetățenilor evrei, după cum numelor de botez feminine li se adăuga obligatoriu apelativul „Sara“ („Israel“, în cazul bărbaților).

8. Ai grijă!

La întoarcere, am mers pe autostradă. Voiam să mă încadrez în fluxul maşinilor, fără să fiu obligat să fiu atent la volan şi fără să mi se abată atenția de la ce mă preocupa: voiam să mă gândesc.

Cine era Ursula Brock? Dacă ar trăi, ar fi o doamnă tare bătrână, prea puțin potrivită în rolul persoanei care-l speriase de moarte pe Schuler. Să-l fi speriat Samarin sau oamenii lui... Tuturor întrebărilor li se mai adăuga una: de ce, dacă ar fi fost aşa, nu-i luaseră imediat banii? Să fi fost Welker, care abia mai târziu se apucase şi el de spălat bani, dacă-i spăla... Nu, chiar dacă aş fi putut dovedi că Welker

spăla bani şi azi, nu prea avea sens să-l fi înspăimântat mortal pe Schuler, atunci. Sau, poate, ştia de atunci că avea să-l moştenească pe Samarin, preluând spălarea banilor, şi se temea de curiozitatea neobosită şi eficientă a lui Schuler?

Ţineam dreapta, înaintând între camioane, perechi vârstnice în automobile vechi, marca Ford sau Opel, turişti polonezi în nişte epave de maşini pârâind şi fumegând şi comunişti nedezminţiţi, în Trabanturi vopsite în culori pastel.

Câteodată, când nişte gaze de eşapament împuţeau prea tare aerul din faţa mea, treceam spre stânga şi înaintam pe lângă camioane, polonezi şi comunişti, până când găseam o altă pereche vârstnică, în urma căreia îmi puteam relua traseul pe dreapta. La un moment dat am zărit tronând pe un torpedo un câine din plastic, mişcându-şi capul dintr-o parte într-alta, în sus şi în jos, plin de o meditativă tristeţe.

O maşină Saab de culoare închisă în Piaţa Castelului din Schwetzingen şi înlocuirea Verei Soboda prin Karl-Heinz Ulbrich - în ultimă instanţă era atât de puţin, încât mă întrebam dacă nu cumva aveam ceva împotriva lui Welker. Îl invidiam pentru bogăţia, pentru banca, pentru casa, pentru copiii lui? Pentru că obţinuse şi obţinea totul fără efort? Pentru uşurinţa cu care trecea prin viaţă? Pentru capacitatea de a nu se lăsa atins de răul care i se făcea ori pe care-l săvârşea el însuşi? Îi pizmuiesc oare bătrânii pe tineri? Există o lipsă de toleranţă a generaţiei războiului şi a celei imediat postbelice faţă de generaţia miracolului economic? A celor împovăraţi de vină faţă de cei inocenţi? Mă rodea oare faptul că-l împuşcase pe Samarin şi-l pusese în primejdie pe Nägelsbach, fără să-şi facă din asta o problemă? Nu-l iertam pentru că nu mă simţeam la fel de nevinovat, la fel de neimplicat?

Am înnoptat la Nürnberg. A doua zi dimineaţa am pornit la drum devreme şi am ajuns la unsprezece la Schwetzingen. Am rămas până la şapte seara, aşezându-mă succesiv în două cafenele, şi am ţinut banca sub observaţie. Au intrat câteva maşini şi câţiva clienţi fără maşină, câţiva funcţionari

s-au aşezat în pauza de prânz pe o bancă în Piaţa Castelului şi la cinci şi jumătate şi-au luat la revedere în faţa porţii - altceva nimic.

Seara, Brigitte m-a sunat la birou şi m-a întrebat dacă am ajuns la un rezultat în călătoria mea. A perseverat cu altă întrebare:

– Înseamnă că ţi-ai încheiat cazul?

– Aproape.

Pe când îmi făceam însemnări, sintetizând ce ştiam şi ce nu ştiam, ce ar mai fi de făcut şi ce mai puteam spera, a bătut cineva la uşă. Era Georg.

– Treceam pe-aici şi te-am văzut la masa de lucru. Ai un pic de timp?

Venise cu bicicleta şi-şi curăţa lentilele ochelarilor. Apoi s-a aşezat în faţa mea, în cercul de lumină al lămpii de birou. A văzut sticla de vin pe jumătate golită.

– Bei prea mult, unchiule Gerd.

Mi-am mai umplut un pahar, iar lui i-am făcut un ceai.

– Trebuie să existe nişte acte, nişte acte la Oficiul pentru despăgubiri de război. Fiul acelui nepot al lui Laban, îţi aminteşti, fiul care a emigrat la Londra şi a murit acolo în anii cincizeci, a cerut cu siguranţă, după război, despăgubiri pentru averea pierdută a familiei sale. Naziştii au distrus locuinţa părinţilor săi, făcând ţăndări totul, în aşa hal, încât cei doi şi-au pierdut orice speranţă şi şi-au pus capăt zilelor. Poate că fiul a ştiut şi altceva şi a menţionat ce ştia.

Mi-au trebuit câteva minute bune până m-am dumerit.

– Să fi ştiut despre parteneriatul discret?

Dar ăsta nu mai interesează pe nimeni. Nu a interesat niciodată, nici pe comanditarul meu şi nici pe mine. Numai că vreme îndelungată nu am priceput pentru ce anume servea drept pretext acel parteneriat.

Însă Georg se înfierbântase.

– Am citit, m-am documentat. În anii '50 chestiunea despăgubirilor de război făcea valuri uriaşe şi demersurile juridice erau extrem de numeroase. Multe mărunţişuri, dar şi

probleme de amploare efectivă. Evrei care fuseseră siliți să vândă - fabrici, mari magazine şi terenuri - pe mai nimic şi doreau acum să-şi redobândească avutul ori să capete despăgubiri. Nu mai ții minte?

Fireşte că țineam minte. În primul rând, aşa-numitele preluări ariene. O dată, un evreu naiv, care refuza să vândă şi era şantajat de partenerul lui de afaceri german, se adresase procuraturii. Când mi-am început eu, în 1942, cariera de procuror, istoria se întâmplase cu ceva timp în urmă, dar încă mai constituia subiect de anecdote.

– Chiar nu vrei să ştii ce a fost?

– La ce bun?

– La ce bun? Pur şi simplu, eu unul am vrut să ştiu.

M-a privit cu un aer încăpățânat.

– L-am cercetat pe partenerul discret. Ştiu ce fel de tip uman era. Conservator, plăcându-i să asculte muzică, să bea un vin bun, să fumeze havane. A primit decorații peste decorații. A câştigat o avere cu expertizele lui pentru nobilime, dar n-a risipit banii, ci i-a depus în conturi de economii pentru nepoată şi nepot. Pentru mine e viu!

– Georg...

– E mort, fireşte. A fost doar un fel de a spune. Dar eu îl găsesc pe Laban destul de interesant ca să doresc să ştiu chiar totul despre el. De fapt, cât primesc pentru investigațiile mele de până acum?

– M-am gândit la o mie, plus acoperirea cheltuielilor. Dacă tot veni vorba...

I-am completat un cec pentru două mii de mărci.

– Mulțumesc. Ajunge ca să plec la Berlin şi să scotocesc în arhive. Până încep lucrul, mai am câteva zile libere. O să te pun la curent cu ce mai descopăr.

– Georg?

– Ce-i?

M-am uitat la el, i-am văzut obrazul îngust, privirea atentă şi serioasă, gura puțin întredeschisă, ca şi cum s-ar mira.

– Ai grijă! Fereşte-te de capetele rase!

A râs.
– Bine, unchiule Gerd.
– Nu-i de râs! Fereşte-te şi de ceilalţi!
– În regulă.
S-a ridicat în picioare răzând şi a plecat.

9. Căderi

Luni l-am sunat pe Philipp, dar n-a fost de acord să-i telefoneze colegului Armbrust în prima zi după întoarcerea din concediu.

– N-ai idee ce aglomeraţie e în cabinetul unui doctor în asemenea împrejurare. Lasă-mă până mâine sau mai bine până miercuri.

Miercuri a venit la mine la birou.

– Chiar dacă n-am prea multe de oferit, măcar ţi le prezint personal. Un coleg de treabă, Armbrust ăsta. S-a dovedit că mi-a trimis de mai multe ori nişte pacienţi de-ai lui.

– Şi?

– L-am întrebat de astm şi alergii. Nimic. În afară de hipertensiune şi de nişte probleme cardiace, Schuler era sănătos. Contra insomniei i-a dat Ximovan, un medicament care nu te face să te trezeşti a doua zi dimineaţa cu capul greu. Pentru inimă lua blocante ale ritmului cardiac crescut şi Centramin, pentru diureză Moduretik. Pentru echilibrarea tensiunii lua Catapresan, un preparat excelent, care însă nu trebuie întrerupt brusc, fiindcă există riscul major al unor căderi.

Cunoşteam numele acestea. Erau numele unora dintre medicamentele pe care le luasem din baia lui Schuler, pentru ca Philipp să mă poată informa asupra stării fizice a bătrânului, începusem chiar să citesc câte un prospect din cutii.

– ...Căderi?

– Dificultăți la condusul maşinii, la vorbire, la tot ce presupune concentrare. De aceea, Catapresan-ul nu este prescris nicicând unui pacient distrat, confuz sau pur şi simplu uituc. Armbrust l-a descris însă pe Schuler ca pe un domn bătrân cu miros urât, dar uimitor de lucid.

– Aşa l-am cunoscut şi eu.

– Asta nu înseamnă că n-ar fi putut uita de pastilele sale. În prima zi mai merge. Şi într-a doua. Dar într-a treia căderile pot fi importante. Trebuie să-ți imaginezi mersul lucrurilor aşa: în prima şi a doua zi nu s-a simțit în apele lui şi a crezut că de vină e vremea sau că a băut prea multă bere cu o seară înainte sau că are un moment prost, cum i se întâmplă fiecăruia. În ziua a treia nu mai era în stare să gândească prea mult.

– Chiar crezi asta?

– Ce anume?

– Că uită cineva dintr-o dată de pastilele pe care le ia de ani de zile?

Philipp şi-a întins brațele.

– Dacă înveți un lucru în practica de medic este că nu există nici un soi de pacient care să nu facă măcar o dată ceva ciudat. Poate că Schuler se săturase de medicamente. Sau poate că-i mersese prea mult timp bine, luându-le. Ori poate a luat din greşeală alte pastile decât cele prescrise.

– Sau n-a făcut nimic din toate astea, ci cu totul altceva.

– Cu tot regretul - asta-i. Atât. Poate că Schuler şi-a luat pastilele zi de zi şi doar în seara dinainte de accident a băut prea multă bere. Nu te încăpățâna, Gerd! Şi ai grijă de inima ta!

10. Bătrânul căcănar

S-a întors şi Georg de la Berlin. Avusese grijă să se ferească de capetele rase, ca şi de ceilalți. Şi găsise dosarul privind despăgubirile de război cerute de nepotul lui Laban.

– Să porneşti un demers pentru obținerea unei despăgubiri era aproape tot atât de neplăcut pe cât fusese să pierzi lucrurile pentru care cereai despăgubirea. Două sfeşnice de argint, douăsprezece cuțite de argint, tot atâtea furculițe, linguri şi lingurițe, douăsprezece farfurii adânci, douăsprezece plate, un bufet, un ansamblu de fotolii de piele, valoare estimată, unde a fost cumpărat, ce uzură avea, există oare chitanțe, există alte dovezi, există martori, de ce este estimată valoarea aşa cum se menționează aici, din ce motiv a fost abandonată proprietatea, se poate dovedi cu martori că în Noaptea de cristal a Reichului locuința a fost spartă şi prădată, a fost paguba anunțată la poliție, a fost anunțată o societate de asigurări - poate că erau de neocolit toate aceste chestionări, dar mie mi s-au părut cumplite. În plus, cred că nepotul n-o ducea rău la Londra; avea o adresă stabilă în zona Hampstead şi o galerie de artă care există şi azi şi are un nume bun.

Stăteam din nou în biroul meu, aşezați unul în fața celuilalt. Chipul lui radia de atâta sârguință. Era mândru de ceea ce găsise şi dornic să continue, să afle şi mai mult, chiar totul.

– Ce ar mai fi de aflat?

M-a privit ca şi cum aş fi pus o întrebare lipsită de sens.

– De unde veneau banii care-i permiteau să trăiască la Londra aşa cum a trăit? Ce s-a întâmplat cu sora lui? Unde a rămas moştenirea din partea fratelui tatălui său? A existat un bust al lui Laban, amplasat cândva în lăcaşul Universității din Strasbourg, căutat azi şi de un profesor al acelei instituții cu care am stat de vorbă - închipuie-ți ce ar fi dacă l-aş găsi eu la un negustor de vechituri din Strasbourg sau alt undeva în Alsacia. Oricum, ştiu unde mă duc în concediul viitor.

Şi eu ştiam unde era cazul să mă duc. În timpul drumului spre Emmertsgrund ploua, dar când am ajuns, vântul a împrăştiat norii şi a răsărit soarele. Priveliştea spre apus era cu desăvârşire clară, aşa că din ochi am căutat şi găsit uzina atomică din Philippsburg, turnurile Catedralei Speyer, turnul de telecomunicaţie de lângă Luisenpark şi Collini-Center, toate părând pictate de o pensulă fină. În timp ce gustam panorama, norii se îngrămădeau iar deasupra munţilor Haardt, pregătind următoarea ploaie.

Bătrânul Weller stătea în acelaşi scaun, lângă aceeaşi fereastră, de parcă nu s-ar fi urnit din locul acela în timpul care trecuse de la vizita mea precedentă. După ce m-am aşezat, şi-a apropiat obrazul de al meu, până când nasurile noastre erau cât pe ce să se atingă, şi mi-a cercetat faţa cu ochii săi slăbiţi.

– Nu sunteţi un om tânăr. Sunteţi un căcănar bătrân, ca şi mine.

– Se zice „un scârţar bătrân“.

– Ce aţi urmărit de fapt, când aţi fost aici data trecută?

Am pus pe masă cincizeci de mărci.

– Ginerele dumneavoastră m-a angajat ca să descopăr identitatea partenerului discret care, la răscrucea secolelor XIX şi XX, a adus băncii dumneavoastră un profit de o jumătate de milion.

– Nu m-aţi întrebat nimic în privinţa asta.

– Mi-aţi fi dat vreun răspuns?

N-a făcut nici un gest, nici afirmativ, nici negativ.

– De ce, totuşi, nu m-aţi întrebat?

Nu-mi convenea să-i spun că investigaţia mea de atunci nu era făcută în favoarea, ci împotriva ginerelui său.

– Mi-a fost de-ajuns să-mi dau seama dacă familiile Weller & Welker - mă refer la generaţia dumneavoastră - ar fi putut efectiv să dea uitării un astfel de partener discret.

– Şi?

– Nu l-am cunoscut pe tatăl lui Welker. A râs behăind, ca un ţap.

– Ăsta n-a uitat niciodată nimic, puteți fi sigur.

– Nici dumneavoastră n-ați uitat, domnule Weller. De ce ați ținut secret acest fapt?

– Secret, secret... Ați rezolvat cu succes investigația cerută de ginerele meu?

– Paul Laban, profesor la Strasbourg, cel mai solicitat, cel mai renumit, cel mai bine plătit expert al vremii sale, fără copii, dar purtând de grijă nepoatei şi nepotului său şi urmaşilor acestora. Nu s-ar părea că măcar vreunul din urmaşi s-a putut bucura de moştenirea parteneriatului discret.

Am aşteptat o replică, dar el a aşteptat la rândul său.

– Nici nu era o epocă potrivită pentru ca nişte evrei să se poată bucura de avutul lor din Germania, am spus.

– Aici aveți dreptate.

– Câteodată era mai bine să salvezi măcar puțin şi să duci acel mic capital în străinătate, decât să pierzi totul.

– Ce ne tot învârtim noi, nişte căcănari bătrâni, în jurul acestui subiect! Fiul nepotului a emigrat în Anglia, n-a putut scoate nimic din Germania, şi, la solicitarea noastră, prietenii noştri londonezi au avut grijă ca el să nu pornească acolo de la zero.

– Iar nepotul a trebuit să plătească într-un fel.

– Pe gratis nu vine decât moartea.

Am aprobat din cap.

– Printre actele dumneavoastră se găseşte aşadar un document din 1937 sau 1938, în care nepotul declară anulate toate drepturile şi rezolvate toate pretențiile ce decurgeau din parteneriatul discret. Înțeleg de ce țineți acest document sub cheie.

– Dumneavoastră, un căcănar bătrân, înțelegeți. Dar azi mai degrabă se scoate la lumină şi se trâmbițează totul. Pentru că nimeni nu mai înțelege cum a fost atunci.

– Nici nu e uşor de înțeles.

Weller se însufleți.

– Nu-i uşor de înţeles? N-a fost nici frumos, nici îmbucurător, nici plăcut. Dar ce ar fi atât de greu de înţeles, o dată ce s-a jucat doar vechiul joc, unde unii au ceea ce îşi doresc ceilalţi? Este jocul jocurilor; el ţine în mişcare banii, economia şi politica.

– Dar...

– Nici un dar!

A lovit cu dreapta în braţul scaunului său.

– Faceţi ce aveţi de făcut şi lăsaţi-i pe ceilalţi să rezolve ce au de rezolvat. Băncile sunt datoare să nu-şi lase capitalul să se risipească.

– Oare fiul acela, după război, a mai apărut?

– Să apară - la noi?

N-am răspuns şi am aşteptat.

– După război a rămas la Londra.

Aşteptam în continuare.

– A refuzat să mai pună vreodată piciorul pe pământ german.

Când tot n-am zis nimic, a râs.

– Ce bătrân căcănar îndărătnic sunteţi!

Mă săturasem de el.

– Nu se spune „căcănar bătrân“. Se spune „scârţar bătrân“.

– Ehei - şi a mai lovit o dată braţul scaunului cu mâna -, aţi vrea să mai scârţâie ceva la dumneavoastră, dar nu mai ţine! Fiţi bucuros dacă mai reuşiţi cu cealaltă treabă, aia conformă apelativului, domnule căcănar!

A râs, cu behăitul lui de ţap.

– Bine, şi? Fiul nepotului...?

– Avocatul lui l-a lămurit că de la noi nu mai are ce lua. Inflaţia de după primul război mondial, Vinerea neagră, reforma monetară după al doilea război - în asemenea împrejurări până şi dintr-o grămadă mare nu mai rămâne decât o grămăjoară de excremente de şoarece. Şi nici n-ar fi drept să afirmăm că n-a primit destul. Mai e şi primejdia pe care am înfruntat-o - am fi putut ajunge în lagărul de concentrare.

– L-a lămurit avocatul lui german?
A dat din cap şi a replicat calm:
– Da, pe-atunci noi germanii mai eram solidari.

11. Remuşcări?

Da, ei aşa fuseseră, dintotdeauna. Al Treilea Reich, războiul, înfrângerea, reconstrucţia şi miracolul economic - pentru ei, doar diferite circumstanţe, în condiţiile cărora îşi vedeau neabătut de treabă, o treabă mereu aceeaşi: sporeau ce se afla în proprietatea sau sub administraţia lor. Nu simţeau, afirmând că nu fuseseră nazişti, că n-avuseseră nimic cu evreii şi că acţionau în temeiul constituţiei. Temeiul, acesta conta, înainte de toate, temeiul pe care se bazau şi în virtutea căruia îşi lărgeau, îşi îmbogăţeau, îşi consolidau întreprinderile. Trăiau cu ideea că fac unicul lucru fără de care celelalte nu însemnau nimic. Ce însemnătate aveau guverne, sisteme, idei, durerile şi bucuriile oamenilor, dacă economia nu era prosperă? Dacă nu se găsea de lucru şi nici pâine?

Aşa fusese şi Korten. Korten, prietenul, cumnatul, duşmanul meu. În acest spirit se bătuse, în timpul războiului, pentru uzinele Chimice Renane, în acest spirit făcuse din ele, după război, ceea ce erau azi. Pentru el, ca şi pentru ceilalţi asemenea lui, puterea şi succesul întreprinderii şi ale lui personale ajunseseră să se confunde. Ce îşi permitea dincolo de ce era permis era făcut cu certitudinea că serveşte cauzei: a Uzinelor Renane, a economiei, a poporului. Până când s-a

prăbuşit, la Trefeuntec[12], de pe un colţ de stâncă. Până când l-am împins eu de pe stâncă[13].

Nu mi-am regretat fapta niciodată. Uneori gândeam că s-ar cuveni s-o regret, neavând acoperire nici sub raport juridic, nici sub cel moral. Dar nu m-a cuprins nicicând un sentiment de remuşcare. Poate că în inimile noastre mai dăinuie cealaltă morală, mai veche, mai dură, valabilă înaintea celei de azi.

Numai în vis se iveşte un rest neasumat, cu neputinţă de asumat, al trăirilor noastre. În noaptea urmând întoarcerii mele de la Emmertsgrund am visat că eu şi Korten şedeam la o masă plasată sub un copac înalt, bătrân, cu crengi larg răsfirate. Mâncam şi stăteam de vorbă, nu mai ştiu despre ce. Era o conversaţie uşoară, pe teme familiare; îmi făcea plăcere, fiindcă în vis ştiam că nu era firesc să stăm de vorbă pe tonul acesta familiar şi uşor, după cele întâmplate la Trefeuntec. Deodată am observat cât de mohorâtă era atmosfera. Întâi am crezut că frunzişul des al copacului împuţinează lumina, dar apoi am văzut cerul întunecat, prevestind furtuna, şi am auzit vântul vuind printre frunze. Continuam să vorbim, prefăcându-ne nepăsători, până când vântul a început să ne smucească, a smuls dintr-o dată faţa de masă, cu veselă şi pahare, iar în cele din urmă l-a ridicat în văzduh pe Korten, care plutea în aer şezând pe scaunul lui ca pe un tron, plin de forţă, râzând zgomotos. M-am luat după el în goană,

---

[12] Localitate în Bretagne, Franţa.

[13] Referire la romanul Justiţia lui Selb: Ferdinand Korten îi încredinţează lui Selb — fost coleg de şcoală, un timp şi cumnatul său — o anchetă legată de Uzinele Chimice Renane, al căror director general este. Investigaţia îl va confrunta pe detectiv cu propriul trecut: în timpul nazismului, tânăr procuror, a fost unealta naivă a unei crime — condamnarea unor nevinovaţi. Autorul moral se dovedeşte a fi fost Korten, care a ştiut să-şi asigure o strălucită ascensiune profesională, neşovăind nici în prezent să iniţieze din umbră asasinarea unui incomod. Neavând suficiente dovezi pentru a-l deferi justiţiei, Selb îşi asumă el însuşi rolul de justiţiar: îl ucide pe cinicul ex-prieten, a cărui moarte va fi socotită „un tragic accident".

încercând să-l opresc, goneam cu brațele întinse, goneam fără nici o şansă să pun mâna pe el ori pe scaunul lui, alergam atât de iute, că picioarele mele abia de atingeau pământul. În timp ce goneam, Korten nu înceta să râdă, ştiam că de mine râdea, însă nu ştiam de ce, până când am băgat de seamă că depăşisem colțul de stâncă unde stătusem sub copac noi doi, iar acum alergam prin aer; undeva departe, sub mine, era marea. Aici se şi încheia goana mea nebună şi cădeam în gol.

12. Vară

Vara a început brusc: nu doar câte o zi caldă, urmată de o noapte răcoroasă, ci o caniculă la fel de apăsătoare la soare şi la umbră, persistând şi noaptea, când nu izbuteam să dorm şi număram bătăile orologiului de pe Heilig-Geist-Kirche. Catedrala Sfântului Duh. Când se lumina de ziuă, mă simțeam uşurat, deşi ştiam că dimineața nu va primeni aerul şi că ziua care începea va fi toridă, ca şi cea precedentă. Mă sculam din pat şi beam din ceaiul pe care-l preparasem în seara dinainte şi-l aşezasem în frigider. Câteodată, zgârieturile şi juliturile pe care Turbo le căpătase în aventurile lui nocturne erau atât de adânci, încât trebuia să i le îngrijesc cu iod. Şi el îmbătrânea. Oare motanul meu îşi mai câştiga bătăliile?

Era atât de cald, încât totul părea mai puțin important, mai puțin urgent. Şi problema mea nu mai părea chiar adevărată, ci doar o eventualitate. Ca şi cum, pe asemenea căldură, era imposibil de lămurit cum stă treaba.

Dar nu vreau să dau vina pe caniculă. Chiar nu mai ştiam ce să fac pentru a elucida moartea lui Schuler. Poate că nu era - poate că nu fusese vreodată nimic de elucidat. Mă încăpățânam eu oare? Dar am ajuns la concluzia că frământarea mea avea şi ceva bun. Dacă fusese vorba de un

atentat la viața lui Schuler, răspunderea mea nu era mai mică, după cum crezusem inițial. Lucrurile stăteau tocmai invers. Dacă tulburarea stării lui fizice nu era întâmplătoare, ci pusă la cale de cineva, viața lui fusese efectiv în mâinile mele. Dacă însă ar fi fost doar mahmur sau sensibil la capriciile vremii, accidentul fatal i s-ar fi putut întâmpla oricând şi eram absolvit.

Săptămânile de caniculă s-au încheiat printr-un şir de zile în care căldura se descărca, seara, prin furtuni spectaculoase. La cinci apăreau norii, iar la şase cerul era atât de întunecat, încât părea că se lasă noaptea. Se stârnea vântul, mătura străzile cu trombe de praf şi smulgea crengi din copacii a căror scoarță ajunsese uscată şi crăpată de atâta căldură. În timpul primelor furtuni, copiii rămâneau afară, chiuiau sub picături şi erau nebuni de bucurie când ploaia răpăia în cascade şi-i uda până la piele. Apoi s-au plictisit. Stăteam în fața biroului meu şi mă uitam la apa care se revărsa în valuri în lungul trotuarului pustiu şi se acumula gâlgâind în preajma rigolei, neintrând de-ajuns de repede în canalul de scurgere. Îndată ce furtuna se oprea, ieşeam primul în stradă şi inspiram aerul proaspăt, în drum spre casă sau spre Brigitte. Soarele apusese în timpul furtunii. Dar cerul se mai însenina o dată, colorându-se într-un albastru pal, care lucea violet în amurg, înainte de lăsarea treptată a întunericului; urmăream succesiunea culorilor, albastru-închis, gri-închis, negru.

Mă bucuram de vară. Mă bucuram de canicula şi de încetineala pe care o impunea, dându-mi o senzație de bine şi de libertate. Mă bucuram de furtuni şi de temperaturile potolite ale săptămânilor următoare. Brigitte şi cu mine căutam o locuință pentru noi doi; iar ea înțelegea că nu sabotam căutarea, stăruind în ideea unui apartament cu perspectiva spre Rin sau spre Neckar. Mi-ar fi plăcut dintotdeauna să am o locuință pe malul mării sau măcar pe malul unui lac. Mannheim-ul neoferindu-mi nici mare, nici

lac, mi se părea drept să-mi doresc o vecinătate cu Rinul sau Neckarul.

– O să găsim noi până la urmă o locuință cum ne-o dorim, Gerd.

Totul părea în ordine, dar nu era. Poveştile pe care le scrie viața reclamă un sfârşit; până nu se încheie, o poveste blochează existența tuturor celor implicați în ea. Nu e nevoie de un happy-end. Cei buni nu trebuie neapărat răsplătiți şi nici cei răi pedepsiți. Dar firele destinelor nu se cuvine să atârne dezordonat. Ele trebuie țesute în covorul poveştii. Abia atunci putem lăsa povestea în urmă. Abia atunci suntem liberi pentru noi întâmplări.

Nu, povestea care debutase la începutul anului, sub zăpadă, nu se sfârşise încă, oricât mi-aş fi dorit să cad la pace cu Schuler, care băuse un pahar în plus sau suportase prost capriciile meteorologice. Nu cunoşteam toate firele care aşteptau să fie țesute în covor şi cu atât mai puțin ştiam cum avea să arate modelul final al covorului ori în ce chip puteam s-o aflu. Dar nu trebuia decât să aştept. Poveştile îşi reclamă sfârşitul şi nu ne îngăduie să trăim liniştiți până când nu-l obțin.

13. Copiii lui Laban

Când frunzele au început să se coloreze, am primit poştă de la Georg. Îmi trimitea un manuscris care urma să fie publicat într-o revistă de istorie a dreptului. „Copiii lui Laban“ - Georg îşi sintetizase cercetările cu privire la urmaşii lui Laban într-un mic eseu. Aveam şi eu sugestii pe marginea textului?

De la bun început autorul meu preciza că Laban nu avusese copii. Fusese lipsit nu numai de urmaşi naturali, dar nu-şi crescuse nici urmaşi ştiințifici; pe când alți profesori îşi păzeau ca nişte cloşti cercul discipolilor, Laban urmărea ca elevii lui să stea cât mai curând pe picioarele lor proprii şi

să-şi urmeze calea. Georg mai lansa ipoteza că o iubire timpurie - poate nu neîmpărtăşită, dar cert neîmplinită - pentru soţia unui coleg de la Königsberg îl marcase în aşa măsură pe Laban, încât nu s-a mai simţit în stare să intre în relaţii mai profunde fie şi numai cu elevii săi, cu atât mai puţin cu o femeie.

Şi totuşi, a avut copii. Era atât de legat de cei doi copii ai surorii sale, încât nu şi-ar fi putut iubi mai mult propriii copii. Îi purta o afecţiune deosebită nepotului său, care studiase şi el dreptul şi devenise judecător: Walter Brock.

Walter Brock. Georg îi descria traseul biografic de la Breslau la Leipzig, cariera lui, de la judecător de primă instanţă la consilier juridic al Curţii de Apel, jignirile, umilinţele şi în cele din urmă concedierea care au pus capăt acestei cariere în 1933, căsnicia lui, copiii - Heinrich şi Ursula -, sinuciderea lui şi a soţiei sale după ce locuinţa le fusese făcută ţăndări în Noaptea de Cristal a Reichului. Georg relata cum Heinrich reuşise în ceasul al doisprezecelea să fugă la Londra. Şi menţiona că Ursula nu mai izbutise să părăsească ţara şi că, o dată cu începutul deportărilor, dispăruse, pierzându-i-se orice urmă. Laban, care murise în 1918, ţinuse cu toată tandreţea la fetiţă.

De fapt, nici n-ar mai fi fost nevoie să verific. Dar am scos paşaportul Ursulei Brock din dulapul meu cu acte şi am regăsit data naşterii: 11 octombrie 1911. Am privit lung fotografia din paşaport. Ursula Brock avea părul de culoare închisă, era tunsă băieţeşte, avea şi o gropiţă în obrazul stâng şi mă privea atent cu ochii ei negri, voioşi, poate cam speriaţi.

L-am găsit pe Georg la Tribunal.

– Am paşaportul Ursulei Brock.

– Ce spui că ai?

– Ursula Brock, strănepoata lui Laban - am paşaportul ei. Ţi-am citit eseul şi...

– Intru într-o dezbatere la ora două. Pot să vin după aceea la tine?

– Da. Voi fi la birou.

A venit şi n-a vrut nici cafea, nici ceai, nici apă minerală.

– Arată-mi-l.

S-a adâncit în puținele pagini cu fotografie, text tip şi înregistrări şi a răsfoit cu atâta grijă şi precauție filele goale, de parcă ar fi putut să extragă din ele cine ştie ce informații secrete.

– De unde-l ai?

I-am povestit şi lui despre Adolf Schuler, despre arhiva lui şi despre ultima lui vizită.

– Mi-a dat valiza, unde era şi... şi acest paşaport, s-a suit în maşină, a demarat, s-a ciocnit de un copac şi a murit.

– Aşadar, după ce a făcut să i se piardă urma, Ursula a cerut ajutor la Schwetzingen. I s-a dat? I-au procurat Weller şi Welker un alt paşaport? I l-au păstrat pe acesta, pentru vremea de după război?

Şi-a clătinat capul încet şi cu tristețe.

– Oricum, n-a reuşit să se salveze.

– Tu scrii numai că în 1936 a fost exmatriculată ca evreică. Ce a studiat?

– Tot soiul de discipline. Părinții ei erau generoşi şi n-au presat-o să-şi termine facultatea. Ultimul ei domeniu de studii a fost slavistica.

S-a uitat la mine rugător:

– Ai nevoie de paşaportul ăsta? Mi-l dai? Am o fotografie a lui Walter Brock cu soția şi cu cei doi copii mici şi o alta cu Heinrich la Londra, dar n-am nici o poză cu Ursula adultă.

A scos un plic din servieta lui şi mi-a înşirat un număr de fotografii pe masa de lucru. Un cuplu, în fața unui gard viu tuns cu acuratețe, el în costum, cu guler tare până sub bărbie şi cu un baston în mâna stângă, ea în rochie lungă până la pământ, cu un fel de lesă în mâna dreaptă, care cuprinde pieptul şi umerii băiețelului Heinrich, ca hamul unui cal. Heinrich poartă costum şi beretă de marinar, iar Ursula, mai mare decât fratele, şi fără ham, apare într-o rochie de vară de nuanță deschisă, cu o pălărie largă de pai

pe cap. „Nu vă mişcaţi!“ tocmai le va fi strigat fotograful, iar ei chiar stau ţepeni şi se uită fix la aparat. O altă fotografie arată un bărbat tânăr în faţa lui Tower Bridge; podul tocmai este ridicat, pentru a lăsa să treacă o navă.

– Heinrich la Londra?

Georg mi-a confirmat din cap.

– Iar aici este casa natală a lui Laban din Breslau, aceasta - casa unde a locuit la Strasbourg, această carte poştală arată clădirea principală a Universităţii purtând numele împăratului Wilhelm, aflată în construcţie şi...

– Dar aici cine e?

Am scos la iveală un portret fotografic, pe jumătate acoperit de cărţile poştale ilustrate. Cunoşteam acest cap masiv, fruntea uşor teşită, urechile mari şi ochii exoftalmici. Îl văzusem pentru prima oară printr-un geam aburit de frig pe Culmea Hirschhorner, şi pentru ultima dată în imediata mea apropiere, când am plecat de la clinică la Luisenpark. Îl mai văzusem şi când am coborât din maşină şi am intrat în parc. Dar niciodată nu mă impresionase atât de tare capul lui Samarin ca în timpul acelei călătorii, când am stat alături de el pe bancheta din spate, el privind stoic înainte, iar eu uitându-mă la el dintr-o parte.

– Dar ăsta-i Laban! N-ai mai văzut niciodată o fotografie a lui?

14. Centramin

Am plecat din nou la Emmertsgrund. În verdele munţilor se iviseră primele pete de galben şi roşu. Pe multe ogoare ardeau focuri, iar fumul a ajuns o dată până la autostradă. Am deschis geamul mâinii, vrând să-mi dau seama dacă mirosurile erau cele de pe vremuri. Dar n-a vâjâit decât vântul în preajma geamului deschis.

Locuința bătrânului Weller avea uşa deschisă şi era goală. Am intrat şi m-am uitat un timp, de la locul unde şezusem faţă-n faţă cu el şi stătusem de vorbă, la fabrica de ciment. Au sosit două femei de serviciu, nu s-au sinchisit de mine şi au început să şteargă podeaua. M-am întrebat de ce nu aşteaptă ca locuința să fie zugrăvită. Când am întrebat de Weller, n-au înţeles despre cine era vorba.

La administrație am aflat că murise cu o săptămână în urmă, după un atac cerebral. Nu m-a preocupat niciodată medicina şi nici în viitor nu mă va preocupa. Mi-am imaginat creierul lui Weller la lucru, neobosit, viclean şi rău, acționat de râsul lui behăit ca de un motor cu defecțiuni intermitente. Până când motorul s-a oprit brusc. Mi s-au comunicat locul şi ora înmormântării; dacă mă grăbeam, mai puteam să ajung. Mi-am amintit de înmormântarea lui Adolf Schuler. Uitasem de ea şi aveam senzația că uitam din nou să-l opresc şi să-l împiedic să se suie în maşina lui şi să se ciocnească de copac.

Bătrânului Weller îi plăcuse să stea de vorbă cu mine şi i-ar fi plăcut să stăm de vorbă din nou. Mi-ar fi explicat cum se întâmplau lucrurile în război. Că străinepoata partenerului său discret ar fi fost sortită morții, dacă Welker şi el nu ar fi primit-o şi nu i-ar fi oferit o nouă identitate. Că ea făcuse nebunia să aibă şi un copil - el ar fi zis: să pună pe unul să-i facă un plod. Mi-ar mai fi spus că Welker şi cu el făcuseră mai mult decât destul, crescând plodul - bastardul - după moartea maică-sii. Adevărata lui identitate? La ce i-ar fi folosit lui Gregor Samarin să i se comunice adevărata lui identitate? Ca să-şi bage în cap cine ştie ce idei! În plus, rude ale familiei Brock trăiau după război la Leipzig. Nu i-a fost mai bine bastardului, devenit Gregor Samarin, în Occident, decât într-un orfelinat comunist?

Da, aşa mi-ar fi vorbit, de la căcănar bătrân la căcănar bătrân. Nu era greu să-mi imaginez expunerea lui. În ipoteza că l-aş fi întrebat dacă Gregor Brock nu ar fi avut dreptul să formuleze unele pretenții care n-ar fi fost valabile în cazul lui

Gregor Samarin, m-ar fi potolit. Pretenţii? Ce pretenţii? După inflaţie, criza economică mondială şi reforma monetară? După ce Welker şi cu el riscaseră să ajungă în lagărul de concentrare, pentru ceea ce făcuseră, ca s-o ajute pe Ursula Brock?

Îmi puteam imagina şi o altă conversaţie, care avusese loc astă primăvară. Schuler îl aştepta pe Welker, ca să-l informeze în privinţa lui Samarin, să-i dezvăluie identitatea sa şi uneltirile sale. Dăduse în pivniţă peste bani şi găsise, căutând documente privitoare la partenerul discret, paşaportul. Paşaportul Ursulei Brock, pe care nu o cunoscuse decât în calitate de doamnă Samarin. Poate se simţea dator să-l informeze şi pe Samarin. Dar era loial în primul rând familiei Welker, şi Bertram Welker trebuia informat în primul rând. Dar Welker venise cu Samarin, aşa că Schuler nu a putut vorbi cu Welker cum ar fi vrut. Spusese vorbe misterioase - aşa-mi zisese Welker - şi probabil că bătrânul vorbise într-adevăr misterios, nu atât despre bani, cât despre Gregor Brock. Poate că nu Welker avusese diaree, ci Samarin, încât Gregor fusese acela care dispărea mereu la toaletă. Poate că Schuler avusese noroc şi putuse totuşi să-i spună lui Welker tot ce dorise să-i spună.

Sau acesta fusese nenorocul lui?

Am plecat la birou şi am scos din sertar medicamentele luate din baia lui Schuler; le pusesem bine. Flaconul cu Catapresan l-am dus la Farmacia Copernic, unde patru farmaciste prietenoase mă servesc de multă vreme atât de bine, încât nu mă adresez decât rar medicului. I-am dat flaconul şefei. Nu ştia când o să aibă timp să-l cerceteze. Dar când am mai trecut seara pe la birou, venind spre casă de la Parcul Mic al Trandafirilor, ea examinase flaconul şi-mi lăsase rezultatul pe robotul telefonic. În flacon erau pastile de Centramin, un preparat inofensiv pe bază de magneziu, calciu şi caliu; era un calmant al sistemului neurovegetativ şi un stabilizator al tulburărilor ritmului cardiac pe bază nervoasă. Îl cunoşteam; şi Centramin era printre

medicamentele prescrise lui Schuler de doctorul Armbrust şi găsite de mine în dulăpiorul lui din baie. Farmacista menţiona că pastilele de Centramin semănau atât de mult cu cele de Catapresan, încât puteau fi uşor confundate.

15. Dar mai ales felul de a vorbi!

Nu am apucat să chibzuiesc ce trebuia să fac. Când ajunsesem la uşa blocului şi scoteam cheia din buzunar, m-am auzit strigat, „Domnule Selb!“ şi Karl-Heinz Ulbrich păşi din întuneric în cercul de lumină al lămpii de la intrare. Purta din nou un costum din trei piese, dar vesta era descheiată, gulerul cămăşii desfăcut, iar cravata atârna strâmb. Nu se mai străduia să arate ca un bancher.

– Ce-i cu dumneata aici?

– Pot să urc cu dumneavoastră?

Când am ezitat o clipă, a zâmbit.

– V-am mai spus că lacătul de la uşa locuinţei dumneavoastră nu-i decât o glumă.

Am urcat scările în tăcere. Am descuiat şi, cum făcusem şi la prima lui vizită, l-am poftit pe una din sofale şi m-am aşezat pe cealaltă. Apoi mi-am zis că mă port meschin; am adus o sticlă de Sancerre şi două pahare. Am turnat în ele licoarea.

– Îţi place să bei vin?

A dat din cap, aprobativ. Turbo a sosit şi i s-a învârtit iar pe la picioare.

– Ce de greşeli facem, a început el fără altă introducere, câte lucruri nu ştim! Sigur că le-am putea învăţa, dar să înveţi la cincizeci de ani ce învăţaţi voi la douăzeci e greu, iar o greşeală de care nu-ţi pasă la douăzeci de ani te doare, când ai cincizeci. Declaraţii de venit pentru impozitare, conturi în bancă, asigurări, contractele pe care le încheiaţi pentru absolut orice - n-aveam habar de toate astea. Dar mai ales

felul de a vorbi! Nici acum nu-mi dau seama când sunteți sinceri şi când nu. Nu numai când mințiți, dar şi când vă prezentați sau când negociați ori vindeți ceva, cuvintele au altă semnificație.

– Îmi pot închipui că...

– Nu, n-aveți cum să vă închipuiți. Dar e amabil că mi-o spuneți.

Şi-a luat paharul şi a băut.

– Când Welker mi-a oferit slujba, am crezut mai întâi că l-ați avertizat în privința mea şi că vrea să mă cumpere. Dar apoi mi-am spus: De ce? De ce mă gândesc imediat la aşa ceva? Am avut o convorbire foarte reconfortantă. Mi-a spus că nu-l deranjează că am avut de-a face cu delicte economice, că am fost la Stasi, că vin din Est. Mi-a mai spus că are nevoie tocmai de cineva ca mine. Iar eu mi-am spus că vreau să cred în vorbele lui şi în mine însumi. Mi-am zis că munca într-o bancă nu ține de vrăjitorie şi am citit o gazetă financiară, Handelsblatt, deşi nu a fost o lectură uşoară, de asemenea mi-am procurat cărți despre economia, managementul şi contabilitatea în întreprinderi. Credeți-mă, cei din Vest nu gătesc nici ei altfel decât cu apă. Şi nici măcar nu-şi cunosc țara şi oamenii. Eu îmi cunosc sorbii.

Nu ştiu ce mi se întâmpla. Îmi venea mereu în minte un şlagăr al lui Peter Alexander din anii şaizeci, îmi sunau în cap textul şi melodia: „Îmi număr zilnic grijile...“ Îmi număr zilnic sorbii?

– Mi-am dat toată silința.

Continuând, se uita în gol:

– Dar iar nu-i înțelesesem limbajul. Felul lui de a vorbi. Ce mi-a spus Welker de fapt era ceea ce dumneavoastră ați înțeles imediat: „Am nevoie de un idiot, care nu pricepe ce se petrece cu adevărat aici“. Karl-Heinz Ulbrich, ăsta a fost idiotul.

– Când ați înțeles?

– A, cu săptămâni în urmă. Datorită unei întâmplări. Avem o mulțime de filiale la țară şi m-am gândit că sunt dator să le

cunosc şi m-am dus să le vizitez, una după alta. Într-o bună zi, mă nimeresc într-un sătuleț prăpădit, cinci case cenuşii, zăvorâte ca şi cum nimeni n-ar locui în ele, pe o uliță care nu duce nicăieri, iar filiala nu pare să facă nimic, şi mă întreb - ce face filiala noastră aici? Păi, uite ce face: e un loc de adăpostit bani. Nu mi-a trebuit prea mult ca să mă lămuresc. Când îmi propun să aflu ceva...

– Ştiu, în urmărire sunteți neîntrecut.

– Nu m-am limitat la urmăriri. M-am informat şi pe alte căi. Welker nu este cu Mafia. Oamenii lui sunt ruşi şi el lucrează pentru ruşi, asta-i tot. Înainte de a lucra pentru el, oamenii lui au lucrat pentru celălalt, pentru tipul pe care el l-a împuşcat. Nici nu lucrează numai pentru ruşi. Este independent, scoate un câştig de patru până la şase procente, ceea ce nu e mult, dar spălarea banilor atât aduce. Numai cantitatea aduce profitul. Profitul ăsta e chiar considerabil, iar de ce am descoperit noi, Vera şi cu mine - spălarea de bani lichizi - nu e decât un mic adaos, de dragul clienților. Adevărata afacere o reprezintă spălarea banilor în monedă scriptică.

– Te-ai dus la poliție?

– Nu. Dacă treaba ar fi dată în vileag, Banca Sorbă ar sări în aer, iar colegii şi colegele ar ajunge în stradă. N-a fost nevoie să citesc prea mult timp cărți, ca să-mi dau seama că avem prea mult personal. Cei din Schwetzingen nu se ating deocamdată de el, ca să nu creeze agitații. Şi ştiți ce îmi mai spun? Înainte vreme, aşa ceva n-a existat la noi. Ai voştri ne-au adus de-alde astea. Să le descurce poliția voastră, îmi spun.

– Poți fi sigur că la noi la Schwetzingen, înainte vreme, nu se spălau nicidecum bani, cum nu se spălau nici la voi, la Cottbus. Nu mi-ai vorbit dumneata de ceceni, gruzini şi azerbaidjeni?

– La noi, cecenii rămâneau acasă în Cecenia şi gruzinii în Gruzia. Voi ați adus haosul în toate.

Îşi făcuse o părere şi nu se lăsa contrazis. Faţa lui avea o expresie hotărâtă, dar hotărârea lui mi se părea asociată cu o îndărătnicie opacă.

– Şi acum? De ce ai venit aici? Credeam că te-ai împăcat cu...

– Să mă fi împăcat?

M-a privit cu consternare.

– Adică, dacă nu m-am dus la poliţie, m-am resemnat să înghit batjocura, jignirile, umilinţele, înjosirile... - căuta şi alte noţiuni adecvate, dar nu le găsea -, aşa credeţi? Ba nu, o să fac eu ceva!

– De când eşti în oraş?

– De o săptămână. Mi-am luat concediu. O să fac eu ceva, ca Welker să mă ţină minte.

– Of, domnule Ulbrich! Nu ştiu ce ai de gând să faci. Dar n-ar fi şi atunci terminată Banca Sorbă, n-ar ajunge colegii şi colegele în stradă? Welker nu şi-a bătut joc de dumneata, nu ţi-a făcut tot ce mi-ai înşirat. Welker s-a folosit de dumneata, cum s-a folosit şi de alţii, din Est sau din Vest. Nu e ceva personal, numai la adresa dumitale, cum crezi.

– Mi-a spus...

– Dar el nu vorbeşte pe limba dumitale! Abia mi-ai explicat că vorbim limbi diferite.

M-a privit cu tristeţe, şi cu spaimă am constatat că era aceeaşi privire dezorientată şi puţin cam neghioabă, pe care o văzusem uneori în ochii Klarei. Şi hotărârea îndărătnică de pe faţa lui îmi amintea de Klara.

– Să nu faci nimic, domnule Ulbrich! Întoarce-te la Cottbus şi câştigă nişte bani la Banca Sorbă, atâta vreme cât se poate câştiga acolo; nu va dura veşnic. Câştigă suficient, ca să-ţi poţi deschide un birou, la Cottbus sau la Dresda sau la Leipzig: Karl-Heinz Ulbrich. Investigaţii particulare. Şi dacă vreodată vei avea prea mult de lucru, cheamă-mă şi voi veni să-ţi dau o mână de ajutor.

A zâmbit, un biet zâmbet strâmb, în luptă cu hotărârea cea îndărătnică.

– Welker te-a folosit - foloseşte-l acum dumneata pe el! Foloseşte-l ca să pui bazele a ceea ce vrei să faci în viitor. Nu te hazarda într-o reglare de conturi la care poți doar să pierzi, chiar şi atunci când câştigi.

Tăcea. Apoi şi-a golit paharul.

– Bun vin.

A lunecat spre marginea divanului, rămânând într-o poziție indecisă, de parcă n-ar şti dacă să mai stea aşezat sau să se ridice.

– Nu vrei să terminăm împreună sticla?

– Cred... S-a ridicat. Cred că e mai bine să plec. Mulțumesc frumos.

16. O mică glumă

Aşadar, am terminat sticla de unul singur. Ce ar putea să facă, pentru ca Welker să-l țină minte - dacă Ulbrich şi-ar fi pus în gând să-i ia lui Welker viața, pesemne că s-ar fi exprimat altfel. Dar ce-şi pusese în gând? Ce-l putea face pe Welker să nu-l uite - pe Welker, care păstra în memorie doar lucrurile bune, preferând să le uite pe cele rele?

M-am gândit la Schuler şi la Samarin. Dacă Welker nu-i uitase de-acum, avea să-i uite curând. Nu era lucru bun ce i se întâmplase cu ei, după cum nu era lucru bun ce le făcuse el. Putea fi împiedicat să uite? Trebuia omorât chiar el, Welker? Morții nu sunt uituci.

N-am dormit bine. L-am visat iar pe Korten, care se prăbuşea în hău, cu mantia fluturând. Am visat crâmpeie din ultimul nostru dialog, eu spunându-i „am venit să te omor“, el răspunzându-mi batjocoritor „crezi că o să învie ăia?“ L-am visat pe Schuler, care venea spre mine clătinându-se, l-am visat pe Samarin în cămaşă de forță. La sfârşit s-au încurcat toate, Welker se prăbuşea de pe stâncă şi Schuler mi se adresa batjocoritor: „Crezi că mă poți învia?“

Dimineața i-am telefonat lui Welker, anunțându-l că trebuie să-i vorbesc.

– Vreți să faceți un depozit?

Avea un glas voios.

– Un depozit, să depun, să scot - depinde cum priveşti lucrurile.

Bătrânul meu aparat de înregistrări, pe care l-am înzestrat cu două baterii noi, era repus în funcțiune. Există azi unele de dimensiuni mai mici, care înregistrează mai clar şi mai mult, având şi un aspect mai elegant. Dar vechea mea unealtă mai face treabă bună. Ca şi vechea mea haină de catifea reiată: are un mic orificiu în spatele reverului şi un altul la pieptul hainei, aşa încât cablul ascuns duce de la reportofonul din buzunarul interior la microfonul din rever. De câte ori scot batista din buzunarul interior, ca să-mi şterg sudoarea de pe frunte sau să-mi suflu nasul, pot deschide sau închide concomitent reportofonul.

La zece eram în biroul lui Welker. - După cum vedeți, aici nu s-a schimbat nimic. Am vrut să trec la îmbunătățiri, la modificări, să redecorez totul. Dar nu-mi ajunge timpul.

Un gest larg al mâinilor i-a însoțit discursul.

Am privit în jur. Într-adevăr, nu se schimbase nimic. Doar castanii pe care-i vedeam prin fereastră începuseră să-şi coloreze frunzişul.

– După cum ştiți, bătrânul Schuler a fost la mine, înainte de a-şi ciocni Isetta de un copac, deci înainte de a muri. Nu mi-a adus numai bani. Pe lângă bani mi-a încredințat ce descoperise în legătură cu Laban şi Samarin.

Welker n-a spus nimic.

– V-a dezvăluit totul în seara când ați fost la el cu Samarin, iar Samarin a ieşit un timp din cameră, mergând la baie.

Welker tăcea în continuare. Cine tace nu spune nimic greşit.

– Ceva mai târziu, când ați fost dumneavoastră la baie, ați observat că Schuler lua un medicament contra hipertensiunii, care nu trebuie întrerupt brusc. Doar sunteți cunoscător în materie. În bogatul arsenal de medicamente al lui Schuler ați

căutat şi găsit nişte pastile cu aspect asemănător. Aţi mutat aceste pastile din flaconul original în cel fals. Pur şi simplu! Poate că manevra avea să-l omoare pe Schuler - asta v-ar fi convenit cel mai bine. Poate avea să-l zăpăcească numai, să zicem pentru multă vreme, mă rog - pentru un timp mai lung sau mai scurt; nici asta nu era rău. Exista şi posibilitatea ca bătrânul să observe ce se întâmplase şi să corecteze greşeala. Nici în acest caz n-aţi fi riscat nimic. Schuler şi-ar fi reproşat eroarea lui însuşi sau i-ar fi atribuit-o nepoatei, dar pe dumneavoastră nu v-ar fi bănuit niciodată.

– Sigur că nu.

Welker vorbise aşa cum se obişnuieşte într-un dialog, când reiei ce a spus celălalt, ca să-i arăţi că-l asculţi atent şi cu participare constructivă. Şi chiar mă privea, cu ochii săi inteligenţi, sensibili şi melancolici, ca şi cum mi-ar asculta cu binevoitoare simpatie expunerea, ca şi cum eu aş fi cel care avea o problemă şi-i cerea să mă ajute.

– Ştiam că aveţi şi studii de medicină, am reluat. Dar n-am pus în legătură acest fapt cu ceea ce aflasem despre medicamentul contra hipertensiunii şi cu starea lui Schuler dinainte de accident, câtă vreme nu v-am văzut motivul. Abia când l-am înţeles, mi-a venit ideea să cer verificarea pastilelor din flacon.

– Hm.

Nu m-a întrebat: „Motivul? Ce motiv să fi avut eu? Ce afirmaţi că aţi înţeles?“ Nu a spus decât „hm“, continuând să şadă pe scaunul său într-o atitudine relaxată şi să mă privească binevoitor, cu solicitudine.

– A fost crimă, domnule Welker, crimă, chiar dacă nu puteaţi fi sigur că schimbarea pastilelor îl va ucide pe Schuler. Crimă din lăcomie. E drept că bunicul lui Samarin a renunţat în 1937 sau 1938 la toate drepturile şi pretenţiile decurgând din parteneriatul discret. Dar renunţarea unui evreu la drepturile sale, în favoarea partenerilor săi de afaceri arieni, tipică pentru acea perioadă, nu ar mai sta în picioare azi. Solicitările lui Samarin ar fi devenit dezagreabile.

A zâmbit:

– Situația n-ar fi lipsită de ironie, nu-i aşa? Parteneriatul discret, pretextul de care m-am folosit pentru a vă implica, să fi devenit o primejdie pentru mine?

– Nu mi se pare deloc amuzant. Nu mi se pare amuzantă uciderea lui Samarin, săvârşită de dumneavoastră în deplină luciditate, în mod rece şi calculat, dar pe care ați ştiut s-o prezentați ca fapta unui om ajuns la disperare. La fel de puțin amuzantă mi se pare continuarea afacerilor lui Samarin sub patronajul dumneavoastră. Nu, efectiv nu găsesc că-i loc de amuzament...

– Am vorbit despre „ironie“, nu despre „amuzament“.

– Ironie, amuzament - nu văd nici un motiv să mă amuz. Şi când mă gândesc că Samarin, care nu e vinovat de moartea lui Schuler, probabil că nu a omorât-o nici pe soția dumneavoastră, omor pe care i l-ați atribuit mereu, arătându-vă zguduit de durere - atunci pofta de amuzament îmi trece cu desăvârşire. Ce-a fost cu soția dumneavoastră? Ați considerat că, dacă tot era moartă, s-ar mai putea dovedi utilă, cât de cât, ca victimă a unei crime? Sau n-a fost, totuşi, un accident? V-ați ucis chiar dumneavoastră soția?

Mă lăsasem copleşit de furie. Acum o să se apere, mi-am spus. Trebuie să se apere. Nu e firesc să rabde felul în care i-am vorbit. Într-adevăr, n-a mai stat picior peste picior, ci şi-a adus picioarele laolaltă, şi-a sprijinit brațele pe genunchi şi şi-a rotunjit buzele într-o expresie îmbufnată şi arțăgoasă. A dat din cap, cu încetineală:

– Domnule Selb, domnule Selb...

Aşteptam.

După un scurt răgaz, s-a îndreptat în scaun şi m-a privit cu un aer ferm.

– Cert este că Gregor a fost împuşcat în Luisenpark, captiv într-o cămaşă de forță. Cum a ajuns în Luisenpark şi în cămaşa de forță şi cum şi-a găsit moartea - dacă aveți ceva de spus în privința asta, de ce nu vă duceți la poliție? Cert este, de asemenea, că Schuler suferea de hipertensiune, şi că

în faţa biroului dumneavoastră şi-a ciocnit maşina de un copac şi a murit. Dacă înainte de acest accident el v-a mai adus ceva, deci l-aţi văzut şi aţi constatat că era într-o stare proastă - de ce l-aţi lăsat să se suie în maşină? Vreau să spun că s-ar mai găsi, fără îndoială, şi alte câteva detalii cam absurde, cam lipsite de logică. Poate şi în cazul morţii soţiei mele, când poliţia, cum era de aşteptat, m-a suspectat în primul moment pe mine, dar curând m-a absolvit cu toată hotărârea de orice prezumtivă vinovăţie. Trăim înconjuraţi de situaţii absurde, n-avem încotro. Dar când intervin acuzaţii lipsite de temei...

A mai dat o dată din cap.

Am vrut să intervin, dar nu m-a lăsat să vorbesc.

– V-am răspuns la un prim mănunchi de probleme. Dar vreau să mai lămuresc şi altceva -şi anume că poveştile vechi nu mă interesează. Al Treilea Reich, războiul, evreii, partenerul discret, moştenitori care nu mai sunt în viaţă, pretenţii din trecut - toate astea ţin de ieri, de zăpezile de altădată, cum se spune. Nu am întru nimic de-a face cu aşa ceva. Nu mă las implicat. Mă plictiseşte. Nici Estul nu mă priveşte deloc. Dacă rămâne acasă la el, e cel mai bine, din punctul meu de vedere. Dar dacă trece încoace şi se aciuează aici şi începe să se bage în treburile mele şi vrea să mă păgubească, atunci trebuie să-i arăt că lucrurile nu se pot petrece decât invers. Samarin cu ruşii lui a venit aici ca să mă păgubească - nu uitaţi acest aspect.

Trecutul, mereu trecutul! Nu mai suport să tot aud asta! Părinţii ne-au împuiat capul cu suferinţele îndurate în război şi cu faptele lor de vitejie din timpul reconstrucţiei şi al miracolului economic, învăţătorii tineri ne-au agasat cu miturile lor despre anul 1968. Aveţi şi dumneavoastră să-mi oferiţi un mit? Lăsaţi-vă păgubaş! Trebuie să o scot la capăt cu Banca Weller & Welker.

Suntem un anacronism. Pe marea cea mare a economiei, printre atâtea petroliere şi cargouri, contratorpiloare şi portavioane, suntem doar un mărunt barcaz, aruncat de

valuri dintr-o parte într-alta când marea e învolburată, în timp ce vasele puternice continuă s-o străbată în linişte. Nu ştiu cât timp mai rezistăm. Poate copiii mei nu vor mai avea chef să-mi urmeze. Poate că eu însumi, într-o bună zi, nu o să mai am răbdare să merg mai departe. Oricum, nu-mi e locul aici. Aş fi fost mai bun ca medic, iar pe lângă profesie aş fi colecţionat tablouri şi poate aş fi pictat eu însumi. Sunt de modă veche, să ştiţi. Nu în sensul că trecutul, totuşi, m-ar putea interesa. Dar mi-ar fi plăcut să duc o viaţă calmă, în spiritul modei vechi. Că m-am supus tradiţiei de familie şi conduc azi banca - şi asta e de modă veche. Însă nu se poate trăi cu jumătăţi de măsură; te investeşti total sau deloc; câtă vreme sunt eu la cârma băncii, câtă vreme rezistăm încă, nu ne va lua nimeni în balon - şi a repetat, pe un ton categoric: nimeni. Apoi a zâmbit din nou:

– Îmi treceţi cu vederea imaginea şchioapă? Balonul, care nu se potriveşte deloc cu barcazul?

S-a ridicat în picioare, m-am ridicat şi eu. Eram sătul de vorbele lui. De minciunile lui atent chibzuite şi atent turnate în cuvinte, de adevărurile lui mereu asociate cu jumătăţi de adevăruri.

Pe scări a zis:

– Uite cum te pot duce la pierzanie nişte deprinderi vechi!

– Ce vreţi să spuneţi?

– Dacă Schuler nu şi-ar fi mutat Catapresan-ul din folie în flacon, nimeni nu i-ar fi putut schimba medicamentul.

– Nu din pricina vechii lui deprinderi l-a mutat. De fapt, nici n-a făcut-o el, ci nepoata lui, ştiind că degetele lui bolnave de artroză nu mai reuşesc să scoată pastilele din folie.

Atunci mi-am amintit că-i vorbisem lui Welker doar de un medicament pentru tratarea hipertensiunii, dar nu pomenisem deloc de Catapresan. Se trădase? M-am oprit pe o treaptă.

S-a oprit şi el, s-a întors spre mine şi m-a privit cu amabilitate:

– Numele medicamentului era Catapresan, nu?

– Eu n-am...

Dar n-are rost să se înregistreze pe bandă „Eu n-am menționat numele medicamentului.“ Asta nu dovedea nimic. Nici să-i spun lui Welker ceea ce el ştia prea bine n-avea rost. Îşi permisese doar o mică glumă.

17. Prezumție de nevinovăție

M-am dus acasă şi m-am aşezat în balcon. Am fumat o țigară şi încă una, şi ajuns la a treia, i-am simțit din nou gustul, cum îl simțeam pe vremea când fumam câte țigări pofteam.

Eram furios. Pe Welker. Pe aerul lui de superioritate, pe detaşarea şi insolența lui. Pe faptul că scăpa nepedepsit după două asasinate, după ce-şi însuşise ce ar fi aparținut, de drept, partenerului discret, după ce spăla bani şi azi. Eram furios pentru modul lui de a-mi semnala că el era vinovatul, dar că nu trebuie să cred că pot să mă lupt cu el. Nu trebuia să cred că mă pot lupta cu el? Ba el să nu creadă că scapă!

Mi-am sunat prietenii, i-am invitat seara la mine şi le-am spus că e urgent. Cuplul Nägelsbach, Philipp şi Füruzan au promis că vor sosi la opt.

– E ceva de sărbătorit? Dar ai şi ceva de mâncare?

– Spaghetti Carbonara, dacă vă e foame. Brigitte a spus că nu poate veni decât mai târziu.

Nu le-a fost foame. Nu ştiau ce să creadă despre invitația venită pe nepregătite, şedeau în jurul meu într-o atitudine de aşteptare şi învârteau paharele de vin în mâini. Le-am spus întâi că fusesem la Welker şi înregistrasem ce-am vorbit. Apoi am pus să se deruleze caseta. Când s-a terminat, s-au uitat la mine, întrebător.

– Mai țineți minte? Welker mi-a încredințat sarcina de a-l găsi pe partenerul discret doar pentru a mă avea la dispoziție, fără ca Samarin să devină bănuitor. Istorii ale băncii şi istorii

ale familiei, poveşti de ieri şi de alaltăieri - nimic nu suna suspect. Welker dorea să intru în joc, pentru a se folosi de mine când avea să i se ofere prilejul să se întoarcă împotriva lui Samarin. Partenerul discret nu-l interesa, de fapt, deloc.

Dar interesant a fost felul cum au evoluat lucrurile. Partenerul discret a prins chip - nu în sens figurat, ci în sensul cel mai concret. Un chip cu o frunte teşită, cu urechi mari şi ochi exoftalmici. O să-l recunoaşteți.

Am făcut să circule din mână-n mână fotografia-portret a lui Laban.

– Drace! a zis Philipp.

– Weller şi Welker s-au purtat relativ cumsecade. L-au ajutat financiar pe strănepotul partenerului discret să-şi facă o situație la Londra şi au avut grijă ca strănepoata, care n-a mai putut părăsi la timp Germania, să capete acte noi pe numele Samarin. După ce a murit, pare-se curând după naştere, s-au ocupat şi de copilul ei. O dată ce băiatul s-a născut ca Gregor Samarin, l-au crescut sub această identitate. Strănepotul lui Laban a murit la Londra, fără copii, iar strănepoatei i se pierduse urma, o dată ce despre Ursula Brock nu se mai ştia nimic. Depozitul partenerului discret a rămas definitiv fără stăpân. Orfan.

– Cât era de mare?

– Nu ştiu exact. Când Laban şi-a depus inițial capitalul, acesta echivala cu tot ce aveau atunci Weller & Welker. Banca se afla în pragul falimentului şi s-a redresat datorită noului partener. Cum se calculează asta de-a lungul multor ani, sub raportul economiei unei instituții, cu adunări şi scăderi - habar n-am.

– Ce legătură are Schuler cu această poveste?

– Schuler a fost cândva învățătorul lui Welker şi Samarin şi ulterior arhivar al băncii. Când i-am pomenit despre interesul renăscut pentru partenerul discret şi că mi s-a cerut să-i aflu identitatea, l-a cuprins ambiția. A vrut să demonstreze că este mai competent decât mine, că el poate investiga singur,

că eu sunt de prisos. A scormonit în actele băncii, până a găsit ce căuta. Acesta e paşaportul strănepoatei lui Laban.

Doamna Nägelsbach a sucit documentul pe toate părţile.

– De unde a ştiut bătrânul că Ursula Brock a fost strănepoata lui Laban? De unde a dedus că a fost mama lui Samarin?

– O cunoscuse personal, ca doamna Samarin şi mamă a lui Gregor, iar o documentaţie cu privire la familia Brock nu putea exista decât printre actele referitoare la partenerul discret. Mi se pare posibil ca el să fi găsit, pe lângă acest paşaport, şi alte documente, pe care nu mi le-a încredinţat. A mai găsit însă - şi mi-a adus - altceva: bani, care urmau să fie spălaţi în bancă. Multă vreme am ignorat paşaportul, mergând doar pe urma banilor. Nu mi-am putut imagina decât un Schuler ameninţându-l pe Samarin că va da pe faţă spălarea banilor şi iscălindu-şi astfel condamnarea la moarte. În realitate, şi-a scris sentinţa în momentul când i-a dezvăluit lui Welker adevărata identitate a lui Samarin. Welker a înlocuit atunci un preparat vital pentru Schuler - este vorba despre nişte pastile - cu un altul. Nu era o modalitate absolut certă de a-l omorî. Dar o încercare merita făcută. Dacă reuşea, Schuler era înlăturat într-un mod nebătător la ochi, dacă nu, mai rămânea timp destul pentru o nouă înscenare. Welker nu era în criză de timp; ştia cât de loial îi era Schuler şi că nu avea să-l pună imediat în temă şi pe Samarin. Welker a reuşit de la prima tentativă. Schuler se simţea rău, era confuz şi şi-a izbit maşina de un copac. Ce-i drept, i s-a părut suspect că se simţea, zile în şir, tot mai rău şi atunci a decis - şi a mai apucat - să-mi încredinţeze ceea ce găsise: banii şi paşaportul.

– Pastile pentru hipertensiune... Suntem nişte ipohondri, Reni şi cu mine, iar eu chiar am interes pentru medicină. Dar n-aş avea habar cum să omor pe cineva cu pastile pentru hipertensiune.

Philipp îl lămuri pe Nägelsbach:

– Nici n-ai putea. Dar când iei Catapresan de multă vreme şi-l întrerupi brusc, rişti să ai o cădere. Mă întreb numai cum de a ştiut Welker că...

– A studiat medicina. După ce a terminat, şi-a sacrificat licența pentru bancă.

– Şi ce s-a mai întâmplat?

– După moartea lui Schuler? Partea asta o ştiți şi voi. Welker l-a împuşcat pe Samarin şi ne-a făcut să credem că şi-a pierdut mințile, copleşit de durere şi mânie. În realitate, a acționat cu sânge rece şi cu o mână sigură şi calmă. Voia să scape de Samarin, urmaşul partenerului discret, factotum-ul care dintr-o dată dorea să aibă un cuvânt de spus şi să devină şi el un factor de decizie, omul cu legături primejdioase, care-l şantaja, omul cu legături lucrative, care-i stătea în cale.

Au rămas o vreme tăcuți. Apoi Philipp m-a întrebat:

– De ce ne-ai povestit toată treaba asta?

– Nu vă interesează?

– Ba da. Dar dacă nu ne-ai fi povestit-o, sincer vorbind, nu i-aş fi simțit lipsa.

Pesemne că l-am privit pe Philipp ca şi cum n-ar fi întreg la minte.

– Nu mă înțelege greşit, Gerd! Sunt un om practic. Mă implic acolo unde am ceva de făcut. Să operez o inimă, să-mi repar barca, să-mi cultiv florile, s-o fac fericită pe Füruzan - şi-a pus mâna pe mâna ei şi a privit-o cu atâta devotament, încât am izbucnit cu toții în râs.

– Dar nu se poate să nu facem nimic! Oricum ne-am implicat, l-am ajutat pe Welker, iar pe Samarin... Samarin ar mai fi în viață, dacă nu intram noi în acțiune.

Îl înțelegeam tot mai puțin pe Philipp.

– N-ai spus tu că lumea, pe care o credeam atunci a lui Samarin şi despre care ştim azi că e a lui Welker, nu mai e şi lumea ta? Şi că nu eşti dispus să renunți la lumea ta fără luptă? Nu mai e valabil nimic din vorbele tale?

– Atunci a fost altceva. Credeam că Welker e în primejdie şi voiam să-l ajutăm. Acum pe cine vrei să ajuți? E cineva în primejdie? Nimeni, iar vorba aceea a mea cu lumea... Poate a fost cam patetică. De fapt, mă gândeam la primejdie. Şi cum s-o contracarăm.

Doamna Nägelsbach m-a privit cercetător.

– În urmă cu câteva săptămâni ați fost împotrivă să...

– Nu, n-am fost împotrivă. Dar socoteam că soțul dumneavoastră şi Philipp trebuie să cadă de acord. Pentru amândoi consecințele previzibile erau mai grave decât pentru mine.

– Am perfectat într-adevăr contractul cu clinica privată. Dar ce s-ar întâmpla dacă intervine un scandal...

Philipp avea un aer sceptic.

– Mă tem, domnule Selb, cuvântă Nägelsbach, că am ratat momentul potrivit - dacă el va fi existat vreodată. Atunci urmele erau proaspete, iar noi - nişte martori buni. Azi suntem martori proşti. De ce am tăcut atâta timp? De ce vorbim abia acum? În plus, era întuneric, nu l-am văzut pe Welker apăsând pe trăgaci, pe arma crimei nu există amprente, iar Welker va nega totul. În cazul uciderii lui Schuler, şansele de a-i dovedi vinovăția sunt şi mai mici. Poate că procurorul ar reuşi să-l încolțească în privința spălării banilor. Dar şi un procuror are nevoie de noroc.

Nimeni dintre oaspeți n-a mai spus nimic şi le interpretam tăcerea ca un semn că ei aşteaptă să declar închis subiectul. Să le dau pace. Dar nu puteam.

– Şi faptul că noi ştim că are pe conştiință două crime? Chiar nu ne interesează? Chiar nu ne obligă să acționăm?

Nägelsbach făcu un gest de negație.

– Ai auzit vreodată de prezumția de nevinovăție? Dacă Welker nu poate fi pus sub acuzare, din lipsă de probe, n-avem ce face. Aşa stau lucrurile.

– Dar noi...

– Noi? Atunci ar fi trebuit să ne ducem la poliție. Nu ne-am dus, iar acum e prea târziu. Îți mai aminteşti ce ți-am spus

atunci? Cum poți crede măcar o clipă - ți-am spus - că pot fi de partea cuiva care-şi face singur dreptate? De partea unui act justițiar fără justiție?

Tăcerea a devenit apăsătoare. Philipp n-a mai răbdat:

– Domnule Nägelsbach, domnule Rudi Nägelsbach, dacă nu m-a înşelat auzul, Rudi, dacă-mi dai voie să-ți spun aşa, ai avea chef să alcătuim, dumneata, cu Gerd, cu mine şi cu un alt prieten vechi de-al nostru, o echipă de jucat cărți? Să ne întâlnim o dată la paisprezece zile sau chiar o dată pe săptămână?

Nägelsbach era contrariat. Este de o politețe demodată, distantă, formală. Prea multă apropiere îl şochează. Adresarea cu numele de botez îi displăcea. Schimbarea forțată a temei i se părea penibilă. Dar a trecut peste principiile sale:

– Mulțumesc, Philipp. Mă bucur de invitație şi o accept cu plăcere. Dar trebuie să insist: cei doi aşi de caro, dacă se află într-o singură mână...

– ...devin purceluşi.

Philipp râdea.

– Gerd?

Füruzan mi se adresa pe un ton atât de serios, încât Philipp a încetat să râdă, iar ceilalți au devenit atenți.

– Füruzan?

– Vin cu tine, dacă-l lichidezi pe Welker sau îi dai foc băncii lui. Dar copiilor nu le faci nimic, promiți?

18. Nu eşti Dumnezeu

Brigitte a venit pe la unsprezece.

– Unde-ți sunt prietenii? V-ați certat?

S-a aşezat pe brațul sofalei şi şi-a pus mâna în jurul umerilor mei.

– Da şi nu.

Nu ne despărțisem certați. Dar în comunicarea noastră plină de încredere intervenise o mică fisură şi eram stingheriți, când ne-am luat rămas-bun. I-am povestit Brigittei ce le relatasem prietenilor şi ce sperasem din partea lor. Şi cum reacționaseră ei.

– Ah, Gerd! Îi înțeleg. Te înțeleg şi pe tine, dar ei... Tu du-te la poliție şi dă în vileag spălarea banilor.

– Are doi oameni pe conştiință.

– Cu soția lui ce-a fost?

– Nu vom şti niciodată cu certitudine. Totul pledează pentru ipoteza că a fost într-adevăr un accident. Dar dacă nu şi-a omorât soția, nu înseamnă...

– Nici n-am vrut să spun asta. Am priceput că ar trebui condamnat ca asasin. Numai că nu-i de-ajuns ce ştim noi; fără dovezi... E singurul care ar merita să fie închis şi umblă liber? Vrei să-i prinzi şi să-i termini pe toți?

– N-am treabă cu toți. Doar cu Welker.

– Ce ai tu cu el? Ce reprezintă el pentru tine? Vi s-au încrucişat drumurile şi atât. Măcar să fi avut ceva personal de împărțit!

– Nu, tocmai atunci n-aş avea dreptul să...

M-am întrerupt. Cândva, la Trefeuntec, luasem justiția în propriile-mi mâini. Încercam oare să-mi dovedesc azi că o făcusem în numele unor principii, că nici în trecut nu fusese vorba doar de o reglare de conturi personală?

Brigitte s-a uitat dojenitor la mine:

– Doar nu eşti Dumnezeu!

– Nu, Brigitte, nu sunt Dumnezeu. Dar nu mă pot resemna la gândul că el, care i-a omorât pe Schuler şi pe Samarin, trăieşte bogat şi mulțumit - şi că aşa a fost să fie! Pur şi simplu nu reuşesc să mă împac cu gândul ăsta.

M-a privit cu mâhnire şi îngrijorare. Mi-a luat capul în mâini şi m-a sărutat pe gură. A rămas o vreme aşa, ținându-mi capul în mâini şi mi-a zis:

– Mánu mă aşteaptă, trebuie să plec. Lasă-l pe Welker.

A citit în ochii mei cum mă chinuia propria-mi neputință.

– E chiar aşa de grav? E aşa de grav, pentru că te simţi bătrân, dacă nu faci ceva?

N-am spus nimic. Ea căuta un răspuns în ochii mei.

– Lasă-l. Numai dacă... numai dacă altfel te-ai distruge, nu-l lăsa. Dar ai grijă, auzi? De Welker nu-mi pasă, mort, viu, ducând-o bine sau rău. De tine îmi pasă.

Apoi a plecat, iar eu m-am aşezat în balcon şi am fumat, cu privirile pierdute în noapte. Brigitte avea dreptate. Neputinţa mea era atât de chinuitoare, fiindcă mă făcea să-mi simt vârsta. Îmi marca memoria cu fierul roşu, amintindu-mi cât de des sesizasem că am reacţionat prea lent doar atunci când era prea târziu. Îmi imprima arzător în conştiinţă vinovăţia pentru moartea lui Schuler. Pecetluia sentimentul că nu lăsam în urmă, nici ca procuror şi nici ca detectiv particular, o faptă de care să fiu cu adevărat mândru. Neputinţa mă rodea, muşca din mine cu mânie, spaimă, durere şi jignire. Dacă nu voiam să mă devoreze cu totul, trebuia să acţionez.

Înainte de a mă sui în pat, am scos din comoda cu rufe revolverul lăsat acolo de ani de zile. Multă vreme n-am posedat nici o armă şi nici pe aceasta nu mi-o dorisem, dar n-a fost chip să scap de ea. Un client mi-o lăsase în păstrare şi nu mai venise s-o ia. Am pus revolverul pe masa din bucătărie: negru, uşor de mânuit, ucigaş. L-am luat în mână, cântărindu-l şi l-am pus înapoi pe masă. Oare trebuia să mi-l pun sub pernă, ca să mă familiarizez cu el?

19. Cu lumină albastră şi sirenă

M-am trezit când mai era întuneric afară şi am simţit că e ceva în neregulă. În pieptul meu era ceva străin şi lua în stăpânire spaţiul în care inspir şi în care inima mea se destinde, când bate. Nu era propriu-zis o durere. Dar era o jenă, o prezenţă care mă strâmtora, persistentă, ameninţătoare.

Dintr-o dată fruntea şi dosul palmelor mi-erau ude de transpiraţie. Mi-era teamă, şi mi se părea că şi acel ceva străin din pieptul meu se preface în teamă, o materie vâscoasă, lunecoasă, dezagregantă.

M-am sculat din pat, am făcut câţiva paşi, am deschis întâi fereastra şi apoi uşa balconului şi am tras aer în piept. Dar elementul străin din pieptul meu nu dispărea, ci dobândea consistenţă. Mă apăsa. Teama a evoluat spre panică.

Apăsarea a cedat şi m-am liniştit. La ultimul meu infarct nu avusesem dureri radiante în braţul stâng? Acum nu simţeam nimic în braţul stâng. Totuşi, mi-am propus să duc de-acum înainte o viaţă mai sănătoasă, să mă las de ţigări şi de băutură şi să am mai multă activitate fizică. Philipp a obţinut insigna sportivă de aur - n-aş putea s-o obţin măcar pe cea de bronz? Îmi chemam în minte gânduri plăcute, optimiste. Până când apăsarea şi transpiraţia au revenit. Mi-am dat seama, panica mea crescând, că apăsarea stăruie şi se intensifică în valuri care se apropie şi se depărtează. M-am aşezat pe pat, mi-am cuprins pieptul cu braţele, m-am legănat într-o mişcare unduitoare - înainte, înapoi - şi m-am auzit gemând încet.

Apăsarea fusese preludiul durerii. Şi ea venea în valuri, uneori mai lente, alteori mai grăbite, nu exista un ritm la care să mă pot adapta. Primul impact al durerii semăna cu un şoc electric, care-mi strângea pieptul ca într-o menghină. Şocul mi-a electrizat şi creierul. Aveam mintea trează şi limpede şi am înţeles că trebuie să acţionez. Dacă nu acţionam, aveam să mor. Trecuse cu puţin de ora cinci.

Am chemat Salvarea şi după douăzeci de minute au venit doi sanitari de la Crucea Roşie cu o targă. Douăzeci de minute, în timpul cărora durerea mă străbătea în valuri. Aşa îmi închipuiam durerile facerii - şi trăgeam adânc aer în piept, de câte ori revenea valul dureros. Cei doi sanitari mi-au spus vorbe liniştitoare, m-au ajutat să mă sui pe targă şi mi-au prins în venă un aparat de perfuzie, din care picura un anti-coagulant. M-au coborât cu targa, erau cinci etaje până

jos, şi m-au aşezat în ambulanță. Au aprins lumina albastră, prin fereastră am văzut-o reflectată pe peretele casei. Au pus în funcțiune şi sirena şi au pornit. Nu mergeau prea repede. Perfuzia şi furtunul ei de plastic se legănau liniştite dintr-o parte într-alta. Oare mi-au pus şi un calmant în perfuzie? Durerile nu scădeau în intensitate. Dar în suişurile şi coborâşurile lor, impresiile se estompau, iar teama se preschimba într-o resemnare plângăreață.

La Spitalul de Urgență, doctorița mi-a pus în perfuzie medicamente mai tari. Erau menite să dizolve sângele coagulat din inima mea. Am vomitat fiere şi m-am mirat că vezicii mele biliare nu-i era pe plac sângele meu diluat. Infirmiera nu s-a mirat; a luat o tăviță în formă de rinichi, aflată la îndemână, şi mi-a pus-o sub bărbie.

După un timp am fost dus în sala de Terapie intensivă. Tavane ale culoarelor, uşi turnante, lifturi, medici în verde, asistente medicale în alb, pacienți şi vizitatori - nu sesizam toate acestea decât într-o stare de toropeală, ca şi cum aş luneca într-un tren silențios printr-un furnicar şi vârtej de neînțeles. O dată am traversat cu targa un culoar lung, unde nu era nimeni în afara unui pacient în pijama şi halat, care s-a uitat după mine plictisit, fără curiozitate şi fără compasiune. Uneori reuşeam să vomit în tăvița în formă de rinichi, aşezată lângă capul meu, alteori fierea se vărsa alături. Mirosea urât.

Durerea se instalase temeinic în pieptul meu. De parcă l-ar fi măsurat în timpul suişurilor şi coborâşurilor ei şi ştia acum că-l luase pe deplin în stăpânire. Devenise uniformă, un junghi egal, din piept în afară, din afară în piept. După câteva ore petrecute la Terapia intensivă, durerea s-a potolit, a încetat şi voma. Nu mai eram decât extenuat, atât de extenuat încât mi se părea cu putință să mă sting de epuizare.

20. Onoarea pierdută duce la crimă

După-masă a sosit Philipp şi mi-a explicat cu răbdare ce se întâmplă în timpul unei angiograme. Nu mi se mai explicase o dată? Ţi se introduce în corp un cateter, care este ghidat spre inimă, pentru a-i face poze. În imagini se va vedea cum pulsează inima, vor apărea arterele bune, arterele îngustate, arterele astupate. Dacă ai ghinion, cateterul îţi iritã inima atât de tare, încât ea nu-şi mai regăseşte ritmul. Sau dislocă un cheag de sânge, care migrează şi-ţi astupă un vas într-o zonă cheie.

– Am vreo altă opţiune?

Philipp îmi făcu semn din cap: nu.

– Atunci nu e cazul să-mi explici.

– Credeam că te interesează.

Am aprobat, absent.

Aşa am făcut şi atunci când chirurgul mi-a explicat, după angiogramă, că sunt necesare două bypassuri. Nu doream să ştiu unde şi cum şi de ce. Nu aveam chef să conving pe nimeni că aş mai avea ceva de spus; nu aveam - nici medicilor, nici asistentelor, cu atât mai puţin mie însumi.

Chirurgul mi-a povestit despre un coleg de la Mosbach, căruia i s-au făcut nouă bypassuri, după care s-a urcat pe Katzenbuckel, cel mai înalt munte al masivului Odenwald. Nu aveam de ce să-mi fac griji. Trebuia doar să mai aşteptăm câteva zile cu operaţia, până când inima se mai întremează şi nu mai este atât de fragilă.

Aşa că am aşteptat, iar senzaţia de extenuare a început să cedeze, încetul cu încetul. Dar a rămas oboseala. Oboseala, datorită căreia am îndurat mai uşor pierderea autonomiei mele, canula de la încheietura mâinii, chipul schimbat care mă privea din oglindă şi faptul că, atunci când urinam, jumătate mergea alături. De fapt, somnolam.

Uneori Brigitte şedea lângă patul meu şi-şi ţinea mâna pe mâna sau pe fruntea mea. Îmi citea, dar după câteva pagini oboseam. Sau stăteam de vorbă, doar câteva propoziţii, dar

nu rareori le uitam conținutul, după prea puțin timp. Am reținut totuşi că Ulbrich mai era încă - sau venise din nou - la Mannheim, mă căutase în zadar şi o găsise în cele din urmă pe ea. Era agitat. Voia să vorbească neapărat cu mine, fie şi la spital. Dar medicii nu îngăduiau nimănui să mă vadă, cu excepția Brigittei şi a lui Philipp, iar eu eram de acord.

Apoi medicii au decis că trebuie să mă scol din pat şi să umblu. Mergeam de la un capăt la altul al culoarului, înconjuram iazul din grădină şi mi-era teamă că oricând o mişcare necugetată ar putea disloca în arterele mele ceea ce le astupa, făcând cheagul să migreze în alt loc mai periculos. Ştiam că teama era fără temei, dar o simțeam în continuare. Mă mai temeam că durerile ar putea reveni, că inima mea şi-ar putea ieşi din ritm şi ar înceta să mai bată. Mi-era teamă de momentul morții.

Fireşte că în perioada de aşteptare de dinaintea operației, mi-au venit în minte imagini din trecut, am retrăit scene din viața mea. Copilăria de la Berlin, cariera de procuror, căsnicia cu Klara, munca mea recentă ca detectiv particular, anii cu Brigitte. M-am gândit şi la cazul meu ultim, pe care nu-l încheiasem aşa cum aş fi vrut.

– Sunt bucuroasă că nu i-ai făcut nimic lui Welker. Te-a zgândărit, dar nu te-a ucis neintervenția ta. O să-ți revii.

Abia mai târziu am înțeles cu adevărat vorbele Brigittei. Nu citeam ziare, nu vedeam şi nu ascultam ştiri. Dar într-o zi un număr mai vechi al cotidianului Mannheimer Morgen fusese lăsat pe banca din grădină, şi un titlu din prima pagină mi-a sărit în ochi: „Explozie la Schwetzingen“. Am citit că într-o bancă din Schwetzingen explodase o bombă. Nimeni din personal nu fusese rănit grav, dar pagubele din clădire erau considerabile. Autorul atentatului, un angajat al băncii de curând concediat, care se alesese cu răni uşoare, a fost întâi reținut la locul faptei de alți angajați, apoi arestat de poliție. Bomba explodase, pare-se, mai devreme decât plănuise el. Articolul de fond punea în discuție explozia. Nu lăsa nici un dubiu asupra faptului că un atentat cu bombă nu era

răspunsul potrivit la o concediere, fie ea justificată sau nejustificată. Dar semnala că autorul atentatului venea de la Cottbus, iar concetățenii şi concetățenele din noile landuri se adaptau greu, după patruzeci şi cinci de ani de comunism, la piața muncii libere, în optica lor o concediere constituind o dezonoare.

În încheiere, autorul articolului lansa câteva observații, nu lipsite de sentiment, asupra crimelor motivate de pierderea onoarei.

Şedeam pe bancă şi mă gândeam la Karl-Heinz Ulbrich. Aveam s-o rog pe Brigitte să-l viziteze la închisoare, să-i ducă o carte bună, un vin de calitate, de pildă un Bordeaux, şi fructe proaspete. Aveam să-i sugerez să-i ducă şi o tablă de şah, alături de o carte cu partidele dintre Spaski şi Korcinoi. În Est se jucase mult şah. Aveam să-i spun să se adreseze lui Nägelsbach, rugându-l să pună o vorbă bună pentru Karl-Heinz la vechii lui colegi. O crimă motivată de pierderea onoarei - autorul articolului nu ştia câtă dreptate are.

A doua zi dimineața o infirmieră mi-a ras părul de pe piept, burtă şi din zona genitală, până şi părul de pe pulpe, care mai fusese ras o dată în vederea angiogramei. Brigitte a fost somată să iasă, cât timp dura procedura, ca şi cum această nuditate totală ar implica revelații cumplite. Când m-am ridicat şi mi-am plimbat ochii de-a lungul trupului, m-a înduioşat sexul meu lipsit de păr, lipsit de apărare. M-a înduioşat atât de tare, că mi-a venit să plâng. Mi-am dat seama că mi-au pus un calmant în infuzie.

Brigitte a avut voie să mă însoțească până la ascensor. Infirmierul m-a aşezat în ascensor în aşa fel, încât am putut s-o văd până când s-a închis uşa. Mi-a făcut semn cu mâna că mă sărută.

În ascensor mi s-a făcut somn. Mai țin minte cum, scos din ascensor cu targa, am fost transportat printr-un culoar în sala de operații şi ridicat pe masa operatorie. Ca ultimă amintire, fixată în memorie înainte ca anestezia să-şi facă efectul, retrăiesc imaginea chipurilor medicilor cu părul

strâns în bonetă şi faţa pe jumătate acoperită de masca sterilă; în lumina dură a lămpii de deasupra mea, le vedeam ochii, a căror expresie nu ştiam cum s-o interpretez. Probabil nu era nimic de interpretat. Se apucau de treabă.

21. La sfârşit

La sfârşit m-am mai dus o dată acolo.

Pentru ce? Aflasem oricum totul, şi de n-ar fi fost aşa, Piaţa Castelului nu m-ar fi putut lămuri. Ştiam că Welker vânduse Banca Sorbă, după ce concediase jumătate din angajaţi. Ştiam că dizolvase Banca Weller & Welker. Casa din Gustav-Kirchhof-Strasse, unde locuise, era pusă în vânzare, iar el plecase din oraş, cu copiii. În Costa Rica, spune Brigitte, şi i-ar plăcea să creadă că soţia lui trăieşte şi-l aşteaptă acolo.

Ştiam de asemenea că Ulbrich nu suflase o vorbă la poliţie şi la procuratură. Îşi pusese lacăt la gură. Brigitte m-a întrebat:

– N-ai fost cândva procuror? Nu poţi să fii apărătorul lui, la proces?

M-am interesat şi mi s-a spus că aş putea să obţin autorizaţia de avocat. Faptul că Welker a ieşit din scenă dă o şansă apărării.

Ce am căutat în Piaţa Castelului din Schwetzingen? Sfârşitul poveştii? Povestea se încheiase. Nici un fel de fire ale destinului nu mai atârnau dezordonate. Dar şi dacă înţelegeam că o poveste nu se termină neapărat - nu este obligatoriu să se termine - cu victoria dreptăţii, mi-era greu să accept acest sfârşit: Welker scăpând nevătămat, în timp ce Ulbrich stătea la puşcărie, iar Schuler şi Samarin zăceau sub pământ. Şi iar mă chinuia neputinţa că nu mai puteam face nimic, că nu mai puteam îndrepta nimic.

A venit însă ceasul când am înţeles că stătea în puterea mea să decid cum interpretez sfârşitul poveştii, dacă stărui să-l

găsesc nedrept şi nesatisfăcător şi sufăr din cauza asta, sau dacă ajung la concluzia că aşa, exact şi tocmai aşa se cuvenea să se întâmple. Negreşit, decizia îmi aparţinea. Un Welker mort sau la închisoare, un Karl-Heinz Ulbrich fericit, chiar şi un Schuler îngrijindu-şi în continuare arhiva şi un Samarin care continua să spele bani - nici această versiune nu ar fi fost chiar cea dreaptă şi satisfăcătoare, decât dacă eu decideam să o consider aşa. Încât am încercat să privesc altfel lucrurile. Nu, n-am acceptat necondiţionat sfârşitul. Dar nu exista o anumită justeţe în faptul că Samarin, care fusese un luptător, a fost împuşcat în luptă, nu era, într-o măsură, drept că Schuler îşi dăduse viaţa pentru un adevăr ocrotit de iubita sa arhivă? Pentru ca Ulbrich să nu rămână închis prea multă vreme se putea întreprinde ceva. Iar Welker? Brigitte şi cu mine puteam pleca în vacanţă în Costa Rica.

Dacă medicul o permite. Este un vechi prieten al lui Philipp şi i-a fost coleg la Mannheim, înainte de a prelua una din secţiile sanatoriului de la Speyerer Hof. Dă din cap şi din umeri, când îl întreb care este în realitate starea mea şi ce perspective am.

„Ce vreţi, domnule Selb - îmi spune - inima dumneavoastră e pur şi simplu ultrauzată.“ Ultrauzată! Dar ştiu şi eu, fără să întreb pe nimeni, că operaţia mea n-a fost un succes. Dacă ar fi fost o reuşită, doctorii mi-ar fi spus-o. Şi n-aş fi atât de obosit. Uneori am senzaţia că oboseala tinde să mă otrăvească.

Am fost bucuros când a venit taxiul.

Sfârşit

Autorul mulţumeşte Center for Scholars and Writers de pe lângă New York Public Library; în calitate de Fellow al acestui Center, şi-a încheiat în iarna 2000-2001 romanul *Crima lui Selb*.